

Diena

Latvijas Republikas Laikraksts

SestDiena

SESTDIENA, 7 JANVĀRIS, 1995
NR.6 (1100)
CENA (DIENA+SESTDIENA) — Ls 0,15

3.lpp.
Jānis Streičs demisionēs un atkal filmēs

Vai Latvija ir cilvēkēdāju valsts?

Ainārs Dimants — 2.lpp.

Mans vīrs 20 gadus bija aģents

Grēksūdze — 3.lpp.

SestDienas salonā — pasaules čempions dambretē Guntis Valners

Lemj, kā novērst nelegālo imigrāciju

Jānis Kulmanis

Rīga, 6.janv. Lai novērstu nelegālo imigrāciju Latvijā, piektdien pirmoreiz sapulcējušies speciālā darba grupa devusi rīkojumu vairākām valsts struktūrām izstrādāt priekšlikumus, veikt aprēķinus, kas saistīti ar nelegālās imigrācijas problēmas risināšanu. Darba grupas vadītājs Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Māris Riekstiņš preses konferencē informēja, ka Tieslietu ministrijai uzdots izstrādāt priekšlikumus nepieciešamajām izmaiņām likumdošanā, jo palabam ne kriminālkodeks, ne administratīvās kodeks, nedz arī citi normatīvie akti neparedz tiesāt, sodīt personas, kas nelegāli tranzīta veidā pārvada ārvalstu bēgļus.

juridisku problēmu nosūtīt bēgļus atpakaļ uz to valsti, no kurienes tie ieradusies (lai gan to nav vienkārši noskaidrot). Tomēr aktuāls ir jautājums, vai Latvijai tos sūtīt atpakaļ, apzinoties, kas šos cilvēkus tur sagaida. Šis ir problēmas humānais aspekts, kas būtu risināms politiski.

Pilsonības un imigrācijas departamentam uzdots izstrādāt konkrētu mehānismu, kā īstenot izbraukšanas rīkojumu izpildi. Tikš domāts arī par starpvalstu līgumu slēgšanu ar Latvijas kaimiņvalstīm, lai gadījumā, ja būs iespējams pierādīt, no kuras valsts nelegālais imigrants ieradies, to varētu nosūtīt atpakaļ uz šo valsti. Pagaidām ne ar vienu valsti šādu līgumu Latvijai nav.

Skat. Lemj, kā novērst nelegālo imigrāciju 6.lpp.

Lugažos aizturētos kurdus grib izdot Baltkrievijai

Toms Liepiņš

Rīga, 6.janv. Telefonintervijā Dienai LR IeM imigrācijas policijas priekšnieks Aivars Kurpnieks izteica vārbūtu, ka sestdien un svētdien tiks panākta vienošanās par Lugažu robežpunkta aizturēto kurdus izdošanu Baltkrievijai.

Kā ziņo aģentūra BNS, 5.janvārī uz Lugažiem bija izbraucis A.Kurpnieks, lai paātrinātu problēmas risināšanu. «Iespējams, ka līdz pirmdienai trīsdesmit bēgļu jautājums būs izskirts,» teica A.Kurpnieks.

Tomēr konkrēta vienošanās vēl nav panākta, jo, pēc BNS sniegtās

informācijas, piektdien Pilsonības un imigrācijas departamenta (PID) direktora vietnieks imigrācijas jautājumos Uģis Sulcs vēl nezināja, no kuras valsts nelegālie iecelotāji iekļuvuši Latvijā. PID varēsot noformēt rīkojumus par izsūtīšanu no valsts tikai tad, kad policija būs iesniegusi informāciju par to, no kuras valsts bēgļi ieradusies.

Kā Diena jau ziņoja, 1994.gada 31.decembrī Lugažu dzelzceļa stacijas robežkontroles punktā ceļā no Rīgas uz Sanktpēterburgu tika aizturēti 30 kurdus un afgāņu izcelsmes bēgļi bez personu apliecinošiem dokumentiem.

Baltijas valstis nevienu par lauksaimniecības preču tirdzniecību

Jānis Kulmanis

Rīga, 6.janv. Ceturtdien Latvijas, Lietuvas un Igaunijas delegācijas nespēja panākt vienošanos līgumprojektā par tirdzniecību ar lauksaimniecības precēm, informēja Ārlietu ministrijas preses centrs.

Vienošanās nav panākta tāpēc, ka Igaunijas puse nav piekritusi muitas tarifu kvotu lielumam, ko Latvija un Lietuva piedāvājusi šai līguma ietvaros. Delegācijas vienošanās šo jautājumu iesniegt konceptuāli izskatīšanai visu triju Baltijas valstu premjerministru tikšanās reizē 13.februārī Rīgā.

Delegācijas atzīnīgi novērtēja Baltijas valstu brīvās tirdzniecības līguma darbību, kas regulē ti-

kaik rūpniecības preču brīvu tirdzniecību. Līgums veicinot savstarpēju tirdzniecību ar rūpniecības precēm un demonstrējot Baltijas valstu labas sadarbības paraugu. Neņemot vērā, ka visās trijās Baltijas valstīs no 1.janvāra stāties spēkā brīvās tirdzniecības līgums ar Eiropas savienību, delegācijas vienošanās šajā līgumā mainīt preču izcelsmes noteikumus, pieskaņojot tos Eiropas savienības noteikumiem. Tas nozīmē, ka Latvijas uzņēmēji varēs eksportēt preces uz Eiropas savienības valstīm brīvās tirdzniecības līguma ietvaros, ja precē būs noteikts daudzums Latvijā pievienotās vērtības. Izmaiņas stāties spēkā pēc tehnisko procedūru pabeigšanas un visu triju pušu apstiprināšanas.

Pareizticīgie svin Ziemassvētkus

6.janvāra vakarā pareizticīgo konfesijas pārstāvji sāk svinēt Ziemassvētkus. Pēc tradīcijas, svētki turpināsies visu nākamā nedēļu. Apsveikuma vēstuli Kristus dzimšanas dienā Latvijas pareizticīgajiem ir nosūtījis Latvijas Valsts prezidents Guntis Ulmanis. «Palīdzēsim tiem, kas mums līdzās, atvērsim savas sirdis labestībai un piedošanai un uzmaidīsim cits citam. Tad arī prieks noteikti atrnāks pie mums,» aicina Valsts prezidents. Foto — Uldis Briedis, Diena

Krievijas Drošības padome nolemj turpināt karu Čečenijā

Krievijas armija Čečenijā izmanto ķīmiskos ieročus

Čečenu kaujinieki pārvietojas Krievijas armijas snaiperu apšaudes laikā. Čečenijas armija turpina kontrolēt ap 70% Groznijas teritorijas. Foto — EPA—A.F.I.

Anita Matīsona, Dienas korespondente Maskavā, Oļegs Lohovs, Groznijā, speciāli Dienai

6.janv. Krievijas Drošības padome šodien nolēmusi, ka nepātraucot cēnienus konfliktu Čečenijā atrisināt politiskiem līdzekļiem, nepieciešams «tuvākajā lai-

kā galīgi pārvarēt brunoto pretošanās un pilnībā izpildīt uzdevumu, kas saistīts ar nelikumīgo brunoto formējumu atbrūšanu un likvidēšanu, kā arī nodrošināt labvēlīgu apstākļu, lai Čečenijas teritorijā atjaunotu likumību un kārtību, būtībā tas nozīmē turpināt karadarbību līdz «galīgai uzvarai».

NSA aicina atbalstīt Čečeniju gan morāli, gan materiāli

Nelliņa Ločmele

Rīga, 6.janv. Latvijas Nacionālo spēku apvienība (NSA) aicina starptautiskās organizācijas, ASV prezidentu, Krievijas demokrātiskos spēkus, Baltijas asambleju, Latvijas Saeimu un Valsts prezidentu darīt visu, lai pārtrauktu karadarbību Čečenijā un sarunu ceļā atzitu čečenu tiesības izveidot savu valsti. Vienlaikus NSA aicina Latvijas pilsoņus un uzņēmumus ziedot drēbes, segas un medika-

mentus Čečenijas atbalstam. Savukārt kustība *Lidatiesa* un Apatriešu līga Čečenijas konfliktu organizāciju līmeni nav apspriedušas, jo uzskata to par Krievijas iekšējo lietu.

«Krievijas valdība nerespēktē nedz tautu pašnoteiktības tiesības, nedz arī viselementārākās cilvēka tiesības uz dzīvību. Vai civiliedzīvotāju nogalināšanu var uzskatīt par Krievijas iekšējo lietu?» jautāts NSA paziņojumā ANO ģenerālsekretāram, ASV prezidentam, Eiropas

Tiesa, atklājot Krievijas Drošības padomes sēdi, prezidents Boriss Jeļcins sacīja, ka nepieciešams vienoties par dienu, kad tiks pārtraukta karadarbība Čečenijas teritorijā, un ka atbrūšanas operācijas pilnībā tiks uzticētas Iekšlietu ministrijas karaspēkam. Taču nedaudz vēlāk, tiekoties ar Krievijas pilnvaroto cilvēktiesību jautāju-

mos Sergeju Kovalovu, prezidents noraidīja viņam izteikto piedāvājumu pārtraukt karadarbību pareizticīgo Ziemassvētkos, tas ir, 7.janvārī. Kā apgalvo S.Kovalovs, B.Jeļcins sacījis: «Vēl nav pienācis laiks.»

Skat. Krievijas Drošības padome nolemj turpināt karu Čečenijā 6.lpp.

Drošības un sadarbības organizācijai, Eiropas padomei un Ziemeļvalstu padomei, ko parakstījuši 11 politisko un sabiedrisko organizāciju vadītāji. NSA mudina Krievijas domes demokrātiskos spēkus atzīt militārā imperiālisma atdzimšanu viņu zemē, uz ko preses konferencē piektdien norādīja LNNK pārstāvis Eduards Berkļavs: «Militārais kompleks nepakļaujas Jelcinam pavēlēm, jo viņi ir ieinteresēti tagad sasist savus tankus, lai varētu atkal tos ražot.» NSA uzskata, ka arī

Latvijas prezidentam un Saeimai būtu aktīvi jāatbalsta čečenu tiesības uz pašnoteiktības, jo «traģēdija Čečenijā ir tā pati mūsu tautas traģēdija 1940.gadā», kuras neievērošana ir «politiska turēdība un morāls noziegums». LTF priekšsēdētājs Uldis Augstkalns atzīmēja, ka šī vispār ir morāla izšķiršanās par to, kāda pasaule ieies XXI gadsimtā — ar vai bez dubiltas morāles politikā.

Skat. NSA aicina atbalstīt Čečeniju 6.lpp.

Aizsardzības ministrijā analizēs notikumus Čečenijā

Līga Laizāne

Rīga, 6.janv. Aizsardzības ministrijā notiekot Čečenijas notikumu analīze, un, pēc aizsardzības ministra Jāņa Arveda Trapāna vērtējuma, tas ir nopietns pasākums. Pētījumu veiksot NBS štāba virsnieki, bet to vadīsot Valsts prezidenta padomnieks pulkvedis Dainis Turlais, šodien, tiekoties ar žurnālistiem, teica ministrs.

Tas būšot pētījums par Krievijas armijas militāro plānošanu un taktiku. Tikšot analizēta izmantotā taktika, čečenu atbildes rīcība, Krievijas politiskā sagatavošanās, kā arī rietumvalstu vērtējuma iespējas uz Krievijas rīcību. Pašlaik ministrijā vācot visu pieejamo informāciju. Ministrs sacīja, ka informācija tiks prasīta arī NATO un citās instancēs. Pētījums varētu būt izstrādāts aptuveni pēc diviem mēnešiem. Kā sacīja J.A.Trapāns, arī viņš pats analizēsot dažas epizodes no notiku-

ma materiālu kopas. Pētījums būšot pieejams Latvijā, tikšot arī tulkots angļu valodā un iesniegts Latvijas valdībai un NATO. Ministrs sacīja, ka šī starptautiskā organizācija jau izrādījuši interesi par Latvijas viedokli. Personiski ministrs uzskata, ka Krievijas armijas militārā operācija bija slikti izplānota, uzbrukumā izmantota novecojusi taktika ar lidmašīnām un tankiem. Uzbrukumam, kas bija plānots kā ātrs, ir pilnīgi neizdevies.

Skuld priekšlikums attiecas arī uz Estonia katastrofā cietušajiem no Latvijas

Līga Laizāne

Rīga, 6.janv. Norvēģijas apdrošināšanas sabiedrība Skuld, kas veica kuģa Estonia apdrošināšanu, ir piedāvājusi izglābtajiem pasažieriem un bojāgājušo radniekiem bez tiesas vienoties par kompensāciju izmaksu. Priekšlikums attiecas arī uz cietušajiem no Latvijas, piektdien Dienai sacīja advokāte Ieva Ramiņa no advokātu biroja Medvecka, Ramiņa, Arājs. Šis birojs pēc Latvijas zvērīnātu advokātu padomes norikojuma apkalpo katastrofā cie-

tušos un bojāgājušo Estonia pasažieru radniekus. Ja šim priekšlikumam piekritīs 90% visu avārijā cietušo ģimenes locekļu, kompensācijas izmaksas bez tiesas procesa, pretējā gadījumā kompensāciju lietas kārtos, balstoties uz tiesas lēmumu. Kā sacīja advokāte, tiesājoties tiks piemēroti Zviedrijas likumi un tiesa notiks Zviedrijā vai Tallinā, jo vairākums bojāgājušo ir igauņi. I.Ramiņa teica, ka advokātu birojs ir saņēmis no Skuld ziņas par šīs sabiedrības priekšlikumiem, un

advokātiem, konsultējoties ar vieniem cietušo radniekiem, atbilde jāsniedz līdz 20.martam. Visu cietušo domas par kompensācijas veidu tikšot ņemtas vērā. Advokātu birojs pārstāv 10 cietušo cilvēku dzīviedru, 14 bērnu, no kuriem tikai viens ir pilngadīgs, brāļa, māsa un 37 vecāku intereses. Advokāte arī informēja, ka piektdien Zemgales priekšsēdētājs tiesā, pamatojoties uz 30.decembra likumu, par mirušām atzītas 20 bezvēstis prombūtnē esošās personas. Spriedums stāstoties spēkā 16.janvārī.

Vienkāršos algu aprēķināšanu skolotājiem

Anda Miķelsone

Rīga, 6.janv. Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) izveidotā darba grupa izstrādā jaunu izglītības darbinieku darba apmaksas sistēmas projektu, kurā paredzēts pedagogu algu aprēķināšanā vairs neizmanto kategoriju shēmu, bet izmantot amatalgas aprēķināšanas kārtību apvienojumā ar piemaksu sistēmu.

IZM Vispārējās izglītības departamenta direktors Aldis Baumanis piektdien preses konferencē teica, ka jaunās kārtības priekšrocība, salīdzinot ar iepriekšējo shēmu, ir aprēķināšanas vienkāršība, elastīga pieeja konkrētu gadījumu risināšanai, iespēja apmaksāt formāli nefiksējamās darba kvalitātes rādītājus.

Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretārs Armands Kalniņš pastāstīja, ka darba grupa vienlaikus strādā pie divu dokumentu sagatavošanas — gatavo lobjošanas MK noteikumiem par darba samaksu pedagogiskajiem darbiniekiem un instrukciju par darba algu izmaksas kārtību. Projektu saskaņā ar Ministru kabineta norādījumiem paredzēts izstrādāt un pabeigt līdz 1.februārim.

A.Baumanis pastāstīja, ka pamatalgas aprēķināšanā tiks ņemts vērā pedagoga darba stāžs un izglītības līmenis. Atkarībā no darba kvalitātes skolas direktoram būs iespēja pedagogam noteikt piemaksu no skolotāju darba algu piemaksas fonda, ko veidos 10% no māci-

bu iestādes pamatalgu fonda. Algu aprēķināšanas sistēmā vispārīgā izglītībā skolotāju algu aprēķināšanas principi būs nodalīti no arodapmācības skolu pedagogu algu aprēķināšanas kārtības. Profesionālās izglītības departamenta vadītājs Aris Bišers teica, ka arodskolu skolotāju galvenais uzdevums ir iemācīt arodu un tāpēc darba apmaksas galvenais kritērijs būs profesionālā kvalifikācija.

Savukārt mācību iestāžu vadītāju algas tiks noteiktas atkarībā no mācību iestādes veida un skolēnu skaita. Skolu valdēm būs tiesības piešķirt skolu vadītājiem piemaksas pie pamatalgas no mācību iestāžu vadītāju darba algu piemaksas fonda, kas būs 20% no iestāžu vadītāju pamatalgu fonda.

Lai darba samaksas sistēma neatpalktu no finansiālās situācijas valstī, darba grupa ierosina Finanšu ministrijai katru semestri paaugstināt izglītības darbinieku algu fondu par 5%. Tiek ierosināts noteikt kopējo darba algu fondu, vadoties no šā mācību gada situācijas, kā arī piemaksas diferencēti atkarībā no mācību iestāžu veida (pārraudzināšanas iestādēm noteikt 30% piemaksas fondu, darbam ar garīgi un fiziski atpalikušiem bērniem — piemaksas no 10% līdz 30%).

Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) savu viedokli par jauno instrukcijas projektu (kas iesniegts 20.decembrī) izteiks 10.janvārī LIZDA padomes sēdē.

Apmaksās atstrādātās stundas

Anda Miķelsone

Rīga, 6.janv. Izglītības un zinātnes ministrija visu rajonu skolu valdēm pārskaitījusi pilnu darba algu fondu par decembri, kas ļaus izglītības darbiniekiem par decembri izglītības darbinieku streika laikā kavētām, bet citās dienās atstrādātām stundām saņemt pilnu atalgojumu.

Izglītības un zinātnes iestāžu pārvaldes direktors Austris Vasips piektdien preses konferencē teica, ka jautājumu par kavēto stundu atstrādāšanu katrā skola risina individuāli. Vienā skolā skolēniem tiek noņemta viena papildu stunda katru dienu, citā — mācības sestdienās.

Grūtības atstrādāt kavētās dienas esot bērnu daržos. Ir iespējami varianti, ka bērnu daržos audzinātājas sestdienās gatavo nepieciešamos metodiskos materiālus, dažviet bērni bērnu daržos apmeklē sestdienās, bērniem tiek piedāvātas arī dažādas papildu nodarbības.

Spiedāvājums! 20% atlaide līdz 20.janvārim reklamam Dienā

SAULE LEC 8.59 RIET 16.01 MĒNESS LEC 10.57 RIET 23.50 2-7 m/s D -5°C -10°C N -10°C -15°C Laika ziņas

TV Diena

TV jaunumi un raidījumu programma

7.—13.
JANVĀRIS

3.lpp.

**Neparasti likteņi
kino**

«Aci pret aci» LTV1
10.janv. plkst. 21.15

4.lpp.

**Katram
pienapuikam
sava televīzija**

5.—11.lpp.

**Latvijas televīzijas
kanāli un
satelīttelevīzija**

12.lpp.

**Rīgā atgriežas
slavenais francūzis
Belmondo**

**Paradīzes
dārzā
bibeliskais
kārdināšanas
brīdis**

Stāsts par Ievas un
Toma mīlestību

Rīgas kinostudijas mākslas filmā «Ievas
paradīzes dārzs». LTV1 10.janv. plkst.22.10
Ievas lomā Dita Krenberga (attēlā).
Foto — Boriss Koļesņikovs, A.F.I.

ANOTĀCIJAS

Filmas

LTV1

AVANTŪRA IR AVANTŪRA

Sestdien, 7.janv.,
plkst. 22.25

Francijas mākslas filma. Ilgus gadus franču režisoru Klodu Lelušu mūsu pusē pazina tikai pēc viņa 1966.gadā uzņemtās «oskarotās» un dažādi citādi apbalvotās filmas *Vīrietis un sieviete* ar Anuku Emē un Žanu Lui Trentiņanu galvenajās lomās, kurā stilistiski precīzu režisora darbu un aktieru jušanu kuplināja tikpat izjusta Frensis Leja mūzika. Bija par ko saņemt apbalvojumus, ieskaitot skatītāju ekstāzi.

Pārējās Kloda Leluša filmas līdz mums nāca lēni un skopi, lai neteiktu, ka ilgus gadus vispār nerādījās. Bija jātic, ka režisors pārdevies biznesam, viņam neesot skaidras politiskās orientācijas un tamlīdzīgi. Pēc divdesmit gadiem gan parādījās filma *Vīrietis un sieviete pēc divdesmit gadiem*, kurā Klods Lelušs, laikam skaistu atmiņu vilināts, mēģināja apspēlēt mīlestību pēc divdesmit gadiem ar tiem pašiem aktieriem, kas šo mīlestību izdzīvoja viņa slavenajā filmā, bet tas viss bija vairāk sāpīgi nekā interesanti. Pēdējā laikā ir pietiekami daudz materiāla, lai veidotu priekšstats par Klodu Lelušu kā visnotaļ normālu režisoru ar spēju strādāt visdažādākajās žanros — Latvijas TV rādījusi viņa filmu *Smiks, Smaks un Smoks, Kaķis un pele*, ir rādīta filma *Edīte un Marsels* un citas. Patiesi, melodrama viņam varētu būt visorganiskākais izteiksmes veids, bet pārņemst Klodam Lelušam politisku mikstmīesību laikam gan var tikai tas, kura svētie lozungi bez pienācīgas pietātes pārcilāti Kloda Leluša filmās. Viens no tādiem gadījumiem varētu būt 1972.gadā uzņemtā filma *Avantūra ir avantūra* ar Lino Venturu un Žaku Brelu galvenajās lomās. Tāpat kā gandrīz visām Kloda Leluša filmām, arī šai mūziku radījis Frensis Lejs, savukārt Lino Venturas un Žaka Brela vārdi komentārus neprasa. Pirmie vārdi, kas skan filmā, ir: «Baudiet dzīvi! Ir pagājis daudz vairāk laika, nekā jūs spējāt iedomāties!» Un tas ir nopietni. Bet viss pārējais filmā — avantūra ir avantūra vai — kā taisa politiku un kas no tā iznāk jeb neiznāk. Un katrs skatās, cik nopietni spēj.

IEVAS PARADĪZES DĀRZS

Otrdien, 10.janv., plkst. 22.10

Režisors Arvids Krievs, operators Dāvis Simanis, komponists Mārtiņš Brauns. Scenārijs tapis režisora un operatora sadarbībā. Notikumu pirmsākums — Arvida Griguļa romāns *Cilvēki dārzā*. A.Griguļa romānā — mazdrusciņ ironijas, mazlietiņ mistikas un ļoti daudz romantikas. Filmā Ieva kļuvusi par flautisti, bet, ja šo Ievu tēlo Dita Krenberga, tad tas ir loģiski, viss pārējais būtu it kā vietā, vismaz dārzā ar operatora Dāvja Simaņa rūpēm ieguvusi patiesi pārdabisku harmoniju. Un kā tāds ir ar savu patstāvīgu lomu visā filmā — kā mūžīguma tēls pretstatā cilvēka dzīves norisēm. Tāpat kā mīlestība ir mūžīga, tikai katra cilvēka dzīvei — sava. Filma ir par flautistes Ievas un cirka mākslinieka Toma mīlestību. Savukārt priekšstats par paradīzes dārzu filmā realizējas ne tikai vizuāli — tāds, kādu to parāda Dāvis Simanis, bet arī ar bibelisko «kārdināšanas» brīdi. Ievai jāizvēlas starp Tomu, «pliku un nabagu», un Duburu, kas piedāvā savu roku un sirdi un līdz ar to arī pārtību — un to pašu «paradīzes dārzu», kurā Ieva un Toms var būt tikai viesi vai garāmgājēji.

Tiesa, ekrāna variantā «cilvēku ciltsmāte» ir gana skaista un apgarota, bet tajā pašā laikā filma atklāti apšauba apgalvojumu, ka sievietes ir cilvēces labākā daļa — egoisma un sīkmanīgas rēķināšanas viņām pietiek pat tajos brīžos, kad vajadzētu visu svērt un mērot tikai ar tīrām un lielām jūtām. Bet Du-

burs, kam visa gana, varētu būt tas patiesi istais kārdinātājs. Un ir arī.

Savā laikā Arvidam Krievam pārmeta aizgūvumus no dažādu pazīstamu režisoru filmām — par laiku raksturojošām zīmēm izvēlētas norises. Bet šo līdzību, kaut vai ar A.Vajdas filmu *Pelni un dimanti*, nevajadzētu uztvert kā pakalderinājumu, bet drīzāk kā zīmi vai simbolu, aiz kura ir noteikta pasaules izjūta, noskaņa, kas ir laika tēls — jo filmas darbība risinās Latvijā trīsdesmito gadu beigās, un deņģdesmito gadu cilvēkam atskatoties ir iespēja no laika tāluma izlikties redzīgākam vai vismaz paliek iespēja brīdīt. Tāpat vajadzētu būt pietiekami saprotošiem tiem skatītājiem un zīmju tulkiem, kas šajos laika tēlojumos saskata zaimus par trīsdesmitajiem gadiem.

Filmā ar Arvida Griguļa romāna varoņu un pusvaroņu vārdiem dzīvo Dita Krenberga, Valentīns Maculēvičs, Alvis Hermanis, Sauļus Balandis, Kārlis Teihmanis, Arvids Ozoliņš, Rihards Rudāks, Indra Burkovska, Valentīns Skulme, Tamāra Soboljeva.

GRĒKI

Trešdien, 11.janv.,
plkst.22.20

Kanāls 2

ASV mākslas filma. Filmā ir sešas sērijas. Producents Stīvs Krancs, galvenajā lomā Džoenas Kolinsa (popularitāti ieguva ar galveno lomu astoņdesmitajos gados uzņemtajā seriālā *Dinastija*).

Sīzeta pamatā ir stāsts par sievieti modelētāju, kara laikā brīnumaini izglābušos no gestapo, viņas ceļu uz augstāko sabiedrību.

Džoenas Kolinsas partneri šajā seriālā ir ievērojamie aktieri Timotijs Daltons un Džins Kellijs.

Džoenas Kolinsa dzimusi 1933.gada 23.maijā Londonā. Filmējusies vairāk nekā piecdesmit filmās. Ir trīs pieaugušu meitu māte.

ĀRPUS AIZDOMĀM

Sestdien, 7.janv.,
plkst.21.45

RBS

Intriga aizstāj mīlestību guļamistabā, kad sieva apzināti izvilina no vīra atzišanos noziegumos, lai viņu tiesātu. Būdams pārliecināts, ka veiksmi nodrošina vienīgi dzīve ārpus likuma, Stens Bendermans iedzīvošanās nolūkos slepkavo jau 20 gadus... Galvenajās lomās: Marija Posta, Dons Sveizs, Džeina Kūpera. Režisors: Viljams Greiams, 1993.g.

PLĀVU SARGS

Sestdien, 7.janv., plkst. 20.30

Džeralds un Li Dareli — filmas AMATIERI — DABAS PĒTNIEKI 10.sērija.

Šajā filmā Džeralds un Li Dareli piedāvā jums interesantu ceļojumu pagātnē. Jau tūkstošiem gadu Anglijas laukus un pļavas apsargā vislēgendārākie dabas rezervāti — dzīvžogi. Neparastie kukaiņi, zidītāji un skaistie augi padara šo vietu par interesantu pētījumu vietu.

UPES KRASTOS

Svētdien, 8.janv., plkst.20.30

Džeralds un Li Dareli — filmas AMATIERI — DABAS PĒTNIEKI 11.sērija.

Upes ir zemes artērijas un vēnas, un to mirdzošās lentes dod patvērumu un barību raibajai dzīvo būtnu saimei, kas mitinās tās krastos vai pašā upē. Par upju interesanto iemītnieku pasauli Džeralds un Li Dareli pastāstīs jums šajā sērijā.

VAJĀJOT LAURU

Svētdien, 8.janv., plkst.22.00

Jauna, skaista inženiere sāk strādāt ievērojamā kompānijā. Viņas kolēģa Ričarda Fārlija vienpusējās simpātijas pāraug apsēstībā. Nevainīgas sievietes dzīve pārvēršas par neiedomājamu murgu, kas noved līdz slepkavību ķēdei.

Galvenajās lomās: Brūka Šildsa, Ričards Tomass. Režisors: Maikls Svicers, 1992.g.

SLĒDZIS

Pirmdien, 9.janv., plkst.21.50

Pēc smagas motocikla avārijas Larijs ir pilnīgi paralizēts. Viņš vēlas izbeigt savas ciešanas, nospiežot slēdzi, kas regulē pieslēgto sistēmu. Taču nejauši viņa dzīvē ienāk Rasa, kas pilnīgi pārvērš viņa domas un dzīvi. Galvenajās lomās: Ketlīna Nolena, Kriss Malkijs, Maks Geils. Režisors: Bobijs Rots, 1989.g.

MEITĒŅU KORPORĀCIJAS PANSIJA

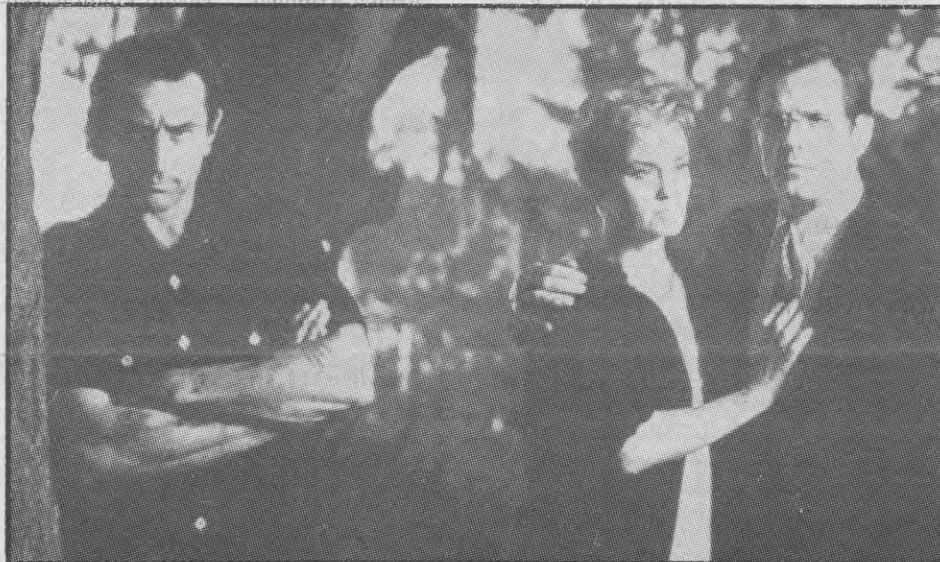
Otrdien, 10.janv., plkst.22.20

Kādas korporācijas pansijas meitenes, ignorējot pansijas saimnieces aizliegumu, nolēm sarīkot izlaiduma ballīti. Taču jautrais vakars pārvēršas par šausmu nakti, kurā palikt dzīvai un noskaidrot mistiskos apstākļus lemts tikai vienai no meitenēm. Galvenajās lomās: Elena Deividsone, Katrīna Makneila. Režisors: Marks Rosmans, 1983.g.

TOMĀTU SLEPKAVU ATGRIEŠANĀS

Trešdien, 11.janv., plkst.21.55

Ir pagājuši divdesmit gadi, kopš speciālo uzdevumu vienība atbrīvoja valsti no dārzeņiem — cilvēkēdājiem. Velnišķīgais profesors Gangrins sācis jaunu projektu, mēģinot pārvērst tomātus lieliskās cilvēku kopijās, kurās palīdzētu iekarot pasauli. Galvenajās lomās: Antonio Starkijs, Georgs Klonijs, Džons Astins. Režisors: Džons Debello, 1988.g.

■ Kadrs no filmas «Bailu apmetnis»

UGUNĪ

Ceturtdien, 12.janv., plkst.21.50

Jauns cilvēks Veids, bezmērķīgi klejot, nonāk Vinfildu ģimenē, kur viņu pieņem darbā. Ar laiku Veids sastopas ar neizprotamām parādībām, kas norisinās Vinfildu mājā, līdz viņš nolēm, ka vairs nevar būt vienkāršs vērotājs. Galvenajās lomās: Sūzana Anspaha, Li Montgomerija. Režisors: Greiams Kempbels, 1988.g.

ROKS HADSONS

Piektdien, 13.janv., plkst.22.20

Stāsts par vienu no 50.gadu Amerikas šovbiznesa superzvaigznēm. Filma aptver visu Roka Hadsona dzīvi no brīža, kad viņu atklāja Holivuda, līdz noslēpumam, kas lika viņam šķirties no dzīves.

Galvenajās lomās: Tomass Grifits, Dafnija Ašbroka, Endrū Robinsons. Režisors: Džons Nikolella, 1990.g.

Pro 7

KOLBIJI

Trešdien, 11.janv., un turpmāk — darbdiņās plkst.16.00.

Jaunu gadu jāiesāk ar kaut ko jaunu. Ja ne ar jaunām domām, tad vismaz ar jaunām sejmām. Šādi, šķiet, bijuši PRO7 apsvērumi. Jaunā ģimenes seriāla darbība notiek Denverā, galveno vietu tajā ieņem mahinācijas ap kopīgo uzņēmumu un sirdi plosošie ģimenes sarežģījumi. Galvenajās lomās — Čarltons Histons, Barbara Stenvika un Stefānija Bičema.

FUTBOLS

Sestdien, 7.janv.,
plkst.15.45

RTL-plus

Par «apaļās ādas pielūdzējiem» RTL plus redakcija dēvē tos skatītājus, kam domāti sestdienas un svētdienas raidījumi no futbola zālēm. Jā, arī ziemas mēnešos mūs neatstāj vācu futbolnieciski noskaņotās sabiedrības mīļi. Piemēram, šis nedēļas nogales reportāžā būs viesis no Frankfurtes Jirgens Klinsmans. Visu janvāri sestdienās un svētdienās RTL plus futbols.

COLOMBO

Otrdien, 10.janv., plkst. 21.15.

Tā ir jauna 1994.gada Colombo sērijas filma, kurā Pīters Falks darbosies mazliet neierastā veidolā. Slepni, saspēļojoties ar visai divdomīgo drošības dienesta darbinieku Irvinu Kruču, viņš mēģinās atrisināt kādu pagātnē sakņotu slepkavības gadījumu.

BAILU APMETNIS

Piektdien, 13.janv., plkst.21.15.

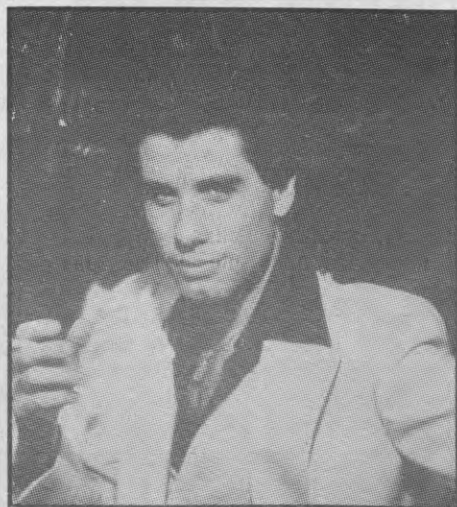
Šī ir filma, kurā Roberts de Niro pārāda savu pēdējo gadu labāko sniegumu. Filmas galvenais varonis, pavadījis 14 gadus cietumā, terorizē sava kādreizējā advokāta ģimeņi...

SESTDIENAS NAKTS DRUDZIS

Sestdien, 7.janv.,
plkst.15.55.

Sat 1

Bruklinas itāļu kvartālā dzimušajam Tonijam Manero dzīve ir peļķa un vienmuļa līdz kādā sestdienas vakarā viņš dodas uz diskotēku, kurā kļūst par nekronētu karali.

■ Kadrs no filmas «Sestdienas nakts drudzis»

MISTERS SMITS

Sestdien, 7.janv., plkst.19.30.

Misters Smits ir Vašingtonas administrācijas politiskā parodija, ko veidojis Veiber-

gers (*Taxi*) un SAT1 13 turpinājumos rādis sestdienās. Misteram Smitam ir arī iemiļotā — mazā Ellija, brālis Bobs un dažī draugi.

ČĀRLIJA TANTE

Sestdien, 7.janv., plkst.21.15

SAT1 godina 1994.gada 3.oktobrī mirušo vācu kino grandsinjoru ar četrdaļīgu ciklu, ko uzsāks 1995.gada 7.janvārī plkst.21.15 ar komēdiju *Čārlija tante*.

Vecmeistaram Heincom Rimanim 1995.gada 7.martā būtu apritējuši 93 gadi. Piedzimis Esenē, mācījies Minhenē, pirmoreiz teātri angažēts astoņpadsmit gadu vecumā Breslavā, triumfējis Berlinē, kļuvis par kinozvaigzni ar skaņu filmu *Vācu mātes sirds*, 1926.

FRESH FRAMES

Sestdien, 7.janv., plkst.3.00

Vācu režisors Folkers Šlendorfs dzimis 1939.gadā Visbādēnē, mācījies pie L.Malla, Ž.P.Melvila un A.Renē, lielākoties nodarbojas ar literāru darbu ekranizāciju.

1966.gadā viņš ieguva Vācijas kinobalvu un kritiķu balvu Kannās, tur arī 1979.gadā saņēma *Zelta palmu* par Gintera Grasa filmas *Skārda bungas* ekranizāciju. Gadu vēlāk šī filma tika novērtēta kā labākais ārzemju autoru darbs un ieguva *Oskaru*. 1984.gadā autors pievērsās amerikāņu literatūrai.

Viena no ievērojamākajām ir filma *Komivojažiera nāve* ar Dastinu Hofmanu un Džonu Malkoviču pēc Artura Millera literārā darba 1985.gadā. Kopš 1992.gada Folkers Šlendorfs ir viens no Bābelsbergas studijas vadītājiem, kā arī veido SAT1 kino raidījumus. Šoreiz viņš prezentēs vāciešu Joša Bekera (1992), Mihaela Manna (1990), Ulriha A.Kaizera (1994), J.E.Tukiendorfa un Kosimas Dannoritcera (1993), kā arī angļa Džonatana Hodžsona (1983) un amerikāņu Roberta Kunicova (1993) filmas.

SARKANIE

Ceturtdien, 12.janv., plkst.0.05.

Par drosmīgu šo filmu nosaucis žurnāls *Variety*, bet amerikāņu publicists Džeimss Monako domā, ka tā ir viena no filmām, kas 80.gados ietekmējušas amerikāņu intelektuālo sabiedrību, tās pagātnes un šodienas pašanalīzi.

Filma ieguva trīs *Oskarus* un nedalītu kritiķu atsaucību. Tās pamatlinija ir slavenās grāmatas *Desmit dienas, kas satricināja pasauli* autora Džona Rīda biogrāfija.

SUPERMENS III

Piektdien, 13.janv., plkst.21.15.

Pirmais angļu — aristokrātu un skeptiķu — izlēciens pret amerikāņu visu laiku labāko varoni pieder režisoram Ričardam Donneram, bet Ričards Lesters, kas parādījās slavas zenītā ar *The Beatles* kinohumoreskām, dārijis to divas reizes.

Tādējādi Supermens tiek galīgi destrukturēts — neskūta, gražīga egoista izskatā viņš smidina skatītājus. Taču *Die Zeit* ir visai nopietns, atrodot filmā «zinātniskās fantastikas elementus, teatrālas komikas situācijas, mazpilsētas liriku un komiksu varonību», kas apelē pie «laikmetīgās paranojas».

Lielmagnāts Ross Vebsters it kā atradis veidu, kā cīnīties ar varoni. Ar modernās zinātnes palīdzību viņš grib pakļaut to viņa pašā dziņām...

TV Diena

Laikraksta Diena televīzijas programmu pielikums
Redaktore: Solvita Smilģe
Adrese: Pils ielā 12
Tālrunis 323538

Raidījumi

ZĪMES

Pirmdien, 9.janv.,
plkst.22.05

Janvāris — Kurta Fridrihsona nāves piemiņas mēnesis. Savās pārdomās daļās rakstniece Gundega Repše.

Jaunrades fonda pabalsta piešķiršana. Šoreiz — Ansis Epnars un filmu studija AVE, Alvis Birkovs un Rīgas Torņa teātris, Laima Slava un Francijas—Baltijas videomākslas festivāls, Valentīnas Zeiles izstādes Francijā kataloga izdošana.

Latviešu tautastērps ziemā un latviešu rījas atjaunošana Brīvdabas muzejā.

ACI PRET ACI

Otrdien, 10.janv., plkst.21.15

Raidījumā būs dziedoša režisora Aigara Graubas jaunākās filmas pirmizrāde. Skanēs vēl «silta» Uga Prauliņa mūzika.

Vēl šajā janvārī par cilvēkiem ar neparastiem kino likteņiem.

Edvards Plataiskalns — aktieris, kuru latviešu kino vairākus gadus desmitus izmantojis tikai kā spilgtu tipāžu. Federiko Fellini, kas savās filmās allaž kolekcionējis savdabīgus ļaudis, būtu varējis mūs apskaut.

Brigita Krūmiņa — japāņu kultūras skolas direktore, dokumentālā kino režisore, kinodramaturģe, multiplikatore, multiplikācijas dublāžas aktrise un epizodisko lomu kinoaktrise. Viņas kinoceļi nav pat likumaini, tie ir labirinti.

Arvids Ozoliņš — latviešu baleta vecmeistars. Kinomāksla viņu atraida jaunībā, bet atzīst un iemūžina kinolomās 50 gadus vēlāk. Baleta viesizrādes Holivudā dāvā tikšanos ar Marlēnu Dītrihu, Čārliju Čāplinu.

TĀ ESOT BIJIS

Trešdien, 11.janv., plkst. 21.15

Raidījumā savas pārdomas izteiks Autorallistu komitejas loceklis un V.Valtera basketbola skolas krusttēvs Guntis Šēnhofs.

RADIOTEĀTRIS

Piektdien, 13.janv., plkst. 21.15

Bieži mēs pazīstam cilvēkus pēc balss, bet reti varam viņus vērot televīzijas ekrānā.

Piektdienas teātra vakarā būs iespēja iepazīties ar cilvēkiem, kas veido radioteātra iestudējumus — ar viņiem iepazīstinās radioteātra galvenā redaktore Alda Briede.

CELOTĀJA AČĪM

Sestdien, 8.janv.,
plkst.18.50

Ir vairākas Parīzes, ko var ieraudzīt, staigājot pa Parīzi; vēsturiskā Parīze, ar galvu reibinošu arhitektūru un vēstures pieminekļiem; intelektuālā un garīgā Parīze, ar Latīņu kvartālā esošajiem institūtiem un Sorbonnas universitāti; muzeju un mākslas Parīze, kas ir nepārtraukta skaistuma izrāde, līdzīgi kā mode un smaržas. Milēt Parīzi nenozīmē kļūt labestīgākam, milēt Parīzi nenozīmē zināt, kurā diennakts laikā tā uzdzied viskrāšņāk...

«DIENAS TĒMA» — GALVASPILSĒTĀ

Piektdien, 13.janv., plkst. 19.20

Raidījuma *Dienas tēma* veidotāji — redaktors Kaspars Apse un režisors Dainis Bricis, sākot no 13.janvāra, katru otro mēneša piektdienu pievērsīsies problēmām, kas interesē daudzus Rīgas iedzīvotājus. Šoreiz raidījumā stāstīs par zemes īpašuma problēmām Rīgā. Sarunā piedalīsies Rīgas pilsētas Zemes komisijas priekšsēdētājs Egils Vičants. Sadarbībā ar Rīgas domi šos raidījumus radošā grupa vēlas veidot ar skatītāju palīdzību, tāpēc gaidām jūsu vēstules ar idejām, ierosinājumiem un jautājumiem. Adrese; *Dienas tēma* — galvaspilsētā, Zaķusalas krastmalā.

■ «Čūcumuižas» rūķi kopā ar Dinu Bitēnu-Sirmo

PIE OTO

Sestdien, 7.janv.,
plkst.10.00

Šis būs Vegada raidījuma atkārtojums, kurā Oto iepazīstina ar operu un viesojas bērnu dārzā.

BRĪVBILETE UZ TEĀTRI

Sestdien, 7.janv., plkst.10.20

Varbūt esat jau redzējuši vai lasījuši Anas Brigaderes lugu *Spridītis*. Taču šoreiz uz izrādi jūs aicina bērni — Rīgas skolēnu pils teātra *Ziņuks* dalībnieki. Izmantojiet šo izdevību!

PIETURIET! CELOJUMU ALBUMS

Svētdien, 8.janv., plkst.9.50

Cauri Kurzemes hercogistes kādreizējai galvaspilsētai Kuldīgai dosimies uz ķēniņu zemi... Kur tāda ir? Nieka 20 km no Kuldīgas pa Aizputes ceļu.

ES SPĒLĒJU TĀ

Svētdien, 8.janv., plkst.10.15

Ja tev patīk mūzika, tad ar prieku paklausies Smiltēnes un Rīgas 4.bērnu mūzikas skolas priekšnesumus.

VAKARIŅA PASAKAS

Svētdien, 8.janv., plkst.19.10

Rūķis Murkšķis šajā pasakā atrod kaķīti. Un grib to paturēt. Tu jau arī gribētu, vai ne? Taču... Paskaties, kas notika!

MŪZIKAS ZĪNAS BĒRNIEM

Pirmdien, 9.janv., plkst.19.10

26.decembra raidījuma atkārtojumā varēsiet vēlreiz dzirdēt *LaBAs* dziesmu aptaujas noslēguma koncertu.

MIEGA DZIESMAS BALTAJĀ PASAKĀ

Otrdien, 10.janv., plkst.19.10

Kā jau noprotat, tas būs Miedzīps un Spilvens, kas dziedās jums Atvara Sirmā Miega dziesmas. Kopā ar viņiem būs Jānis Jarāns un Andris Mucenieks.

JAUTRĀS DZIRNAVAS

Trešdien, 11.janv., plkst.16.30

Ja Vegada vakarā neizdevās noskatīties šos jaukos R.Paula, *Dzeguzītes* un *Dzintariņa* kopīgos priekšnesumus, tad paskatīties tagad!

PASAKA ŠAI REIZEI

Trešdien, 11.janv., plkst.17.15

Šis TV uzvedums veidots pēc Donalds Bisseta pasaku grāmatas *Sarunas ar tīģeri*. Tajā piedalīsies aktieri Guntars Āboliņš un Andis Zūzens.

«ČŪCUMUIŽAS» DZIESMU ALBUMS

Trešdien, 11.janv., plkst.19.10

Kā jau rāda nosaukums, skanēs Čūcumuižas vairāku raidījumu dziesmas.

PIETURIET!

Ceturtdien, 12.janv., plkst.19.10

Ja būsiet paklausījuši mūsu aicinājumam doties ceļojumā pa Kurzemi 8.janvāra raidījumā *Ceļojumu albums*, tad jums būs divtik interesanti kopā spēlēt šajā tiešajā raidījumā. Dariet to!

SPORTA PASAULE

Piektdien, 13.janv.,
plkst. 22.10

Tas ir pasaules sporta notikumu apskats, kuru vēro vairāk nekā 200 miljonu liela skatītāju auditorija 100 dažādās pasaules valstīs. Ik nedēļu programma, kas radusies ar firmas *Gillette* atbalstu, iepazīstina ar augstākajiem sporta sasniegumiem, sniedz jaunāko notikumu apskatu, stāsta par sporta pasaules superzvaigznēm, rāda maz pazīstamus sporta veidus un pievērš uzmanību bezbailīgiem cilvēkiem. Savu interpretāciju par visu minēto, skatoties no Latvijas līdzjutēja viedokļa, gan kadrā, gan aiz tā piedāvā raidījuma vadītājs Andris Ušackis. Un, kā vienmēr, jūsu uzmanībai arī svarīgākās sporta ziņas par Latvijas sportistu panākumiem vietējā un pasaules arēnā.

SPORTA PASAULE — XX gadsimta fenomēns, sports visā savā daudzveidībā!

NEAIZMIRSTIET IESLĒGT TELEVIZORU

No 8. līdz 12. janvārim

Svētdien no pulksten 9.00 līdz 12.00 radošā grupa *Kanāls Plus* sadarbībā ar *Baltkom* piedāvā *Brokastu televīziju*. To varēsiet redzēt 31. kanālā; raidījumu veidotāji ir jau zināmie un mazāk zināmie *Kanāla 4* veidotāji. Šosvētdien redzēsīm firmas *AEG* virtuves tehniku, dzersim *Hanzas* kafiju, ēdīsim *ICE QUEEN* saldējumu. Vēl raidījumā — zaļie augi jūsu mājās; kur ceļot kopā ar ģimeni, kā arī pirmdienas preses apskats, aktuāls modelis, dziedās Juris Hīršs, bet dažs vienkārši modīsies.

Iegaumējiet, ka *Kanāla 4* raidījumi tagad ik vakarus sākas plkst. 22.30. Garantējam, ka gandrīz ik raidījumu ēterā būs kāds agrāk pazīstams kinorežisors. Viesturs Alksnītis, Edgars Zveja, kurš nav tas Edgars Zveja, vairs netīris kurpes, bet pēkšņi jums pastāstīs kaut ko nopietnu. Silvestrs Silis parasti stāv pie kameras, bet iespējams ka kāds viņu šonedēļ piespiedīs paņemt rokā ģitāru. Ilze Dauvarte lūgs bērnu pastāstīt, kā viņi taisa kino, varbūt televīziju... Jūs gribējāt izlasīt kaut ko konkrētāku? Nerakstīsim un vis! Dažas ieceres ir jaukas, interesantas, neparastas. Ļausim, lai lietas rit savu gaitu, un, ja tās būs izdevušās, tad, protams, jūs rai to pamanīsiet. ■

Katram pienapuikam sava televīzija

★ *Solvita Smilge*
Radio un TV padomes viedokli
pārstāvēja kāds tās ierēdnis,
televīzijas lietu speciālists, kas
sev vien zināmu iemeslu dēļ
vēlējās palikt anonīms.

Cik pavisam 1995.gada janvārī Latvijā ir televīziju? Vai ir kādi jaunumi kanālu programmās, raidlaikos utt.?

Latvijas Radio un TV padome ir izdevusi raidīšanas atļaujas vairāk nekā 30 televīzijām visā Latvijā. Jaunums ir tas, ka no šā gada NTV 5 noslēgusi sadarbības līgumu ar Latvijas televīzijas 2.programmu, kas izīrē atsevišķas vakara stundas ētera laika 2. izplatīšanas tīklā šim privātkanālam. Lai neatkārtotos konfliktu situācijās, ka Latvijas televīzija brutāli atņēmu laiku Picca TV, abas puses ir vienojušās, ka sestdienās un svētdienās Picca raidīs vienu stundu mazāk — no astoņiem līdz vienpadsmitiem.

31.kanālā līdz 1.janvārim notika Baltcom, Kanālu 2 un TV 3 konkurss par tiesībām izmantot labākos ētera laikus. Taču vēl līdz šim nevaram pateikt, kura no šīm televīzijām ir vislabākā, arī Baltic Media Facts socioloģiskie dati rāda, ka skatītāju vidū visu trīs kanālu popularitāte ir līdzīga. Tādēļ konkurss tiek pagarināts vēl uz pusgadu. Jūnija beigās labākajai no šīm televīzijām būs prioritāte 31.kanālā izvēlēties sev vēlamos ētera laikus. Pārējiem nāksies samierināties ar to, kas paliek pāri, vai arī izbeigt darbību. Līdz jūnijam Baltcom vakaros raida vienu stundu ilgāk nekā pagājušajā gadā — no 18 līdz 24. Un vēl klāt nāk svētdienu rīta bloks no 9 līdz 12.

TV 3 no 1.janvāra ir tiesības izmantot ētera laiku sestdienas rītos no 9 līdz 12.

Kā līdz šim 31.kanālā raida arī TV Pūce, tikai raidlaiks pārbidījis vienu stundu tālāk — no plkst. vieniem līdz četriem naktī.

7.kanālā no 1.februāra otrdienās un trešdienās no 12.30 līdz 13.30 parādīsies jauna, cerīga televīzija — SIA Varbūt. Tās veidotājiem ir Holandes un citu zemju kultūras raidījumi par mākslu, teātri utt., un viņi grib veidot kultūras un mācību programmu. No 1.janvāra pirmdienās un otrdienās no 16 līdz 18 šajā kanālā ir tiesības raidīt kanālam ar ģimenisku ievirzi — SIA TL 1.

Kas notiek ar Radio un TV padomes piešķirto licenci, ja konkrētā televīzija šo raidlaiku neizmanto pusgadu, gadu?

Mēneša laikā viņiem šīs tiesības jāsaņem izmantot, pretējā gadījumā mēs atļauju anulēsim. Tas gan attiecas tikai uz tām televīzijām, kuras izmanto jau esošos raidītājus. RBS, kas sāka no nekā paši ar savu raidītāju, bija jāsaņem raidīt gada laikā kopš licences izsniegšanas brīža.

Vai ir kāda televīzija, kurai raidīšanas licenci esat atņēmuši?

Nevienam neko neesam atņēmuši. Kādu laiku īpašnieku maiņas dēļ neraidīja NTV 5, bet mums ar to nebija nekāda sakara.

Neviena no televīzijām nebankrotē, un līdz šim ik gadu nāk klāt lielākoties vārgas, bet jaunas — vai tas turpināsies bezgalīgi?

Visi jau šit sev pie krūtīm un sauc — mēs būsim tie istie. Tieši tehniskā ziņā Rīgā vairs lielu iespēju nav — frekvences nedrīkst cita citai traucēt. Lai izvēlētos kanālus, mums jārunā ar Zviedriju, Poliju, Lietuvu.

Kādi ir kritēriji, pēc kuriem piešķir vai nepiešķir raidīšanas licences?

Prasām programmas koncepciju — kādus raidījumus raidīs, kādas būs oriģinālr Raidījumu un retranslēto raidījumu, kā arī valodu attiecības. Savas domas izsaka mūsu speciālisti. Vērtējam māksliniecisko saturu — cik interesantas solās būt šīs programmas.

Raidīšanas atļauju dodam uz pieciem gadiem, bet līgumu slēdzam uz gadu. Šajā laikā var būt visādas korekcijas — var mai-

nities raidlaiki un vēl šis tas.

Likums nosaka, ka divām trešdaļām katra reģiona kopējā raidījumu apjoma jābūt latviešu valodā. Pirms sāka raidīt Rušienka kanāls, Rīgas reģionā tikai 55 procenti raidījumu bija latviski (ieskaitot abus valsts televīzijas kanālus un Ostankinu). Tādēļ tajā laikā nedevām licences vairākām televīzijām, piemēram SM-segodņa, kuras piedāvāja programmu tikai krievu valodā. Mums bija noruna, ka viņi dabūs licenci, tiklīdz valodu attiecība Rīgas reģionā uzlabosies. Pagaidām šajā rindā ir trīs firmas.

Visām filmām, ko jebkura no televīzijām rāda, jābūt vai nu dublētām, vai arī ar titriem latviešu valodā. Daudzi to nedara. Mēs esam pieņēmuši lēmumu un aizsūtījuši brīdinājumus — ja tie netiks ņemti vērā, samazināsim viņiem raidlaiku.

Cik maksā tiesības raidīt?

Tas atkarīgs no tā, cik izdevīgs ir raid-

laiks (vakara stundas maksā dārgāk), cik lielu cilvēku daudzumu televīzija aptver, kur tā raida — pilsētā vai laukos. Licence vakara stundām Rīgā maksā ap 1000 latu, bet, piemēram, Kuldīgā — vienu latu un Krāslavā — pārdesmit santīmu. Katru gadu tā jāpērk no jauna.

Cik katrā televīzijā jābūt oriģinālr Raidījumiem, un cik drīkst būt citu programmu translācijas?

Oriģinālprogrammas nedrīkst būt mazāk kā 30 procenti no kopējā apjoma.

Liela daļa komerckanālu tomēr ir tikai tāda bodištelevīzija. No vienas bodītes otrā.

No kā privātā televīzija lai dzīvo? Viņi ir spiesti skraidīt pa katru bodniekam. Daudzās valstīs šī slēptā reklāma ir aizliegta ar likumu, šizetus no bodēm rādīt vispār nedrīkst. Līdz šim ar likumu nebija reglamentēts, cik daudz reklāmas privātkanā-

los drīkst būt. Valsts televīzijā reklāma nedrīkstēja pārsniegt 10 — 15 procentus raidlaika. Jaunajā likumā, kas tagad tiek apspriests, reklāmai paredzēti aptuveni septiņi procenti raidlaika valsts televīzijā un ap 15 procentu privātajās. Bet ko darīt ar slēpto reklāmu? Mēģiniet nu pierādīt — vai tā ir reklāma vai nav. Es nezinu, kā to izdarīt.

Tieši jums tas būtu jāzina un arī tas, ka pat valsts televīzijā liela daļa raidījumu ir viena vienīga slēptā reklāma.

Likums to neaizliedz. Es negribu par to debatēt. Mēs esam nabagi, tāpēc tas tā notiek.

Toties bagāti, lai uzturētu divus valsts TV kanālus un trīs valsts radio kanālus...

Tas ir ļoti normāli. Mani pārsteidz šīs zēlabas, ka mums ir slikta televīzija. Visi ārzemnieki saka — cik jums brīnišķīgi raidījumi! Paskatieties tos satelītus — vai tad viņiem ir labākas programmas? Un redzēsiet, ar Ostankinu, kas kopš šā gada ir sabiedriskā televīzija, tagad arī būs cauri.

Cik dzīvīgas ir reģionālās televīzijas?

Laukos tās ciņas ir tikpat sivas kā Rīgā. Piemēram, Liepājas TV kompānija, kur strādā arī viens otrs no bijušajiem valsts televīzijas darbiniekiem un kas raida ik darbdienu labākajos laikos vakara stundās, nemītīgi cinās ar otru kompāniju — TV Dzintare. Vēl tur ir trešā — Lejaskurzes televīzija. Ļoti labi raidījumus māk veidot Smiltenes televīzija. Spēcīga ir arī Vidzemes televīzija Cēsis. Ventspili ir četras televīzijas, nodarbojas ar vienkāršāko paņēmieni — nelikumīgu satelītu raidīšanu. Es pats savām acīm redzēju, kā Rēzeknē raida filmu, kas tikko saņēmusi Oskaru, un apakšā titri — šī filma ir tādas un tādas firmas īpašums. Kasetes nāk iekšā no Krievijas, un mēs nespējam izsekot.

Bet jums taču tam ir jāseko līdzi!

Ko nozīmē — jāseko? Mums nav pienākums būt uzskatītājiem un cenzoriem. Mēs šos jautājumus izskatām tikai tad, ja kaut kur rodas sūdzības. Te vēl ir daudz problēmu. Pie manis atnāk trīs četras firmas, un rāda papīrus, ka viņi katrs ir vienīgie tiesīgie rādīt Latvijā, piemēram, MTV programmu. Tiec nu skaidrībā, kā ir patiesībā! Atnāk Ogres televīzija un rāda RTL dotu atļauju translēt šo programmu. Es papētu, un tur, izrādās, rakstīts: «Jums ir tiesības raidīt tikai mūsu oriģinālr Raidījumus.» Tas nozīmē diktora tekstu un ziņas. Bet Ogres televīzija raida visas filmas no sākuma līdz beigām. Es vēl neesmu redzējis nevienu tādu atļauju, kur būtu rakstīts, ka drīkst izmantot visu programmu bez izņēmuma.

Kā ir ar autortiesībām — vai, piemēram, KS video tagad raida tikai leģāli iegūtas filmas?

Grūti pateikt. Baidos, ka tā nav. Varu tikai teikt, ka autortiesību jautājums ir nokārtots Kanālā 2, Baltcom, TV 3 un RBS. Pārējie, man šķiet, raida gan ar, gan bez atļaujām.

Vai Latvijas reklāmu raidīšana uz Ostankinas reklāmām ir saskaņota ar pašu Ostankinas televīziju, un kam tiek nauda par šīm reklāmām?

Ostankinas televīzija neiebilda pret šādu priekšlikumu un starp vairākiem pretendentiem izvēlējās Rēzeknes firmu SIA BIK TV. Rēzekne ir pirmais retranslācijas punkts, kur tad arī šīs reklāmas tiek pārklātas. Tā mēs aizsargājam Latvijas reklāmas tirgu. Tās firmas, kas agrāk savas reklāmas deva Ostankinas televīzijai, tagad dod Latvijai. ■

6.00—12.00	12.00—17.00	17.00—19.00	19.00—21.00	21.00—23.00	23.00—6.00
Latvijas TV I 9.00 Rīta stunda. 10.00 Mielasts ar Mārtiņu Vincenlā. 10.20 Muzikāli izklaidējošs rīts bērniem <i>Pie Oto</i> . 10.40 Brīvbiļete uz teātri. <i>Spridītis</i> . 11.20 Brazīlijas mākslas filma <i>Ķirzakas smaids</i> . 25.sērija.	Latvijas TV I 12.05 TV skatītāju <i>Globuss</i> . 13.00 Itālijas TV mākslas filma <i>Dižvīrs</i> . 5.sērija. 14.30 Balets <i>Edelweiss</i> . Rīgas Muzikālā teātra izrāde. 15.15 <i>Skatuvē</i> — Mēneša populārāko aktieru saiets. *30.XII. 16.25 <i>LIFC</i> piedāvā...	Latvijas TV I 17.30 Multiplikācijas filmas <i>Uzrocis, Puszābaks un Ķerpijārdis</i> . 18.00 Ziņas. 18.15 Brazīlijas mākslas filma <i>Ķirzakas smaids</i> . 26.sērija.	Latvijas TV I 19.00 Mirkļis. <i>Vīrs jostas vietas</i> . 19.10 Bērniem. <i>Miedzīņš nāk...</i> 19.25 Prezidenta laiks. 19.35 Vernisāža. 19.50 <i>Uz vienas stīgas</i> . Tiekas A.Grāvers un I.Ulmanis. 20.20 Reklāma. 20.30 Panorāma.	Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.10 Sludinājumi un reklāma. 21.20 Radošā apvienība <i>Labvakar!</i> piedāvā... 22.30 ☐ Francijas mākslas filma <i>Avantūra ir avantūra</i> .	Latvijas TV I Francijas mākslas filma <i>Avantūra ir avantūra</i> .
Picca TV 8.00 — 12.00 Ziņas latviešu un krievu valodā, rīta viesis, reklāma, horoskops, spēle par un ap kino, mūzika, gatavojam kopā, ēdam atsevišķi.	Latvijas TV II 12.10 Kristīgā pasaule. 12.25 TV veikals. 12.55 Ukraina (ukraiņu val.). 13.45 TV <i>Polonia</i> (poļu val.). 16.10 Angļu valoda kopā ar Mazi. 12.nodarbība. 16.30 Vācu valoda. 48.nodarbība. 16.45 Franču valoda. 12.nodarbība.	Latvijas TV II 17.05 <i>Deutsche Welle</i> . 17.35 Vārds invalīdiem. 18.00 Tikšanās (krievu val.). Mūzika un pedagoģe O.Dergunova. 18.30 Reģionālās TV piedāvā...	Latvijas TV II 19.00 <i>Durvis uz panākumiem</i> . 19.30 Austrālijas daudzsēriju TV mākslas filma <i>Paradīzes pludmale</i> . 1.sērija. 20.00 Cilvēks zvēru pasaulē. *30.XII. 20.30 Panorāma (ar surdotulkojumu).	NTV 5 21.00 Ziņas. 21.40 Politika neformālais portrets. 21.55 Vakara pasaciņa. Latvijas TV II 22.00 Sludinājumi. 22.05 Ziņas. 22.15 Reklāma. 22.20 <i>Latfoto</i> izloze. 22.25 <i>Pa smieklam</i> . 22.30 <i>Eiela</i> . 191. un 192.sērija.	Latvijas TV II 23.20 ASV TV mākslas filma <i>Noziegumam pa pēdām</i> . 7.sērija.
Ostankinas TV 8.00 <i>Maratons-15</i> — mazuļiem. 8.30 <i>Eterā</i> — starpvalstu televīzijas un radio kompānija <i>Mir</i> . 10.00 Rīta pasts. 10.30 <i>Es esmu sievietē</i> . 10.55 Padomi kulinārijā. 11.10 <i>Priecājieties!</i>	Ostankinas TV 12.00 Prēmijas <i>Triumfs</i> pasniegšana. 12.50 <i>Slavinu Tavu vārdu, Dievs...</i> 13.52 Ziņas. 14.00 Daiļslidošana. 14.45 Krievijas leņums un skaistums. 15.15 Dzīvnieku pasaulē. 15.55 Krievijas balsis. 16.15 <i>Jūsu uznaiciens, maestro...</i>	Ostankinas TV 17.00 <i>Pirms un pēc...</i> 17.55 Krievijas mākslas filma <i>Izvēlīgais ligavainis</i> .	Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mazuļi!</i> 20.00 Laiks. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Teātris + TV.	Ostankinas TV 21.30 Rallijs <i>Parīze—Dakara</i> . 21.40 Kāds būs laiks? 21.50 Ziemassvētku tikšanās. 1.daļa. 22.52 Ziņas.	Ostankinas TV 23.00 Ziemassvētku tikšanās. 2.daļa. 24.00 Ziņas. 0.10 Krievijas meistarsacikstes daiļslidošanā.
KS video 10.00 Ziņas bērniem. 10.55 Reklāma. 11.05 <i>Kījai</i> . 11.15 <i>Spāni, kājas, astes</i> . 11.25 Multiplikācijas filma.	KS video 12.00 Reklāma. 12.10 Bez komentāriem. 12.25 Pasaku filma <i>Uz redzēšanas, Mērija Popinsa!</i> 14.50 <i>Dzeltētais kofēris</i> . 15.05 Ieskaicējumi. 15.10 Autogrāfs.	IGE TV 18.00 Komerziņas, <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 Vencuēlas mākslas filma <i>Revanšs</i> .	IGE TV 19.05 Mākslas filma <i>Veikals un Hipoza</i> . 20.30 Komerziņas, reklāma. 20.50 <i>Sestdienas P.S.</i>	NTV 5 21.00 Dokumentāla filma. Prizma Prim 22.00 Multiplikācijas filma. 22.10 <i>Kokteilis visiem</i> .	Prizma Prim 23.10 <i>Studija Sestdienas vakarā</i> . 23.40 Kinojaunumi. 24.00 Muzikāli izklaidējoša programma <i>Nakts pastaigas</i> . Laine 1.00 Muzikāli izklaidējoša programma <i>Ziemassvētku nakti</i> .
Anotācija AVANTŪRA IR AVANTŪRA LTV I, plkst. 22.30 Francijas mākslas filma. Režisors Klods Leluši. Galvenajās lomās Lino Venturi un Žaks Brels. Tāpat kā gandrīz visām Kloda Leluša filmām, arī šai mūzikā radījis Frensis Lejs. Pirmie vārdi, kas skan filmā, ir: «Baudiet dzīvīt! Ir pagājis daudz vairāk laika, nekā jūs spējāt iedomāties!» Un tas ir nopietni. Bet viss pārējais filmā — avantūra ir avantūra vai — kā laisa politiķu un kas no tā iznāk jeb neiznāk. Un katrs skatās, cik nopietni spēj.	Anotācija ĀRPUS AIZDOMĀM RBS, plkst. 21.45 Intriga aizstāj mīlestību guļamistabā, kad sieva apzināti izvilina no vīra atziņas noziegumus, lai viņu tiesātu. Būdamis pārliecināts, ka veiksmi nodrošina vienīgi dzīve ārpus likuma, Stens Bendermans iedzīvošanās nolūkos slepkavo jau 20 gadus... Galvenajās lomās: Marija Posta, Dons Sveizs, Džeina Kupeira. Režisors: Viljams Greiāms, 1993.g.	RBS TV 18.00 Kultūras programma <i>Lidojums</i> . 18.20 <i>Sieviešu pilsēta</i> . Sieviete un baznīca, intervija ar pareizticīgo mācītāju tēvu Andreju. 18.40 <i>Noņemsim skaidu...</i> Autoprogramma.	TV 3 19.00 Seriāls bērniem. Multiplikācijas filma <i>Samainītā pasaka</i> . 19.30 Seriāls <i>Estrelita — netirā seja</i> . 20.20 TV 3 un <i>Nakts</i> — šodien un rīt... 20.30 Sporta pasaule. 20.55 Detektīvfilmu seriāls <i>Miami Vice</i> .	TV 3 21.45 Kino, kino... 22.10 Vakara kino. Mākslas filma <i>Rietumu frontē bez pārmainām</i> .	TV 3 0.15 Divainākie cilvēki. 0.40 <i>America's Top 10</i> . TV Pūce 24.00 Šonakt... 0.05 <i>Maski show</i> . 0.30 <i>Buduārs</i> . 0.50 Mākslas filma.
Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 <i>Vēstis</i> . 7.30 <i>Kristus dzimšana</i> . 8.00 Jaungada pasaka. 8.30 Itālijas mākslas filma « <i>Zelta rozeta</i> ». 9.25 Tradīciju atgriešanās. 9.40 Nedēļa parlamentā. 10.25 TV erudīts. 10.30 Ziemassvētku rīts. 11.00 Apsveikums <i>Kristus ir dzimis...</i> 11.15 S.Prokofjevs. <i>Pelnrušķīte</i> .	Baltcom Maksas kanāls 12.40 <i>Sēja</i> . 13.00 <i>Vēstis</i> . 13.20 <i>De facto</i> . 13.35 <i>Edera</i> . 29.sērija. 14.25 Kinoafiša. 14.40 Mūsu bērības pasakas. Multiplikācijas filma <i>Zirdziņš — kuprainītis</i> . 15.55 <i>Ž. Ofenbahs. Intermeco operetes stilā</i> . 16.40 TV erudīts. 16.45 XX gadsimts — kad rā un aiz kadra.	Baltcom Maksas kanāls 17.35 Izklaidējoša programma <i>Masakas</i> . 18.05 Mākalas filma <i>Aladina burvju lampa</i> (Krievija). Ironijas pilna muzikāla filma pēc visiem labi pazīstamās Austrumu pasakas motīviem.	Baltcom Maksas kanāls 19.25 <i>CNN</i> . Šovbizness šodien. 19.55 Mākalas filma <i>Dežuraptieka</i> (Spānija).	Baltcom Maksas kanāls 21.00 Mākalas filma <i>Fanija un Aleksandrs</i> (Zviedrija). 1.un 2.sērija.	Baltcom Maksas kanāls
Sat 1 7.20 <i>Komisārs Rekss</i> . Kriminālsērija. 8.10 <i>Black</i> . Piedzīvojumu sērija. 8.35 <i>Multifilmas</i> . 10.45 <i>Superhuman Samurai Syber Squad</i> . 11.15 <i>Jump ran</i> . SAT1 basketbols. 11.50 <i>Games World</i> . Videospēles.	Sat 1 12.20 <i>Super!</i> 12.45 <i>Spāņu muša</i> . TV izrāde, Vācija, 1965. 14.10 <i>Ātrā dāma</i> . Komēdija, Anglija, 1962. 15.55 <i>Sestdienas nakts drudzis</i> . Deju filma, ASV, 1977.	Sat 1 18.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 18.55 <i>Miljonu spēle</i> .	Sat 1 19.00 <i>Ran</i> . SAT1 futbols. 19.30 <i>Mr.Smits</i> . Humora sērijas ievadfilma. 20.00 Ziņas. 20.25 <i>Glucksrad</i> . TV spēle.	Sat 1 21.15 <i>Čārlija tante</i> . Komēdija, Vācija, 1955. 22.55 <i>Paņem līdzī zobu birsti!</i> Izklaidējoša programma.	Sat 1 0.05 <i>Ko redzēja zviedru sulainis</i> . Erotiskā komēdija, ASV, 1976. 1.30 <i>Titulšaviens</i> . Kriminālfilma, Kanāda, 1979. 3.00 <i>Fresh Frames</i> . Jaunās filmas. 4.00 <i>Tutti Frutti vidusskolā</i> . Erotiskā filma, Argentīna, Zviedrija, 1986.
EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granada—Dakara. 10.00 Daiļslidošana. 11.00 Lēkšana no trampīna. PK <i>Četrus kalnu</i> turnīrs.	EUROSPORT 12.00 Kalnu slēpošana. PK Šveicē. 12.30 <i>LIVE</i> . Kalnu slēpošana. PK Enstālē. 13.30 Futbols. Starpkontinentālais kauss Saūda Arābijā. 16.30 Slēpošana. PK Krievijā.	EUROSPORT 17.00 Ātrslidošana. EČ Nīderlandē.	EUROSPORT 19.00 Kalnu slēpošana PČ Enstālē. 20.00 Kečs. Superzvaigznes.	EUROSPORT 21.00 Rallijs. Granada—Dakara. 21.30 <i>LIVE</i> . Superkross. Pārtraide no Dortmundes.	EUROSPORT 23.30 Bokss. 0.30 Teniss. Hopmena kauss Austrālijā. 2.00 <i>Snooker</i> . Biljards.
PRO 7 7.25 <i>Flipers</i> . Seriāls jauniešiem. 8.15 <i>Multifilmas</i> . 10.25 <i>Gravendale High</i> . Multifilma. 10.50 <i>Tasmānija</i> . Multifilma. 11.15 <i>Beetlejuice</i> . Multifilma. 11.40 <i>Ātrākā Meksikas pele</i> . Multifilma.	PRO 7 12.05 <i>Multifilmas</i> . 13.30 <i>Pārķers Ljūiss</i> . Humora sērija. 13.55 <i>Betmens</i> . Grāvēji komēdiju sērija. 14.25 <i>Superboy</i> . Piedzīvojumu sērija. 14.55 <i>Mission Seaview</i> . 15.50 <i>Riptide</i> . 16.45 <i>Pro Movie</i> . Kinožurnāls.	PRO 7 17.20 <i>Rio Beni zelta dieviete</i> . Piedzīvojumu filma, Vācija, Spānija, 1964.	PRO 7 19.00 <i>Ekstrēmi caur pasauli</i> . Ceļojuma filmu sērija, Vācija, 1988. 20.00 <i>Policijas šefs</i> . Kriminālsērija.	PRO 7 21.00 Ziņas. 21.15 <i>Sāpsitieni</i> . Grāvējfilma, ASV, 1992.	PRO 7 23.15 <i>Renegāde</i> . Kriminālfilma, ASV, 1989. 1.10 Ziņas. 1.20 <i>Showdown in Little Tokyo</i> . Grāvējfilma, ASV, 1991. 2.40 <i>Policijas šefs</i> . Atk. 3.35 Ziņas. 3.45 <i>Skorčs</i> . Atk. 4.10 <i>Pārķers Ljūiss</i> . Atk. 4.35 Ziņas.
RTL plus 6.15 <i>Multifilmas</i> . 8.30 <i>Teenage Mutant Hero Turtles</i> . Multifilma. 8.50 <i>Divi dumji supi</i> . Multifilma. 9.15 <i>Nūmeksis kovboji</i> . 9.40 <i>Kapteinis Planēta</i> . Multifilma. 10.10 <i>Multifilmas</i> . 11.00 <i>Disneja klasiskās multifilmas</i> .	RTL plus 12.20 <i>Trīja, Indriāna</i> . 12.45 <i>Visi mīl Jūliju</i> . Seriāls jauniešiem. 13.15 <i>Kas īsti šeit ir galvenais?</i> 14.15 <i>Beleiras princis</i> . 14.45 <i>Pilna māja</i> . 15.15 <i>Stiprā ģimene</i> . 15.45 Futbols telpās. Pārtraide no Frankfortes.	RTL plus 17.45 <i>Beverlihilsa 90210</i> . Seriāls. 18.45 <i>Melrose Place</i> . Seriāls.	RTL plus 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Mini Playback Show</i> . Mazās zvaigznes.	RTL plus 21.15 <i>Sapņu kāzas</i> . Linda de Mola.	RTL plus 23.00 <i>Kā, lūdzu?</i> Izklaidējoša programma. 24.00 <i>RTL sestdienas nakts</i> . 1.00 <i>Gotšalka vēlinā vakara programma</i> . 2.00 <i>Bandīts un sudraba eņģelis</i> . Filma. Atk. 3.30 <i>Kickbokseru karalis</i> . Filma. Atk.

6.00–12.00	12.00–17.00	17.00–19.00	19.00–21.00	21.00–23.00	23.00–6.00
Latvijas TV I 9.00 Mūzika svētdienai 9.35 Skaistumam un veselībai. 9.50 <i>Pieturiet!</i> 10.15 ☐ <i>Es spēlēju tā...</i> 10.40 <i>Aiz priekškara.</i> 11.15 Brazīlijas mākslas filma <i>Ķirzakas smaids</i> . 26.sērija.	Latvijas TV I 12.00 Lilita Postaža. 12.30 E.Dārziņa skolai — 50. 13.00 Dažas aizmirstas nošu zīmes. 13.30 <i>Kavingtonkrosa.</i> 14.20 No aktiera nāk joki... 14.40 Jehudi Menuhins — Rīgā. 16.00 NBA meistarsacīkstes.	Latvijas TV I 17.30 Multiplikācijas filmu programma. * <i>Ja nu izdodas...</i> * <i>Suns zābakos.</i> 18.00 Ziņas. 18.10 Populārinātniskā filma <i>Zemes hronika nr.5.</i> 18.40 <i>LIFC</i> piedāvā...	Latvijas TV I 19.10 ☐ Ekrāns bērniem. 19.30 TV — puikām un meitenēm. 19.35 Dziesma manai paaudzei. 19.50 T.Viljamss. <i>Samidito petūniju lieta.</i> 20.20 Reklāma. 20.30 Panorāma.	Latvijas TV I 21.10 Sports. 21.20 Sludinājumi un reklāma. 21.30 Mūsu kinonedēļa. 21.40 <i>LIFC</i> piedāvā... 22.45 <i>Ar dziesmu par dzīvi.</i>	Latvijas TV I
Picca TV 8.00 — 10.00 Gatavojam kopā, ēdam atsevišķi. <i>Par un ap kino, Haoss, Karstā mērcē.</i>	Latvijas TV II 16.25 TV veikals. 16.55 Starptautiskā kultūras programma <i>Alise.</i>	Latvijas TV II 17.50 Ceļotāja acīm. Parīze. 18.20 <i>CFI</i> piedāvā...	Latvijas TV II 19.00 Kultūras programma <i>Olīti.</i> 19.30 Austrālijas TV mākslas filma <i>Paradīzes pludmale</i> . 2.sērija. 20.00 <i>Kinotornis.</i> 20.30 ASV mākslas filma <i>Glābējzvēns</i> . 20.55 5 minūtes par savu naudu.	NTV 5 21.00 Ziņas. 21.20 Sports. 21.30 Ārzemju ziņas. 21.40 Īpašnieks. 21.55 Vakara pasacīņa.	NTV 5 23.10 Muzikālā programma <i>M projekts.</i>
Latvijas TV II 10.00 Pareizticīgo Ziemassvētku dievkalpojums.	Ostankinas TV 12.10 <i>Vagons 03.</i> 12.40 TV bērnu raidījumu apskats. 12.55 Pasaules ģeogrāfija. 13.52 Ziņas (ar surdotulkojumu). 14.00 <i>Uzvaras stratēģija.</i> 14.55 Ceļotāju klubs. 15.45 <i>Ak, šis kara ceļš...</i> 15.55 <i>Daiļslidošana.</i>	Ostankinas TV 17.00 Ziņas. 17.10 Miniatūra. 17.25 ASV multiplikācijas filmu programma. * <i>Kur ir Vollijs?</i> * <i>Piters Pušs.</i> 18.25 TV locis. 18.45 Kāds būs laiks? 18.55 Krievijas mākslas filma <i>Logs uz Parīzi.</i>	Ostankinas TV 19.05 Mājas kinozālē. Mākslas filma <i>Šerifa palīgs.</i> 20.25 Komerccīņas, reklāma. 20.45 <i>Desertā.</i>	Latvijas TV II 22.00 Sludinājumi. 22.05 Ziņas. 22.15 Reklāma. 22.20 <i>Glābējzvēns.</i> 22.45 Volejbols. Rīga—RAU.	Prizma Prim 0.10 Konkurss <i>Mis Pusnakts.</i> 0.40 Muzikālā programma <i>Nakts pastaigas.</i>
Ostankinas TV 8.00 <i>Maratons-15.</i> 8.30 Rīta agrumā. 9.00 <i>Poli-gons.</i> 9.30 Kamēr visi ir mājās. 10.00 <i>Rīta zvaigzne.</i> 10.50 <i>Zem π</i> zīmes. 11.40 Amerika un M.Tarutata.	Ostankinas TV 12.10 Reklāma. 12.10 Mākslas filma <i>Prinča Florizela piedzīvojumi.</i> 1.sērija. 13.50 Multfilmas <i>Lifts-1.</i> 14.00 <i>Klio.</i> 14.15 <i>Gillette World Sport Special.</i> 15.15 <i>Viss kārtībā!</i>	IGE TV 18.00 Komerccīņas. <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 Venečuēlas mākslas filma <i>Revanšs.</i>	NTV 5 21.00 Dokumentāla filma.	Ostankinas TV 21.00 Informatīvi publicistiskā programma <i>Svētdiena.</i> 21.50 Sportiska nedēļas nogale. 22.05 Lielais teātris. Dienas un vakari. 22.52 Ziņas.	Ostankinas TV 23.05 Francijas mākslas filma <i>Lolitas kāzas.</i> 1.daļa. 23.52 Ziņas. 24.00 Francijas mākslas filma <i>Lolitas kāzas.</i> 2.daļa.
KS Video 10.00 Multiplikācijas filmu programma. 10.55 Reklāma. 11.05 Multiplikācijas filmu programma.	IK Baltica 15.30	IGE TV 18.00 Komerccīņas. <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 Venečuēlas mākslas filma <i>Revanšs.</i>	NTV 5 22.00 SPS — svētdiena.	KS video 24.00 Reklāma. 0.10 ASV fantastika <i>Nāves objektīva.</i>	
KS Video 16.00 Reklāma. 16.15 <i>Prinča Florizela piedzīvojumi.</i> 2.sērija.	Baltcom 19.00 Pasaules ziņas (tiešā translācija). 19.40 Tūrisma ceļvedis (ar tulkojumu latviešu valodā). 20.00 <i>Deju ferma (CMT programma).</i>	RBS TV 18.00 <i>POP MIX.</i> 18.30 <i>Diva.</i> *29.XII	Baltcom 21.00 <i>Stils</i> (ar tulkojumu latviešu valodā). 21.30 Mākslas filma.	Baltcom 23.00 <i>Trio</i> (informatīvi izklaidējošs raidījums).	
KS Video 16.15 <i>Prinča Florizela piedzīvojumi.</i> 2.sērija.	RBS TV 19.05 Ziņas. 19.05 RBS TV mūzikas tops. 20.05 Bērniem. Re un Do mūzikas šovs. 20.10 <i>POP MIX.</i> 20.30 <i>Amatieri</i> — dabas pētnieki. 11.sērija.		RBS TV 21.00 Ziņas. 21.15 <i>Seja.</i> N.Naumanis intervē Māru Ķimeli. 21.40 Nedēļas kino. 22.00 ☐ Mākslas filma <i>Vajājot</i>	RBS TV <i>Lauru.</i> 23.40 <i>POP MIX.</i>	
Anotācijas ES SPĒLĒJU TĀ LTV I, plkst.10.15 Ja tev patīk mūzika, tad ar prieku paklausīsies Smiltēnes un Rīgas 4.bērnu mūzikas skolas priekšnesumus.	Anotācija VAJĀJOT LAURU RBS, plkst.22.00 Jauna, skaista inženiere sāk strādāt ievērojamā kompānijā. Viņas koleģa Ričarda Fārlija vienpusējās simpātijas pāraug apsēstībā. Nevainīgas sievietes dzīve pārvešas par neiedomājamu murgu, kas noved līdz slepkavību ķēdei. Galvenajās lomās: Brūka Šildsa, Ričards Tomass. Režisors: Maikls Svicers, 1992.g.				
VAKARIŅA PASAKAS LTV I, plkst.19.10 Rūķis Muršķis šajā pasakā atrod kaķi. Un grib to paturēt. Tu jau arī gribētu, vai ne? Taču... Pasakalies, kas notika!					
Baltcom Maksas kanāls 7.00 Vēstis. 7.20 Zvaigznes pareģo. 7.25 Raidījumu programma. 7.30 Dokumentāla filma <i>Ziemassvētki.</i> 7.40 Studija <i>Rost</i> piedāvā... * <i>Zelta atslēdzīņa.</i> * <i>Pirmais dubls.</i> 8.00 Krievijas ceļojumu birojs <i>Pilgrims.</i> 8.45 <i>Labrīt, Eiropa!</i> 9.15 Itālijas mākslas filma <i>«Zelta rozēs» ala.</i> 10.10 Multiplikācijas filma <i>Dūrainītis.</i> 10.20 Krievu loto. 11.05 Mākslas filma <i>Jukušie.</i>	Baltcom Maksas kanāls 12.40 <i>Sešas simtdaļas.</i> 13.00 Vēstis. 13.20 <i>Neiznīcināt...</i> 13.35 Itālijas TV seriāls <i>Edera.30.sērija.</i> 14.30 <i>Galerija Lad.</i> 14.55 Videoklips. 15.00 Labākās NBA spēles. 16.00 Dzīvnieku pasaulē.	Baltcom Maksas kanāls 17.00 V.Disneja Ziemassvētku dāvana. 18.05 Kristīgais raidījums. 18.40 Multfilma <i>Gulivera ceļojums (ASV).</i>	Baltcom Maksas kanāls 20.00 <i>CNN.</i> Tūrisma ceļvedis. 20.20 <i>CNN.</i> <i>Stils.</i> 20.45 Mākslas filma <i>Dežūrtiēka (Spānija).</i>	Baltcom Maksas kanāls 21.45 Mākslas filma <i>Kritušais elks (Anglija).</i>	Baltcom Maksas kanāls 23.25 Mākslas filma <i>Glembaju kungu (Dienvidslāvija).</i> Pēc dienvidslāvu psiholoģiskās prozas lieliskā meistara Miroslava Krleža romāna motīviem.
Sat 1 8.00 Multfilmas. 10.05 <i>Ezeļa ausis un sātana aste.</i> Reliģiska programma bērniem. 10.15 <i>Bakijs O'Heirs.</i> Multfilma. 10.45 <i>Plēsoņas.</i> Piedzīvojumu filma, ASV, 1962.	Sat 1 12.25 <i>Piecu kāršu spēle.</i> Vesterns, ASV, 1968. 14.10 <i>Svarcvaldes melodija.</i> Vācija, 1956. 15.55 <i>Mans dēmoniskais mīļākais.</i> Aktierfilma, ASV, 1987.	Sat 1 17.30 <i>Fantagiro.</i> Pasaku filma. 2.daļa..	Sat 1 19.15 <i>Glucksrads.</i> TV spēle. 20.00 SAT1 ziņas. 20.20 Pēteris Ustinovs prezentē <i>Terra Magica.</i>	Sat 1 21.15 A.S. Kriminālsērija. 22.15 <i>Chicago Hope.</i> Slimnīcas seriāls.	Sat 1 23.15 <i>Talk im turm.</i> 0.30 <i>24 Stunden.</i> 1.05 <i>Tā redzēts.</i> 1.10 <i>Savas ielas.</i> Kriminālfilma, ASV, 1973. 3.00 <i>Princese Fantagiro.</i> Filma. Atk. 4.35 <i>Mans dēmoniskais mīļākais.</i> Filma. Atk. 6.05 <i>Gut Drauf.</i> Atk.
EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granāda—Dakara. 10.00 Ātrslidošana. EČ Nīderlandē.	EUROSPORT 12.00 Kalnu slēpošana. 13.00 Rallijs. Granāda—Dakara. 13.30 Superkross. 14.30 Lēkšana no trampīna. 15.30 Ātrslidošana. 16.30 Smago auto sports. Eiropas <i>Truck Trial.</i>	EUROSPORT 17.30 <i>Nascar.</i> Amerikas čempionāts. 18.30 Futbols. Starpkontinentālais kauss Saūda Arābijā.	EUROSPORT 20.30 Ziņas.	EUROSPORT 21.00 Auto uz ledu. <i>Andros Trophy</i> Francijā, <i>Nascar.</i> 22.30 Rallijs. Granāda—Dakara.	EUROSPORT 23.00 Futbola žurnāls. 0.30 Teniss. Hopmena kauss Austrālijā. 2.30 Ziņas.
PRO 7 7.10 <i>Mission Seaview.</i> Atk. 8.00 <i>Karatē mazulis.</i> Multfilma. 8.25 Multfilmas. 10.15 <i>Scooby Doo Show.</i> Multfilma. 10.40 <i>Jaunais Robins Huds.</i> Multfilma. 11.40 <i>Belmens.</i> Multfilma.	PRO 7 12.05 Multfilmas. 13.00 <i>Resns un dumjš.</i> 13.25 <i>Sapnis par Dženiju.</i> 13.55 <i>Flipers.</i> 14.25 <i>Bens Krops</i> Austrālijā. Dokumentālo filmu sērija. 15.20 <i>Emermans.</i> 15.25 <i>Čarlstons.</i> Kriminālfilma, Itālija, 1976.	PRO 7 17.10 <i>Kamelots.</i> Piedzīvojumu filma, Anglija, 1984.	PRO 7 19.00 <i>Metloks.</i> Kriminālsērija. 20.00 <i>Supermens.</i> Supersērija.	PRO 7 21.00 Ziņas. 21.15 <i>Krokodīls Dandijs.</i> Piedzīvojumu filma, Austrālija, 1986.	PRO 7 23.10 <i>Palmbīčas duets.</i> 0.05 <i>Kreiji.</i> Kriminālfilma, Anglija, 1989. 2.00 Ziņas. 2.10 <i>2 pret 2.</i> 2.40 <i>Neapjēdzamā atgriešanās.</i> Šausmu filma, ASV, 1987. 4.25 Ziņas. 4.35 <i>Sapnis par Dženiju.</i> Atk.
RTL plus 6.50 Multfilmas. 9.25 <i>Toms un Džerijs.</i> Multfilma. 10.05 <i>Biker Mice from Mars.</i> Multfilma. 10.30 <i>Kapeņu stāsti.</i> Multfilma. 10.50 <i>Labrīt svētdienā!</i> 10.55 Disneja nedēļas nogale. Filmas, reportāžas, spēles.	RTL plus 12.25 <i>Atpakaļ pagātnē.</i> 13.20 <i>Tropical Heat.</i> 14.20 <i>Eskadrija 214.</i> 15.15 <i>Tenisa brīnums.</i> Seriāls jauniešiem. 15.45 Futbols telpās. Pārraide no Frankfurtes.	RTL plus 18.05 <i>Gatavojiet kapu!</i> Vesterns, Itālija, 1967.	RTL plus	RTL plus 21.15 <i>Zvēru ārstē Kristīne II.</i> Aktierfilma, Vācija, 1994.	RTL plus

6.00–12.00	12.00–17.00	17.00–19.00	19.00–21.00	21.00–23.00	23.00–6.00
	Latvijas TV I 16.00 TV spogulis. *5.l. 16.50 Mielasts ar Mārtiņu Vincen-tā.	Latvijas TV I 17.10 Laiks Šveicē, Šveice laikā. *6.l. 17.55 TV puikām un meitenēm. 18.00 Ziņas. 18.10 Mūsu kinonedēļa. 18.20 Kanādas un Francijas mākslas filma <i>Bordertauna</i> .	Latvijas TV I 19.10 Mūzikas ziņas bērniem. 19.30 Programma <i>Saimnieks</i> . 19.50 <i>Pērļu raktuves</i> . 20.20 Reklāma. 20.30 Panorāma.	Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi un reklāma. 21.15 Temzas TV mākslas filma <i>Kavingtonkrosa</i> . 22.05 Kultūras programma <i>Zimes</i> . 22.50 <i>LIFC</i> piedāvā...	Latvijas TV I 23.55 Nakts ziņas.
		Latvijas TV II 17.00 <i>Euro-news</i> (angļu val.). 17.15 Angļu valoda kopā ar Mazi. 13.nodarbība. 17.35 Vācu valoda. 50.nodarbība. 17.50 TV veikals. 18.20 Nedēļas sporta apskats. 18.50 <i>Ēterā — Vidzemes TV</i> . 18.55 Ziņas.	Latvijas TV II 19.15 <i>Jautājums pēc būtības</i> (krievu val.). 19.30 ASV mākslas filma <i>Glābējzvēns</i> . 20.00 Konkurents. 20.30 Panorāma (ar surdotulkojumu).	NTV 5 21.00 Ziņas, sports. 21.40 Aktuāla intervija. 21.55 Vakara pasaciņa. Latvijas TV II 22.00 Sludinājumi un reklāma. 22.05 ☐ Ziņas (krievu val.). 22.20 Reklāma. 22.25 Austrālijas TV mākslas filma <i>E iela</i> .	Latvijas TV II 23.15 Austrālijas TV mākslas filma <i>Paradīzes pludmale</i> . 1. un 2.sērija.
Ostankinas TV 7.45 Multiplikācijas filma <i>Septiņas dienas ar Morsi</i> . 8.15 Ziemassvētku balle Kremli. 9.15 Svīta no P.Čaikovska baleta <i>Apburtā princese</i> .		Ostankinas TV 17.45 ASV mākslas filma <i>Rotaļlieta</i> .	Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mazuļi!</i> 20.00 Laiks. 20.30 Kāds būs laiks? 20.40 Rallijs <i>Parīze—Dakara</i> . 20.55 <i>Zelta auns</i> .	Ostankinas TV 21.45 Sitiens vārtos. 22.20 Humora antoloģija. 22.52 Ziņas.	Ostankinas TV 23.05 Izklaidējošs raidījums <i>Nakts mozaika</i> . 23.52 Ziņas. 24.00 <i>Nakts mozaika</i> . Turpinājums.
Studija Laine 7.00 Informatīvi muzikāla programma. 8.05 <i>Modē pulss. MTV</i> . IK Baltica 8.30 KS Video 9.00 Reklāma. 9.10 Kanādas un Polijas fantastiska filma bērniem <i>Brīnumbērns</i> . 10.40 Multiplikācijas filma.	Studija Laine 13.30 Mākslas filma <i>Labdien, esmu jūsu tante!</i> 15.40 Jaunumi mūzikā.	IGE TV 18.00 Komer-cziņas, <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 <i>Palīdzi sev pats</i> . 18.35 Klipu parāde. 18.40 <i>Imīds</i> .	IGE TV 19.00 Klipu parāde. 19.10 Kriminālā informācija. 19.35 <i>IGE-Tour</i> . *2.l. 19.55 Pasaku un piedzīvojumu valstībā. 20.15 Komer-cziņas, reklāma. 20.35 Informatīvais kaleidoskops.	NTV 5 21.00 Doku-mentāla filma. IK Baltica 22.00 Pašvaldi-bu ziņas. *7.l. Kanāls 4 22.30 *Jaunas precēs. *Prezentācijas. *Saruna par zemes vērtību. *Mūzika un reklāmas.	KS video 24.00 Reklāma. 0.10 ASV trilleris <i>Putnubiedēklis</i> .
Anotācija ZĪMES LTV I, plkst.22.05 Janvāris — Kurta Fridrihsona nāves piemiņas mēnesis. Pārdomās dalās rakstniece Gundega Repše. Jaunrades fonda pabalsta piešķiršana. Šoreiz — Ansis Epners un filmu studija AVE, Alvis Birkovs un Rīgas Torņa teātris. Laima Slava un Francijas—Baltijas video mākslas festivāls, Valentīnas Zeiles izstādes Francijā kataloga izdošana. Latviešu tautastērps ziemā un latviešu rījas atjaunošana Brīvdabas muzejā.	Anotācija SLĒDZIS RBS, plkst.21.50 Pēc smagas moicocikla avārijas Larijs ir pilnīgi paralizēts. Viņš vēlas izbeigt savas ciešanas, nospiežot slēdzi, kas regulē pieslēgto sistēmu. Taču nejauši viņa dzīvē ienāk Rasa, kas pilnīgi pārverš viņa domas un dzīvi. Galvenajās lomās: Ketiņa Nolena, Kriss Malkijs, Maks Geils. Režisors: Bobijs Rots, 1989.g.		Baltcom 19.00 <i>CNN</i> . Pasaules ziņas. 20.00 Informatīvi izklaidējošs raidījums <i>Trio</i> . 20.40 Kantrimūzikas 10 labākās dziesmas. <i>CMT</i> programma.	Baltcom 21.40 <i>CNN</i> . Šovbizness nedēļas nogalei (latv.val.). 22.00 Mākslas filma.	Baltcom
		RBS TV 18.00 <i>POP MIX</i> . 18.15 Vecie video. V.J. Armands Rušenieks.	RBS TV 19.00 Ziņas. 19.05 Mūzikas jaunumi. 19.50 Bērniem. <i>Alise Aizspoguļijā</i> . 1.daļa. 20.00 <i>POP MIX</i> . 20.25 Kas isti ir nacionālists? Intervija ar Viljamu Pfaflu, <i>International Herald Tribune</i> komentētāju.	RBS TV 21.00 Ziņas. 21.20 <i>Siena šķūnis</i> . Ieva Akurātere un Aivars Hermanis. 21.50 ☐ Mākslas filma <i>Slēdzis</i> .	RBS TV 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Mākslas filmas turpinājums. 23.30 <i>POP MIX</i> .
Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 Vēstis. 7.20 Zvaigznes pareģo. 7.25 Raidījumu programma. 7.30 <i>Engļu koris</i> . 7.50 Kādā lauku sētā. 8.20 Itālijas mākslas filma «Zelta rozēs» ala. 9.15 Dziesmas Ziemassvētku zvaigzne pirmatskaņojums. 9.20 Atpakaļ adrese. 10.05 Raidījums karavīriem. 10.35 Jaunākie mūzikas ieraksti. 11.05 Mākslas filma <i>Stepana Gusjakova harēms</i> .	Baltcom Maksas kanāls 12.40 Zemniecības jautājumi. 13.00 Vēstis. 13.20 Itālijas mākslas filma <i>Edera</i> . 31.sērija. 14.10 Multiplikācijas filma <i>Jaungada pasaka</i> . 14.30 Futbols bez robežām. 15.15 <i>Ses-tais prāts</i> . 15.45 <i>Glābiņš-911</i> . 16.40 Ar bērna acīm.	Baltcom Maksas kanāls 17.10 Emigrējušās inteliģences meklējums. 18.05 Multifilma <i>Asteriks un kei-zara pārsteigumi</i> (Francija). Notiku-mi Senajā Romā un tās apkaimē.	Baltcom Maksas kanāls 19.20 <i>CNN</i> šovbizness nedēļas no-galei. 19.45 <i>CNN</i> . Pasaules ziņas. 20.15 Mākslas filma <i>Dežūraptieka</i> (Spānija).	Baltcom Maksas kanāls 21.15 Mākslas filma <i>Viņa augstī-bas adjutants</i> (Krievija). 1.sērija. 22.35 Mākslas filma <i>Šarlotes kak-larota</i> (Krievija). 1.sērija. Krievu de-tektīvfilmas sižetā — kādas vēstu-risku vērtislietu kolekcijas zādzības izmeklēšana.	Baltcom Maksas kanāls
Sat 1 6.30 Rita prog-ramma. 8.30 <i>Brunch TV</i> . <i>Kaimiņi</i> . Ģimenes seriāls.	Sat 1 12.45 Pusdien-laika ziņas. 13.00 <i>Loving</i> . Ģimenes sērija. 13.30 <i>Zem Kalifornijas saules</i> . 14.30 <i>Falcon Crest</i> . Ģime-nes seriāls. 15.30 <i>Tarzāns</i> . Piedzī-vojumu sērija. 16.00 <i>Star Trek</i> . Zi-nātniski fantastiskā sērija.	Sat 1 17.00 <i>Mac-Gyver</i> . Grāvēsērija. 18.00 <i>Riskier-was!</i> TV spēle. 18.30 Reģionālās zi-ņas.	Sat 1 19.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 20.00 SAT 1 zi-ņas. 20.15 Sports. 20.30 <i>Glucksrad</i> . TV spēle.	Sat 1 21.15 <i>Anna Marija</i> . Ģimenes seriāls. 22.15 <i>Lū-dzu, atsaucies!</i> Bez vēsts pazudušo meklējumi.	Sat 1 23.00 <i>Picket Fences</i> . 24.00 <i>News & Stories</i> . 0.50 <i>Kanal 4</i> . 1.50 <i>Star Trek</i> . Atk. 2.45 <i>MacGyver</i> . Filma. Atk. 3.35 <i>Falcon Crest</i> . Atk. 4.25 <i>Anna Marija</i> . Atk. 5.15 <i>Zem Kalifornijas saules</i> . Atk. 6.05 <i>Gut Drauf</i> . Atk.
EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granada—Dakara. 10.00 Atslidošana. EC Nīderlandē.	EUROSPORT 12.00 Kalnu slēpošana. 13.00 Rallijs. Grana-da—Dakara. 13.30 Superkross. 14.30 Lēkšana no trampīna. 15.30 Atslidošana. 16.30 Smago auto sports. <i>Europa Truck Trial</i> .	EUROSPORT 17.30 <i>Nascar</i> . Amerikas čempionāts. 18.30 Fut-bols. Starpkontinentālais čempionu kauss Saūda Arābijā.	EUROSPORT 20.30 Ziņas.	EUROSPORT 21.00 Auto uz ledus. <i>Andros Trophy</i> Francijā, <i>Nas-car</i> . 22.30 Rallijs. Granada—Daka-ra.	EUROSPORT 0.30 Teniss. Hopmana kauss Austrālijā. 2.30 Zi-ņas.
PRO 7 6.25 <i>Bens Krops</i> Austrālijā. Dokumentālā filma, Austrālijā, 1982. 7.10 <i>Baltā čūska</i> . Atk. 8.30 <i>Fliipers</i> . 9.00 <i>Val-toni</i> . Ģimenes seriāls. 9.55 <i>Mūsu mazā ferma</i> . Ģimenes seriāls. 10.55 <i>Rio Beni zelta dieviete</i> . Filma. Atk.	PRO 7 12.35 <i>Nepāris</i> . Humora sērija. 13.05 <i>Aģente ar sir-di</i> . Detektīvsērija. 14.00 <i>Čarlija ep-ģeļi</i> . Detektīvsērija. 15.00 Arabel-las Kisbaueres programma. 16.00 <i>Denveras dinastija</i> . 16.55 <i>Mūsu mazā ferma</i> . Ģimenes seriāls.	PRO 7 17.55 <i>Deniss</i> . Multifilma. 18.00 <i>Bugs Bunny</i> . Multifilma. 18.25 <i>Toms un Džerijs</i> . Multifilma. 18.55 <i>Flintstonu ģime-ne</i> . Multifilma.	PRO 7 19.25 <i>Tagad visi kopā</i> . Humora sērija. 19.55 <i>Ro-zeanna</i> . Humora sērija. 20.25 <i>Ei-ls</i> . Humora sērija. 20.55 Ziņas.	PRO 7 21.15 <i>Džo Ba-nana</i> . Grāvējkomedija, Itālija, Vāci-ja, 1980.	PRO 7 23.10 <i>Hautnah</i> . 0.15 <i>Nākotnes policists</i> . Zinātnis-kās fantastikas filma, ASV, 1985. 1.35 Ziņas. 1.45 <i>Supermens</i> . 2.35 Ziņas. 2.45 A.Kisbaueres prog-rama. Atk. 3.45 <i>Palmbīcas duets</i> . 4.30 Ziņas. 4.40 <i>Riptide</i> . Atk.
RTL plus 6.30 Ziņas. 6.35 Multifilmas. 8.00 <i>Punkts 7</i> . 8.30 Ziņas. 8.35 <i>Power Rangers</i> . 9.00 Ziņas. 9.05 Multifilmas. 10.00 Ziņas. 10.05 <i>Kodžeks</i> . 11.00 <i>Reich und schon</i> . 11.30 <i>Zeit der Sehnsucht</i> .	RTL plus 12.00 <i>Preis ist heiss</i> . 12.30 <i>Familienduell</i> . 13.00 <i>Punkts 12</i> . 13.30 <i>Springfield Story</i> . Ģimenes seriāls. 14.15 <i>California Clan</i> . Ģimenes seriāls. 15.10 <i>Slep-kavība ir viņas hobijs</i> . 16.00 Ilonas Kristenas programma.	RTL plus 17.00 <i>Hansa Meizera</i> programma. 18.00 <i>Jeo-pardy!</i> Prāta spēles. 18.30 <i>Mūsu vidū</i> . Ģimenes seriāls.	RTL plus 19.00 <i>Reich und schon</i> . Atk. 19.30 <i>Explosiv-telegramma</i> . 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Explosiv</i> - žurnāls. 20.40 <i>Gute Zei-ten, schlechte Zeiten</i> . Ģimenes se-riāls.	RTL plus 21.15 <i>Hansa Meizera</i> kritiskā situāciju prog-rama. 22.15 <i>Sonntag & Partner</i> . Sa-dzīves seriāls.	RTL plus 23.15 <i>Extra</i> . 24.00 <i>10 vor 10</i> . Kultūras prog-rama. 0.30 <i>Gotšalka vēlinā vakara programma</i> . 1.00 <i>RTL</i> nakts žur-nāls. 1.30 <i>RTL</i> nakts programma. 2.15 <i>Kodžeks</i> . 3.20 <i>Slep-kavība ir viņas hobijs</i> . 4.10 <i>Atkārtojumi</i> .

6.00—12.00	12.00—17.00	17.00—19.00	19.00—21.00	21.00—23.00	23.00—6.00
<p>Anotācija ACI PRET ACI Latvijas TV I, plkst. 21.15 Raidījumā būs dziedošā režisora Aigara Graubas jaunākās filmas pirmizrāde. Skanēs vēl «silla» Uģa Prauliņa mūzika.</p>	<p>Latvijas TV I 16.00 Kultūras programma <i>Zīmes</i>. 16.45 Mākslas filma bērniem <i>Karalis Strazdārdis</i>.</p>	<p>Latvijas TV I 18.00 Ziņas. 18.15 Solveigas Rajas operu lomas.</p>	<p>Latvijas TV I 19.00 <i>Mans būs mans</i>. 19.10 Ekrāns bērniem. 19.30 <i>Mājupceļš</i>. J. Klīdzēja portrets. 20.20 Reklāma. 20.30 Panorāma.</p>	<p>Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi un reklāma. 21.15 ☐ <i>Acī pret aci</i>. Trīs dažādi kinoliktēņi. 22.05 Rīgas kinostudijas mākslas filma <i>Levas paradīzes dārzs</i>.</p>	<p>Latvijas TV I 23.45 Eiropas muzikālās pilsētas. 0.15 Nakts ziņas.</p>
<p>Picca TV 7.00 — 10.00 Ziņas latviešu un krievu valodā, sporta un finansu ziņas, rīta viesis, reklāma, horoskops, preses un kultūras apskats, multfilma un mūzika.</p>	<p>Latvijas TV II 16.30 TV veikals.</p>	<p>Latvijas TV II 17.00 <i>Euro-news</i>. 17.20 Angļu valoda kopā ar Mazi. 13.nodarbība. 17.40 Franču valoda. 13.nodarbība. 18.00 Valdības preses konference. 18.30 Eiropas kausu ieguvēju kausa izcīņa basketbolā. <i>SWH-Brocēni</i>—Telavivas <i>Hapoel Goldstar</i>.</p>	<p>Latvijas TV II 20.00 Ēterā — Lejaskurzemes TV. 20.10 Ziņas. 20.30 ASV mākslas filma <i>Hameleonu rotaļas</i>. 1.sērija.</p>	<p>NTV 5 21.00 Ziņas, sports. 21.30 Latvijas reportāžas. 21.40 Dokumentāla filma. 21.55 Vakara pasaciņa. 22.00 Sludinājumi un reklāma. 22.05 Ziņas (krievu val.). 22.20 Reklāma. 22.25 ASV mākslas filma <i>Noziegumam pa pēdām</i>. 8.sērija.</p>	<p>NTV 5 23.00 Kultūras fonda programma <i>Saules ceļš</i>.</p>
<p>Ostankinas TV 8.00 Japānas multiplikācijas filmu seriāls <i>Topo Dzidzjo</i>. 8.25 Meksikas mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 8.52 Ziņas (ar surdotulkotāju). 9.00 <i>Kas? Kur? Kad?</i> (ar surdotulkotāju). 9.52 Ziņas.</p>		<p>Ostankinas TV 18.00 <i>Sastrēgumstunda</i>. 18.30 Meksikas mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 18.55 <i>Tēma</i>.</p>	<p>Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mažuļi!</i> 20.00 Laiks. 20.30 <i>Kāds būs laiks?</i> 20.40 <i>No pirmavotiem</i>. 20.50 Rallijs <i>Parize</i> — <i>Dakara</i>.</p>	<p>Ostankinas TV 21.10 Uzvaras 50.gadadienai. Mākslas filma <i>Es nāku no bērības</i>. 22.52 Ziņas.</p>	<p>Ostankinas TV 23.05 Ilūziju kanāls. 23.52 Preses ekspresis.</p>
<p>Studija Laine 7.00 Informatīvi muzikāla programma. 8.05 <i>SL klubs</i>. 8.30 TV seriāls <i>Aiz neiespējamā robežas</i>.</p>	<p>Studija Laine 13.30 <i>Nakts stunda</i> — dienas raidījumā. 14.25 Mākslas filma <i>Par mīlestību</i>. 15.45 Jaunumi mūzikā.</p>	<p>IGE TV 18.00 Komerccīņas, <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 Mājas kinozāle. Mākslas filma <i>Klusēšanas kodekss</i>. 1.daļa. Nobeigumā — klipu parāde.</p>	<p>IGE TV 19.55 <i>Videorevija</i>. 20.00 Pasaku un piedzīvojumu valstībā. 20.15 Komerccīņas, reklāma. 20.35 Informatīvais kaleidoskops.</p>	<p>NTV 5 21.00 Dokumentāla filma. SPS 22.10 Programma SPS. Kanāls 4 22.30 *Amerika caurbraucot. *Firmas un veikali piedāvā. *Aktuāla intervija.</p>	<p>KS video 24.00 Reklāma. 24.10 Vācijas mākslas filma <i>Projekts «Afrodīte»</i>. 1.10 TV pasts. 1.40 Muzikāla pauze.</p>
<p>Anotācija MEITĒNU KORPORĀCIJAS PANSIJA RBS, plkst. 22.20 Kādas korporācijas pansijas meitenes, ignorējot pansijas saimnieces aizliegumu, nolēmj sarīkot izlaiduma ballīti. Taču jautrais vakars pārvēršas par šausmu nakti, kurā palikt dzīvai un noskaidrot mistiskos apstākļus lemts tikai vienai no meitenēm. Galvenajās lomās: Elena Deividsone, Katrīna Makneila. Režisors: Marks Rosmans, 1983.g.</p>	<p>Anotācija COLOMBO RTL-plus, plkst. 21.15. Tā ir jauna 1994.gada Colombo sērijas filma, kurā Pīters Fāks darbošies mazliet neierastā veidolā. Slepeni, saspēļojoties ar visai divdomīgo drošības dienesta darbinieku Irvīnu Kruču, viņš mēģinās atrisināt kādu pagātnē saknotu slepkavības gadījumu.</p>		<p>Kanāls 2 19.00 TV programma. 19.05 ASV multiplikācijas filma <i>Peles no Marsa</i>. 19.30 Reklāma. <i>Santabarbara</i> (latv. val.) 20.20 Kultūras programma.</p>	<p>Kanāls 2 21.10 Reklāma. TV mākslas filma <i>Leļļu ieleja</i>. 21.35 ASV mākslas filma <i>Nepareiztie</i>. 22.35 Populārākās operu arijas.</p>	
		<p>RBS TV 18.00 <i>Zemeņu trauks</i>. Fils Kolīns.</p>	<p>RBS TV 19.00 Ziņas. 19.05 Par tiem, kas dzīvo mūzikā. Latvijas balss <i>Parīzē</i>. 19.25 <i>Nedēļas tēmas</i>. 19.55 Bērniem. <i>Alise Aizspogulijā</i>. 2.daļa. 20.05 <i>Pop Mix</i>. 20.20 Kultūras programma <i>Tilts</i>. Piezīmes uz mākslas akcijas <i>Valsts robežām</i>.</p>	<p>RBS TV 21.00 Ziņas. 21.20 <i>Eirotops</i>. 22.20 ☐ Mākslas filma <i>Meitēnu korporācijas pansija</i>.</p>	<p>RBS TV 23.15 Nakts ziņas. 23.20 Mākslas filmas turpinājums.</p>
<p>Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 <i>Vēstis</i>. 7.20 <i>Zvaigznes pareģo</i>. 7.25 <i>Raidījumu programma</i>. 7.30 <i>Starp citu</i>. 8.00 <i>Multfilma</i>. 10.20 <i>Tirdzniecības nams</i>. 10.35 TV avīze. 10.40 <i>Zemniecības jautājumi</i>. 11.00 <i>Vēstis</i>. 11.05 Informatīvi analītiskā programma <i>Lietišķā Krievija</i>.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 13.00 <i>Vēstis</i>. 13.20 <i>Lietišķā Krievija</i>. 13.45 <i>Glābiņš-911</i>. 15.00 <i>Raidījumu programma</i>. 15.05 Ziņas. 15.20 <i>Svētki katru dienu</i>. 15.30 Dokumentālā filma <i>Cerību sala</i>. 16.00 <i>Vēstis</i>. 16.10 <i>Jaunā līnija</i>. 16.50 Videoklips. 16.55 <i>Balsis</i>.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 18.05 M/f <i>Mans draugs Maks un es</i> (ASV). Loti simpatiska citplanētiešu ģimenīte nejausi nokļūst kādā nelielā amerikāņu pilsētiņā...</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 19.40 CNN. <i>Šovbizness mūsdienās</i>. 20.05 CNN. <i>Pasaules ziņas</i>. 20.45 M/f <i>Dežūrtiptieka</i> (Spānija).</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 21.40 M/f <i>Viņa augstības adjutants</i> (Krievija). 2.sērija.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 23.05 M/f <i>Šarlotes kaklarota</i> (Krievija). 2.sērija.</p>
<p>Sat 1 6.30 Rīta programma. 8.30 <i>Brunch TV</i>. <i>Kaimiņi</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>Sat 1 13.30 <i>Zem Kalifornijas saules</i>. Ģimenes seriāls. 14.30 <i>Falcon Crest</i>. 15.30 <i>Tarzāns</i>. Piedzīvojumu sērija. 16.00 <i>Star Trek</i>. Zinātniskās fantastikas sērija.</p>	<p>Sat 1 17.00 <i>MacGyver</i>. Grāvēsērija. 18.00 <i>Riskier'was!</i> TV spēle. 18.30 SAT1 reģionālās ziņas.</p>	<p>Sat 1 19.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 20.00 SAT1 ziņas. 20.15 <i>RAN</i>. Sports. 20.30 <i>Glücksrad</i>. TV spēle.</p>	<p>Sat 1 21.15 <i>Žēlastības misija: lidojums 771</i>. TV filma, ASV, 1993.</p>	<p>Sat 1 23.00 <i>Ulrihs Meijers. Iebilde!</i> 24.00 <i>Spiegel</i>. 0.35 <i>Viss mīlestība... vai kā?</i> 1.05 <i>Augstākais risks</i>. Piedzīvojumu filma, ASV, 1981. 2.40 <i>Star Trek</i>. 3.30 <i>MacGyver</i>. Atk. 4.20 <i>Falcon Crest</i>. Atkārtojumi.</p>
<p>EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granada—Dakara. 10.00 Mākslas vingrošana. Masilijas balva Francijā. 11.00 <i>Dejas</i>.</p>	<p>EUROSPORT 12.00 Lēkšana no trampolīna. PK Vācijā. 13.00 Rallijs. Granada—Dakara. 13.30 <i>Futbola žurnāls</i>. 15.00 <i>Futbols</i>. 15.30 <i>Speedworld</i>. Nedēļas žurnāls autosporta cienītājiem.</p>	<p>EUROSPORT 17.00 LIVE: <i>Futbols</i>. Starpkontinentālais čempionu kauss Saūda Arābijā.</p>	<p>EUROSPORT 17.00 LIVE: <i>Futbols</i>. Starpkontinentālais čempionu kauss Saūda Arābijā.</p>	<p>EUROSPORT 21.00 Ziņas. 21.30 <i>Tenisa žurnāls</i>. 22.30 Rallijs. Granada—Dakara.</p>	<p>EUROSPORT 23.00 <i>Slēpošanas žurnāls</i>. 24.00 <i>Snooker</i>. Eiropas līga 1995. 2.00 Ziņas.</p>
<p>PRO 7 6.20 <i>Nepāris</i>. Atk. 6.45 <i>Elfs</i>. Atk. 7.10 <i>Scooby Doo Show</i>. Multfilma. 7.35 <i>Peles pie varas</i>. Multfilma. 8.00 <i>Simsoni</i>. Multfilma. 8.25 <i>Flipers</i>. Seriāls. 8.50 <i>Valtoni</i>. 9.50 <i>Mūsu mazā ferma</i>. 10.50 <i>Čarlstons</i>. Filma. Atk.</p>	<p>PRO 7 12.35 <i>Nepāris</i>. Humora sērija. 13.05 <i>Aģente ar sirdi</i>. Detektīvsērija. 14.00 <i>Čarlija eņģeļi</i>. Detektīvsērija. 15.00 <i>Arabellas Kisbaueres programma</i>. 16.00 <i>Denveras dinastija</i>. Ģimenes seriāls. 16.55 <i>Mūsu mazā ferma</i>.</p>	<p>PRO 7 17.55 <i>Deniss</i>. Multfilma. 18.05 <i>Bugs Bunny</i>. Multfilma. 18.30 <i>Toms un Džerijs</i>. Multfilma. 18.55 <i>Flinstonu ģimene</i>. Multfilma.</p>	<p>PRO 7 19.25 <i>Tagad visi kopā</i>. Humora sērija. 19.55 <i>Rozeanna</i>. Humora sērija. 20.25 <i>Elfs</i>. Humora sērija. 20.55 Ziņas.</p>	<p>PRO 7 21.15 <i>Nāviņnieks</i>. Kriminālfilma, ASV, 1992.</p>	<p>PRO 7 23.10 <i>Reportieris</i>. 0.05 <i>Kung Fu</i>. 1.00 <i>Pasaules karš</i>. 1.55 Ziņas. 3.15 <i>Hautnah</i>. Atk. 3.25 Ziņas. 3.25 <i>Arabellas Kisbaueres programma</i>. 4.25 <i>Aģente ar sirdi</i>. Detektīvsērija. 5.10 Ziņas. 5.20 <i>Resns un dumjš</i>. Atk.</p>
<p>RTL plus 6.30 Ziņas. 6.35 Multfilmas. 7.00, 7.30, 8.30 Ziņas. 7.35 <i>Power Rangers</i>. 8.00 <i>Punkts 7</i>. 8.35 <i>Mūsu vidū</i>. Atk. 9.00 Ziņas. 9.05 <i>U.N.C.L.E.</i> 10.00 Ziņas. 10.05 <i>Kodžeks</i>. 11.00 <i>Reich und schon</i>. 11.30 <i>Zeit der Sehnsucht</i>.</p>	<p>RTL plus 12.00 <i>Der Preis ist heiss</i>. 12.30 <i>Familienduell</i>. 13.00 <i>Punkts 12</i>. 13.30 <i>Springfield Story</i>. 14.15 <i>California Clan</i>. Ģimenes seriāls. 15.10 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i>. Detektīvsērija. 16.00 <i>Ilonas Kristenas programma</i>.</p>	<p>RTL plus 17.00 <i>Hansa Meizera programma</i>. 18.00 <i>Jeopardy!</i> Prāta spēles. 18.30 <i>Mūsu vidū</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>RTL plus 19.00 <i>Reich und schon</i>. Atk. 19.30 <i>Explosiv-telegramma</i>. 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Explosiv-žurnāls</i>. 20.40 <i>Gute Zeiten, schlechte Zeiten</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>RTL plus 21.15 ☐ <i>Colombo Undercover</i>. Kriminālfilma, ASV, 1994.</p>	<p>RTL plus 23.10 <i>Quincy</i>. 0.10 <i>Gotšalka vēlinā vakara programma</i>. 1.00 <i>RTL nakts žurnāls</i>. 1.30 <i>Nakts programma</i>. 2.30 <i>Kodžeks</i>. Kriminālsērija. 3.20 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i>. 4.15 <i>Ilonas Kristenas programma</i>. Atk.</p>

6.00—12.00	12.00—17.00	17.00—19.00	19.00—21.00	21.00—23.00	23.00—6.00
<p>Anotācija JAUTRĀS DZIRNAVAS Latvijas TV I, plkst. 16.30 Ja Vecgada vakarā neizdevās noskatīties R.Paula. Dzēģužites un Dzintariņa kopīgos priekšnesumus, tad paskatieties tagad!</p> <p>Picca TV 7.00 — 10.00 Ziņas latviešu un krievu valodā, sporta un finansu ziņas, rīta viesis, reklāma, horoskops, preses un kultūras apskats, multfilma un mūzika.</p> <p>Ostankinas TV 8.00 Japānas multiplikācijas filmu seriāls <i>Topo Džidžio</i>. 8.25 Meksikas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 8.52 Ziņas (ar surdo-tulkkojumu). 9.00 <i>Atceries, biedri...</i> 9.30 Multiplikācijas filma <i>Petjas triki</i>. 9.52 Ziņas.</p> <p>Studija Laine 7.00 Informatīvi muzikāla programma. 8.05 <i>Uzņemts!</i> 8.30 ASV televīzijas seriāls <i>Aiz neiespējamā robežām</i>.</p> <p>KS Video 9.00 Reklāma. 9.10 Projekts <i>Afrodīte</i>. Vācija. 10.10 TV pasts. 10.40 Muzikālā pauze.</p> <p>Studija Laine 11.00 Ilguciemā jauna izstāde. 11.15 Ziedi un māksliniece Maija Vaska. 11.30 Ievas gardumi — deserts. 11.45 Jaunumi. 11.50 Zagrebas muzikanti.</p>	<p>Latvijas TV I 16.00 <i>Pērļu raktuves</i>. 16.30 R.Paula programma <i>Jautrās dzirnavas</i>. *31.XII.</p> <p>Latvijas TV II 16.30 TV veikals.</p> <p>Studija Laine 13.30 Mākslas filma <i>Ar pēdējiem spēkiem</i>. 15.05 <i>SL klubs</i>. 15.25 <i>Lielais kadrs</i>. 15.50 Mūzikas jaunumi.</p> <p>16.00 Intervijas studija. *Medicīnas jaunumi. *Informācija automiļiem. *Mūzika un reklāmas.</p>	<p>Latvijas TV I 17.15 <i>Pasaka šai reizei</i>. Piedalās aktieri G.Āboliņš un A.Zūzens. 17.30 Gadskārtu raksti. <i>Mūsu zeme stāsta...</i> 18.00 Ziņas. 18.15 Deju kopa <i>Zalktis</i> Dānijā. 18.40 <i>Krustpunkti</i>. Raidījumu vada E.Freidenfelds.</p> <p>Latvijas TV II 17.00 <i>Euro-news</i>. 17.15 Franču valoda. 17.35 Vācu valoda. 17.50 <i>Tikšanās</i> (krievu val.). 18.20 Mūzika arhitektūras pieminekļos. Nogales pils. 18.40 Dienas tēma. 18.50 <i>Ēterā</i> — Zemgales TV.</p> <p>Ostankinas TV 18.00 Vladislava Ļistjeva autorprogramma <i>Sastrēgumstunda</i>. 18.30 Meksikas daudzseriju TV mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 18.55 <i>Zemnieku stunda</i> ar Juriju Čerņičenko.</p> <p>IGE TV 18.00 Komerציāziņas. <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 <i>Labā vēsts</i>. Riks Renners. 18.50 Latgales priekšpilsētas ziņas. 18.55 <i>Vizīte</i>.</p>	<p>Latvijas TV I 19.10 Ekrāns bērniem. <i>Čučumuizās dziesmu albums</i>. 19.25 Mūzikas ziņas. 19.40 Nedēļas vidū. 19.50 Mūzika atpūtai. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma.</p> <p>Latvijas TV II 19.00 Telekompānija <i>LTS</i>. Ziņas. 19.20 ASV daudzseriju mākslas filma <i>Glābējzvēns</i>. 19.45 <i>Dzīvīte, dzīvīte...</i> 20.30 ASV daudzseriju mākslas filma <i>Hameleonu rotaļas</i>. 2.sērija.</p> <p>Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mazuļi!</i> 20.00 Laiks. 20.30 <i>Kāds būs laiks?</i> 20.40 <i>Monologs</i>. 20.50 <i>Rallijs Parīze—Dakara</i>.</p> <p>IGE TV 19.05 Klipu parāde. 19.15 Ar velosipēdu no Rīgas līdz Maltei. 19.35 <i>Atklātā pasaule</i>. 19.55 Bērniem. Pasaku un piedzīvojumu valstībā. <i>Brūņurupuči nindzijas</i>. 20.15 Komerציāziņas, reklāma. 20.35 Informatīvais kaleidoskops.</p>	<p>Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi un reklāma. 21.15 <i>Tā esot bijis, tā varētu būt...</i> 21.35 1994.gada pasaules notikumu apskats. *30.XII. 22.30 <i>LIFC</i> piedāvā...</p> <p>NTV 5 21.00 Ziņas.</p> <p>Latvijas TV II 21.40 <i>Ekrāns — balts un neparasts</i>. 21.55 Vakara pasaciņa. 22.00 Sludinājumi un reklāma. 22.05 Ziņas (krievu val.). 22.20 Reklāma. 22.25 ASV filma <i>Hameleonu rotaļas</i>. 4., 5., 6.sērija.</p> <p>Ostankinas TV 21.05 <i>Kinogadsimts</i>. Jaunzēlandes mākslas filma <i>Enģelis pie mana galda</i>. 1.daļa. 22.52 Ziņas.</p> <p>NTV 5 21.00 Dokumentāla filma.</p> <p>SPS 22.00 Programma <i>SPS</i>.</p> <p>Kanāls 4 22.30 Aktualitātes mājai, virtuvei un saimniecībai.</p>	<p>Latvijas TV I 23.10 <i>Imanta—Babīte</i> pietur Vecgadā. *31.XII. 23.55 Nakts ziņas.</p> <p>Ostankinas TV 23.05 <i>Enģelis pie mana galda</i>. 2.daļa. 23.52 <i>Preses ekspresis</i>. 24.00 <i>Enģelis pie mana galda</i> 3.daļa.</p> <p>Prizma Prim 23.00 <i>Prizma Prim</i>.</p> <p>KS video 24.00 TV spoguļis. 0.20 Francijas mākslas filma <i>Dzīve turpinās</i>.</p>
<p>Anotācija TOMĀTU SLEPKAVU ATGRIEŠANĀS RBS, plkst.21.55 Pagājuši divdesmit gadi, kopš atbrīvota valsts no dārzeņiem — cilvekdājiem. Velnišķīgais profesors Gangrins sācis projektu, mēģinot pārvērst tomātus cilvēku kopijas, kuras palīdzētu iekarot pasauli. Galvenajās lomās: Antonio Starkijs, Georgs Klonijs, Džons Astins. Režisors: Džons Debello, 1988.g.</p>	<p>Anotācija GRĒKI Kanāls 2, plkst.22.20 ASV mākslas filmas 2.sērija. Producentis Stīvs Krancs, galvenajā lomā Džoena Kolinsa (populārītāte ieguva ar galveno lomu astoņdesmitajos gados uzņemtajā seriālā <i>Dinastija</i>). Lomās — ievērojamie aktieri <i>Timotijs Daltons</i> un <i>Džins Kellijs</i>.</p>	<p>RBS TV 18.00 Koncerts. <i>Jimmy Hendrix</i>.</p>	<p>Kanāls 2 19.00 TV programma. 19.05 ASV multiplikācijas filma <i>Peles no Marsa</i>. 19.30 Reklāma. Daudzseriju mākslas filma <i>Santabarbara</i> (latviešu val.). 20.20 Reklāma. Daudzseriju mākslas filma <i>Santabarbara</i> (krievu val.).</p> <p>RBS TV 19.00 Ziņas. 19.05 Deju mūzika. V.J.Dace <i>Kārklīņa</i>. 20.00 Bērniem. <i>Alise Aizspogulijā</i>. 3.daļa. 20.10 <i>Īsfilma. Trumens Kapote. Ziemas atmiņas</i>.</p>	<p>Kanāls 2 21.10 ASV mākslas filma <i>Leļļu ieleja</i>. 21.35 Muzikāla programma. 21.55 Sportistu portreti. 22.20 ASV mākslas filma <i>Grēki</i>. 2.sērijas atkātojums.</p> <p>RBS TV 21.00 Ziņas. 21.20 <i>Ze-meņu trauks. Sumpertamp</i>. 21.55 Mākslas filma <i>Tomātu slepkavu atgriešanās</i>.</p>	<p>Kanāls 2</p> <p>RBS TV 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Mākslas filmas turpinājums. 23.40 <i>Pop Mix</i>.</p>
<p>Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 <i>Vēstis</i>. 7.20 Zvaigznes pareģo. 7.25 Raidījumu programma. 7.30 <i>Starp citu</i>. 8.00 Īsfilma <i>Maņka</i>. 8.25 <i>Pagrieziena punkts</i>. 8.35 Multiplikācijas filmas. 9.15 Muzikāls eksperiments. 9.30 TV seriāls <i>Santabarbara</i>. 10.20 Tirdzniecības nams. 10.35 TV avīze. 10.40 <i>Zemniecības jautājumi</i>. 11.00 <i>Vēstis</i>. 11.05 Informatīvi analītiskā programma <i>Lietišķā Krievija</i>.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 13.00 <i>Vēstis</i>. 13.20 <i>Lietišķā Krievija</i>. 13.45 <i>Dž.Bleika</i> dokumentālā filma <i>Grēksūdze</i>. 15.00 Raidījumu programma. 15.05 Ziņas. 15.20 <i>Svētki katru dienu</i>. 15.30 <i>Studija Rost</i> piedāvā... <i>Kam taisnība?</i> 16.00 <i>Vēstis</i>. 16.05 <i>Jaunā līnija</i>. Tālie Austrumi. 16.45 <i>Ikdiena</i>.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 17.15 Reportāžas no notikumu vietām. 17.25 Animācijas filmu kolekcija. 17.55 Jaungada raibumi. 18.05 M/f <i>Mazā nāriņa</i> (Krievija).</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 19.25 <i>CNN. Šovbizness šodien</i>. 19.50 <i>CNN</i>. Pasaules ziņas. 20.25 M/f <i>Dežūriptieka</i> (Spānija).</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 21.25 M/f <i>Viņa augstības adjutants</i> (Krievija). 3.sērija. 22.50 M/f <i>Šarlotes kaklarota</i> (Krievija). 3.sērija.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls</p>
<p>Sat 1 6.30 Rīta programma. 8.30 <i>Brunch TV. Kaimiņi</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>Sat 1 13.00 <i>Loving</i>. Ģimenes seriāls. 13.30 <i>Zem Kalifornijas saules</i>. Ģimenes seriāls. 14.30 <i>Falcon Crest</i>. Ģimenes seriāls. 15.30 <i>Tarzāns</i>. Piedzīvojumu sērija. 16.00 <i>Star Trek</i>. Zinātniskās fantastikas sērija.</p>	<p>Sat 1 17.00 <i>MacGyver</i>. Grāvējsērija. 18.00 <i>Riskier'was!</i> TV spēle. 18.30 Reģionālās ziņas.</p>	<p>Sat 1 19.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 20.00 SAT1 ziņas. 20.15 <i>Taglich ran</i>. SAT1 sports. 20.30 <i>Glucksrad</i>. TV spēle.</p>	<p>Sat 1 21.15 <i>Kēnigs</i>. Kriminālsērija. 22.15 <i>Hunter</i>. Kriminālsērija.</p>	<p>Sat 1 23.15 <i>Akte 95/2</i>. Informācijas dienests. 24.00 <i>Zaļās beretes</i>. Kara filma, ASV, 1967. 2.30 <i>Star Trek</i>. Zin. fant. Atk. 3.20 <i>MacGyver</i>. Filma. Atk. 4.10 <i>Hunter</i>. Filma. Atk. 5.00 <i>Falcon Crest</i>. Atk. 6.05 <i>Gut Drauf</i>. Atk.</p>
<p>EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granāda—Dakara. 10.00 Slēpošanas žurnāls. 11.00 Daiļslidošana. Olimpisko spēļu paraugdemonstrējumi.</p>	<p>EUROSPORT 13.00 Rallijs. Granāda—Dakara. 13.30 Futbols. Starptautiskais čempionu kauss Saūda Arābijā. 15.30 Tenisa žurnāls. 16.30 Slēpošanas žurnāls.</p>	<p>EUROSPORT 17.30 Jāšanas sports. 18.30 Futbols. Starptautiskais čempionu kauss Saūda Arābijā.</p>	<p>EUROSPORT 20.30 Ziņas.</p>	<p>EUROSPORT 21.00 Bokss. <i>Prime Time</i>. 22.30 Rallijs. Granāda—Dakara.</p>	<p>EUROSPORT 23.00 <i>Motors</i>. TV žurnāls. 24.00 <i>Karlings</i>. <i>Elf Master</i> Francijā. 2.00 Ziņas.</p>
<p>PRO 7 6.00 <i>Nepāris</i>. Atk. 6.25 <i>Elfs</i>. Humora sērija. 6.50 Multfilmas. 8.05 <i>Flipers</i>. Jauniešiem. 8.35 <i>Valtoni</i>. Ģimene. 9.30 <i>Mūsu mazā terma</i>. Ģimenes seriāls. 10.30 <i>Nevienam neuzticies!</i> Grāvējs, Francija, 1989.</p>	<p>PRO 7 12.30 <i>Nepāris</i>. Humora sērija. 13.00 <i>Aģente ar sirdi</i>. Detektīvsērija. 14.00 <i>Čarlija eņģeļi</i>. Detektīvsērija. 15.00 <i>Kisbaures</i> programma. 16.00 <i>Kolbiji</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>PRO 7 17.00 <i>Mūsu mazā terma</i>. Ģimenes seriāls. 18.00 <i>Deniss</i>. Multfilma. 18.05 <i>Bugs Bunny</i>. Multfilma. 18.30 <i>Toms un Džerijs</i>. Multfilma. 18.55 <i>Flintstonu ģimene</i>. Multfilma.</p>	<p>PRO 7 19.25 <i>Tagad visi kopā</i>. Humora sērija. 19.55 <i>Rozeanna</i>. Humora sērija. 20.25 <i>Elfs</i>. Humora sērija. 20.55 Ziņas.</p>	<p>PRO 7 21.15 <i>Brisko Konti</i>. Piedzīvojumu seriāls. 22.05 <i>Renegade</i>. Grāvējsērija.</p>	<p>PRO 7 23.05 <i>Jaukie grēki</i>. Seksa žurnāls. 24.00 <i>Masterblaster</i>. Grāvējfilma, ASV, 1987. 1.25 Ziņas. 1.35 <i>Pasaulu karš</i>. Atk. 2.30 Ziņas. 2.40 Atkātojumi.</p>
<p>RTL plus 6.30 Ziņas. 6.35 Multfilma. 7.30 Ziņas. 7.35 <i>Power Rangers</i>. 8.00 <i>Punkts 7</i>. 8.30 Ziņas. 8.35 Mūsu vidū. Atk. 9.00 Ziņas. 9.05 <i>U.N.C.L.E. Spiegi</i>. 10.00 Ziņas. 10.05 <i>Kodžeks</i>. Krimināls. 11.00 <i>Reich und schon</i>. Ģimenes seriāls. 11.30 <i>Zeit der Sehnsucht</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>RTL plus 12.00 <i>Der Preis ist heiss</i>. TV spēle. 12.30 <i>Familien-duell</i>. TV spēle. 13.00 <i>Punkts 12</i>. RTL pusdienlaika programma. 13.30 <i>Springfield Story</i>. Ģimenes seriāls. 14.15 <i>California Clan</i>. Ģimenes seriāls. 15.10 <i>Mord ist ihr Hobby</i>. Detektīvsērija. 16.00 Ilonas Kristenas programma.</p>	<p>RTL plus 17.00 <i>Hansa Meizera</i> programma. 18.00 <i>Jeopardy!</i> Prāta spēles. 18.30 <i>Mūsu vidū</i>. Ģimene seriāls.</p>	<p>RTL plus 19.00 <i>Reich und schon</i>. Atk. 19.30 <i>Explosiv-telegramma</i>. 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Explosiv</i>. TV žurnāls. 20.40 <i>Gute Zeiten, schlechte Zeiten</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>RTL plus 21.15 <i>Loras ēna</i>. Trilleris, ASV, 1993.</p>	<p>RTL plus 23.15 <i>Stern TV</i>. 0.15 <i>Gotšalka</i> vēlinā vakara programma. 1.00 <i>RTL nakts</i> žurnāls. 1.30 <i>RTL nakts</i> programma. 2.30 <i>Kodžeks</i>. Kriminālsērija. 3.20 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i>. Detektīvsērija. 4.15 Ilonas Kristenas programma. Atk. 5.10 <i>Hansa Meizera</i> programma. Atk. 5.55 <i>Explosiv</i>. Atk. 6.15 <i>Explosiv-telegramma</i>. Atk.</p>

6.00—12.00	12.00—17.00	17.00—19.00	19.00—21.00	21.00—23.00	23.00—6.00
<p>Anotācija</p> <p>PIETURIET! Latvijas TV I, plkst. 19.10 Ja būsiet paklausījuši mūsu aicinājumam doties ceļojumā pa Kurzemi 8. janvāra raidījumā Ceļojumu albums, tad jums būs divtik interesanti kopā spēlēt šajā tiešajā raidījumā.</p> <p>Picca TV 7.00 — 10.00 Ziņas latviešu un krievu valodā, sporta un finansu ziņas, rīta viesis, reklāma, horoskops, preses un kultūras apskats, multfilma un mūzika.</p> <p>Ostankinas TV 8.00 Japānas multiplikācijas filmu seriāls <i>Topo Džidžio</i>. 8.25 Meksikas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 8.52 Ziņas (ar surdotulkotāju). 9.00 Dzīvnieku pasaulē (ar surdotulkotāju). 9.35 <i>Ex libris</i>. 9.52 Ziņas.</p> <p>Studija Laine 7.00 Informatīvi muzikāla programma. 8.05 Nedēļas katastrofas. 8.30 ASV televīzijas seriāls <i>Aiz neiespējamā robežam</i>.</p> <p>KS Video 9.00 Reklāma 9.10 <i>TV spoguļis</i>. 9.20 Francijas mākslas filma <i>Dzīve turpinās</i>.</p>	<p>Latvijas TV I 16.00 <i>Krustpunkti</i>. 16.30 Mūzikas ziņas. 16.45 Multiplikācijas filma <i>Trīs banāni</i>.</p> <p>Prizma Prim 15.30 <i>Prizma Prim</i>.</p> <p>Latvijas TV II 16.00 Eiropas kausa izciņa volejbolā sievietēm.</p>	<p>Latvijas TV I 17.00 <i>Ar dziesmu par dzīvi</i>. 17.45 <i>Nedēļas vidū</i>. 18.00 Ziņas. 18.15 Francijas dokumentālā filma <i>Es eju pie jums</i>. Žoržs Brasārs.</p> <p>Latvijas TV II 17.00 Saeimas frakciju viedokļi. 17.45 TV veikals. 18.15 <i>Ahoi!</i> 18.50 <i>Ēterā</i> — Vidzemes TV.</p>	<p>Latvijas TV I 19.10 <i>Pieturiet!</i> 19.55 Organizācijas <i>Glābiet bērnus!</i> un LTV kopīgs raidījums. 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma.</p> <p>Latvijas TV II 19.00 Ziņas. 19.20 ASV televīzijas mākslas filma <i>Noziegumam pa pēdām</i>. 20.05 <i>Vizīte</i>. 20.30 ASV daudzseriju mākslas filma <i>Hameleonu rotaļas</i>. 3.sērija.</p>	<p>Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi un reklāma. 21.15 <i>90-tie</i>. 22.00 Itālijas TV mākslas filma <i>Dižvīrs</i>. Ar polisi uz eļļi.</p> <p>Latvijas TV II 21.00 Ziņas, sports. 21.40 <i>Tava pasaule</i>. 21.55 Vakara pasaciņa. 22.00 Sludinājumi un reklāma. 22.05 Ziņas (krievu val.). 22.20 Reklāma. 22.25 Novadu vēstis. 22.50 Dejo Z.Errsa un G.Gorbaņovs.</p>	<p>Latvijas TV I 23.30 Nakts ziņas.</p> <p>NTV 5 23.00 Auto-prieks.</p>
<p>Anotācija</p> <p>UGUNĪ RBS, plkst. 21.50 Jauns cilvēks Veids, bezmērķīgi klejojot, nonāk Vinfildu ģimenē, kur viņu pieņem darbā. Ar laiku Veids sastopas ar neizprotamām parādībām, kas norisinās Vinfildu mājā, līdz viņš nolēmj, ka vairs nevar būt vienkāršs vērotaļš. Galvenajās lomās: Sūzana Anspaha, Li Montgomerija. Režisors: Greiems Kempbels, 1988.g.</p>	<p>Anotācija</p> <p>SARKANIE Sat 1, plkst. 0.05. Par drosmīgu šo filmu nosaucis žurnāls <i>Variety</i>, bet amerikāņu publicists Džeimss Monako domā, ka tā ir viena no filmām, kas 80.gados ietekmējušas amerikāņu intelektuālo sabiedrību, tās pagātnes un šodienas pašanalīzi. Filma ieguva trīs Oskarus un nedalītu kritiķu atsaucību. Tās pamatlinija ir slavenās grāmatas <i>Desmit dienas, kas satricināja pasauli</i> autora Džona Rīda biogrāfija.</p>	<p>Ostankinas TV 18.00 <i>Sastrēgumstunda</i>. 18.30 Meksikas daudzseriju TV mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i>. 18.55 V.Vulfa autorprogramma.</p> <p>IGE TV 18.00 Komerצי-ziņas, IGE palīdzība. 18.20 Mājas kinozāle. Mākslas filma <i>Klusēšanas kodekss</i>. 2.daļa.</p>	<p>Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mazuli!</i> 20.00 Laiks. 20.30 <i>Kāds būs laiks?</i> 20.40 Maskava. Kremļis.</p> <p>IGE TV 19.25 Raidījums sievietēm. 19.55 Bērniem. Pasaķu un piedzīvojumu valstībā. <i>Bruņurupuči nindzjas</i>. 20.15 Komerצי-ziņas, reklāma. 20.35 Informatīvais kaleidoskops.</p>	<p>Ostankinas TV 21.00 Loto spēle <i>Miljons</i>. 21.30 Rallijs <i>Parīze—Dakara</i>. 21.40 Francijas un Itālijas mākslas filma <i>Labais karalis Dagobers</i>. 1.daļa. 22.52 Ziņas.</p>	<p>Ostankinas TV 23.02 <i>Labais karalis Dagobers</i> 2.daļa. 23.52 Preses ekspresis. 24.00 Muzikāli izklaidējoša programma. 0.40 <i>Autošovs</i>.</p>
<p>Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 Vēstis. 7.20 Zvaigznes pareģo. 7.25 Raidījumu programma. 7.30 <i>Starp citu</i>. 8.00 Dokumentālā filma. 8.20 Videoklips. Natālija. 8.25 Ziņojums. 8.55 Multiplikācijas filmas. 9.15 Muzikāls ekspromts. 9.30 <i>Santabarbara</i>. 10.20 Tirdzniecības nams. 10.35 TV avīze. 10.40 Zemniecības jautājumi. 11.00 Vēstis. 11.05 Informatīvi analītiskā programma <i>Lietišķā Krievija</i>.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 13.00 Vēstis. 13.20 <i>Lietišķā Krievija</i>. 13.45 <i>Glābiņš-911</i>. Policijas dienests Amerikā. 15.00 Raidījumu programma. 15.05 Ziņas. 15.20 <i>Svētki katru dienu</i>. 15.30 <i>Studija Rost</i> piedāvā... 16.00 Vēstis. 16.10 <i>Izdzisusi zvaigzne</i>. 16.50 Pasaule un karš.</p>	<p>Baltcom Maksas kanāls 17.20 Korāča kausa izciņa basketbolā. 18.05 M/f <i>Pelnrušķīte</i> (Krievija). 1</p>	<p>Kanāls 2 19.00 TV programma. 19.05 ASV multiplikācijas filma <i>Peles no Marsa</i>. 19.30 Reklāma. <i>Santabarbara</i> (latviešu val.). 20.20 <i>Fokuss</i>. 20.35 Reklāma. <i>Santabarbara</i> (krievu val.).</p> <p>RBS TV 18.00 <i>Ze-meņu trauks</i>. <i>The Cure</i>. 18.45 <i>Pop Mix</i>.</p>	<p>Kanāls 2 21.25 ASV mākslas filma <i>Leļļu ieleja</i>. 21.50 Rīgas kinostudijas televīzijas mākslas filma <i>Ilgais ceļš kāpās</i>.</p> <p>RBS TV 19.00 Ziņas. 19.05 Alternatīvā mūzika. V.J.Kaspars Ozols. 19.45 Bērniem. <i>Alise Aizspoguļijā</i>. 4.daļa. 19.55 <i>Bildes '94</i>. 1.daļa. 20.25 Reklāma — jūsu tiesības izvēlēties.</p>	<p>RBS TV 21.00 Ziņas. 21.20 Divas modes albums. Raidījums — modes dizaineri. 21.50 ☐ Mākslas filma <i>Uguni</i>.</p>
<p>Sat 1 6.30 Rīta programma. 8.30 <i>Brunch TV</i>. <i>Kaimiņi</i>. Ģimenes seriāls.</p> <p>EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granada—Dakara. 10.00 Jāšanas sports. 11.00 Tenisa žurnāls.</p> <p>PRO 7 6.20 <i>Nepāris</i>. Atk. 6.45 <i>Elfs</i>. Humors. 7.10 Multfilmas. 8.30 <i>Flipers</i>. Jaunatnei. 9.00 <i>Valtoni</i>. Ģimenes seriāls. 9.55 <i>Mūsu mazā ferma</i>. Ģimene. 10.55 <i>Apaci</i>. <i>Vesterns</i>, ASV, 1965.</p> <p>RTL plus 6.30 Ziņas. 6.35 Multfilma. 7.00 Ziņas. 7.05 Multfilma. 7.30 Ziņas. 7.35 <i>Power Rangers</i>. 8.00 <i>Punkts 7</i>. 8.30 Ziņas. 8.35 <i>Mūsu vidū</i>. Atk. 9.00 Ziņas. 9.05 <i>U.N.C.L.E</i>. Spieģu serijs. 10.00 Ziņas. 10.05 <i>Kodžeks</i>. Krimināls. 11.00 <i>Reich und schon</i>. Ģimene. 11.30 <i>Zeit der Sehnsucht</i>. Ģimene.</p>	<p>Sat 1 13.00 <i>Loving</i>. Ģimenes seriāls. 13.30 <i>Zem Kalifornijas saules</i>. Ģimenes seriāls. 14.30 <i>Falcon Crest</i>. Ģimenes seriāls. 15.30 <i>Tarzāns</i>. Piedzīvojumu serijs. 16.00 <i>Star Trek</i>. Zinātniskās fantastikas serijs.</p> <p>EUROSPORT 12.00 Dejas. 13.00 Rallijs: Granada—Dakara. 13.30 <i>Motors</i>. TV žurnāls. 14.30 Autosports. <i>Super Stock-Car PK</i>. 15.30 <i>Snooker</i>. Biljards.</p> <p>PRO 7 12.35 <i>Nepāris</i>. Humora serijs. 13.05 <i>Aģente ar sirdi</i>. Detektīvserijs. 14.00 <i>Čarlija eņģeļi</i>. Detektīvserijs. 15.00 <i>Kisbaures programma</i>. 16.00 <i>Kolbiji</i>. Ģimenes seriāls.</p> <p>RTL plus 12.00 <i>Der Preis ist heiss</i>. TV spēle. 12.30 <i>Familien-duell</i>. TV spēle. 13.00 <i>Punkts 12</i>. RTL pusdienlaika programma. 13.30 <i>Springfield Story</i>. Ģimenes seriāls. 14.15 <i>California Clan</i>. Ģimenes seriāls. 15.10 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i>. Detektīvserijs. 16.00 Ilonas Kristenas programma.</p>	<p>Sat 1 17.00 <i>MacGyver</i>. Grāvējserijs. 18.00 <i>Riskier was!</i> TV spēle. 18.30 Reģionālās reportāžas.</p> <p>EUROSPORT 17.30 <i>Eurofun</i>. TV žurnāls. 18.00 <i>Snoubords</i>. 18.30 <i>Gauloises Raid</i> Malaizijā.</p> <p>PRO 7 17.00 <i>Mūsu mazā ferma</i>. Ģimenes seriāls. 18.00 <i>Deniss</i>. Multfilma. 18.05 <i>Bugs Bunny</i>. Multfilma. 18.30 <i>Toms un Džerijs</i>. Multfilma. 18.55 <i>Flinstonu ģimene</i>. Multfilma.</p> <p>RTL plus 17.00 <i>Hansa Meizera</i> programma. 18.00 <i>Jeopardy!</i> Prāta spēles. 18.30 <i>Mūsu vidū</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>Sat 1 19.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 20.00 Ziņas. 20.15 Sporta ziņas. 20.30 <i>Glucksrad</i>. TV spēle.</p> <p>EUROSPORT 19.30 <i>Superbike</i>. PČ sezonas apskats. 20.30 Ziņas.</p> <p>PRO 7 19.25 <i>Tagad visi kopā</i>. Humora serijs. 19.50 <i>Rozeanna</i>. Humora serijs. 20.25 <i>Elfs</i>. Humora serijs. 20.55 Ziņas.</p> <p>RTL plus 19.00 <i>Reich und schon</i>. Atk. 19.30 <i>Explosiv-telegramma</i>. 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Explosiv</i>. TV žurnāls. 20.40 <i>Gute Zeiten, schlechte Zeiten</i>. Ģimenes seriāls.</p>	<p>Sat 1 21.15 <i>Komiksārs Rekss</i>. Kriminālserijs. 22.15 <i>leslēgts</i>. TV filma, Vacija, 1994.</p> <p>EUROSPORT 21.00 Kečs. Superzvaigznes. 22.00 Auto uz ledu. <i>Andros Trophy</i> Francijā. 22.30 Rallijs. Granada—Dakara.</p> <p>PRO 7 21.15 <i>Pūces atbēdība</i>. Grāvējfilma, ASV, 1992. 22.50 <i>Rituāla nāve</i>. Piedzīvojumu filma, Anglija, Indija, 1988.</p> <p>RTL plus 21.15 <i>Mūsu skola ir labākā</i>. Seriāls. 22.15 <i>Pilsētas klinika</i>. Slimnīcas serijs.</p>	<p>Sat 1 0.05 ☐ <i>Sarkanie</i>. Aktierfilma, ASV, 1981. 3.25 <i>Star Trek</i>. Zin. fant. Atk. 4.15 <i>MacGyver</i>. Filma. Atk. 5.05 <i>Falcon Crest</i>. Atk. 6.05 <i>Gut Drauf</i>. Atk.</p> <p>EUROSPORT 23.00 Bokss. 24.00 Futbols. Starptautiskais čempionu kauss Saūda Arābijā. 2.00 Ziņas.</p> <p>PRO 7 0.40 Ziņas. 0.50 <i>Renegade</i>. Atk. 1.40 <i>Reportieris</i>. 2.35 Ziņas. 2.45 Atkārtojumi.</p> <p>RTL plus 23.15 <i>Sardze</i>. Seriāls. 0.15 <i>Gotšalka vēlinā vakara programma</i>. 1.00 <i>RTL nakts žurnāls</i>. 1.30 <i>RTL nakts programma</i>. 2.15 <i>Kodžeks</i>. Kriminālserijs. 3.20 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i>. Detektīvserijs. 4.15 Atkārtojumi.</p>

6.00–12.00	12.00–17.00	17.00–19.00	19.00–21.00	21.00–23.00	23.00–6.00
	Latvijas TV I 16.00 Dzīvīte, dzīvīte... 16.45 Dzied Rita Trence.	Latvijas TV I 17.15 Pieturiet! 18.00 Ziņas. 18.15 Brazīlijas mākslas filma <i>Kīr-zakas smaids</i> .	Latvijas TV I 19.00 Bērniem. Multikoncerts. 19.10 Bērniem. <i>Miedzīņš nāk...</i> 19.25 Skaisto deju pasaulē. 19.55 <i>Globuss</i> . 20.20 Rīt, parīt, aizparīt... 20.30 Panorāma.	Latvijas TV I 21.00 Sports. 21.05 Sludinājumi un reklāma. 21.15 Radioteātris. Tikšanās ar radio laudim. 21.45 M.Ziverts. <i>Kaļostro Vilcē</i> .	Latvijas TV I 23.55 Nakts ziņas. 0.10 Muzikālā programma <i>Dabas serenāde</i> .
Picca TV 7.00 — 10.00 Ziņas latviešu un krievu valodā, sporta un finanšu ziņas, rīta viesis, reklāma, horoskops, aerobika, preses un kultūras apskats, multfilma un mūzika.	Latvijas TV II 16.30 TV veikals.	Latvijas TV II 17.00 <i>Euro-news</i> (angļu val.), 17.15 <i>CFI</i> piedāvā... <i>Zaļo gaismu — dziesmām!</i> 18.00 Kristīgā programma <i>Kontakts</i> .	Latvijas TV II 19.00 Ziņas. 19.20 <i>Dienas tēma</i> — galvaspilsētā. 19.35 ASV mākslas filma <i>Noziegumam pa pēdām</i> . 20.20 A.Maskats. <i>Diatoniskais cantus</i> . 20.30 Panorāma (ar surdotulkojumu).	NTV 5 21.00 Ziņas, sports. Latvijas TV II 21.40 Dokumentāla filma. 21.55 Vakara pasaciņa. 22.00 Sludinājumi un reklāma. 22.05 Ziņas. 22.20 Reklāma. 22.25 <i>E iela</i> .	NTV 5 23.15 <i>Mikrofona</i> nakts programma. *30.XII.
Ostankinas TV 8.00 Bērnu informatīvā programma <i>Žagata</i> . 8.20 Meksikas mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i> . 8.52 Ziņas (ar surdotulkojumu). 9.00 Gadskārtas dārzā. 9.30 Multiplikācijas filma <i>Zeltmatīte</i> . 9.52 Ziņas.		Ostankinas TV 18.00 <i>Dialogs</i> . 18.25 Meksikas mākslas filma <i>Savvaļas Roze</i> . 18.50 <i>Brīnumu lauks</i> .	Ostankinas TV 19.40 <i>Labu nakti, mazuļi!</i> 20.00 Laiks. 20.30 Kāds būs laiks? 20.40 <i>Nedēļas cilvēks</i> .	Ostankinas TV 21.00 <i>Detektīvu klubs</i> . Francijas TV seriāls <i>Klans</i> . 1.sērija. 22.00 Rallijs <i>Parīze — Dakara</i> . 22.10 <i>Vienīgais dubls</i> . 22.52 Ziņas.	Ostankinas TV 23.05 <i>Vienīgais dubls</i> . Raidījuma turpinājums. 23.25 TV izklaidējošā programma <i>50/50</i> . 23.52 Preses ekspresis. 24.00 <i>50/50</i> . Raidījuma nobeigums.
Studija Laine 7.00 Informatīvi muzikāla programma. 8.05 <i>Lielais kadrs</i> . 8.30 ASV televīzijas seriāls <i>Aiz neiespējamā robežām</i> .	Studija Laine 13.30 Mākslas filma <i>Burvi</i> .	TV Anniņa 17.20 Rūpes par maznodrošinātajiem. 17.40 Sarkanu teātra brīvdabas izrāde. E.Vulfs <i>Caur bēdām uz priekiem</i> .	IGE TV 19.35 <i>Iecerētā tikšanās</i> . 20.15 Kriminālā informācija. *9.1. 20.30 Komerccīņas, reklāma. 20.50 Ziņas.	NTV 5 21.00 Dokumentāla filma. Prizma Prim 22.00 <i>Prizma Prim</i> .	Studija Laine 1.00 Muzikāli izklaidējošā programma <i>Esi sveicināts vecais, Jaunais gads!</i>
Kanāls 4 9.00 Reklāma. 9.10 Televans. 9.20 Francijas detektīvfilma <i>Jautrā svētdiena</i> .	TV Anniņa 16.00 Zēnu kora <i>Auseklītis</i> piedzīvojumi Vidzemē, Zemgalē un Latgalē.	IGE TV 18.00 Komerccīņas, <i>IGE</i> palīdzība. 18.20 Vernisāža. 18.40 <i>Klipu parāde</i> . 18.50 Venecuēlas mākslas filma <i>Revanšs</i> .			
Anotācija «DIENAS TĒMA» — GALVASPILSĒTĀ LTV II, plkst. 19.20 Raidījuma <i>Dienas tēma</i> veidotāji — redaktors Kaspars Apse un režisors Dainis Brīcis, sākot no 13.janvāra, katru otro mēneša piektdienu pievērsīsies problēmām, kas interesē daudzus Rīgas iedzīvotājus. Šoreiz raidījumā stāstīsim par zemes īpašuma problēmām Rīgā. Sarunā piedalīsies Rīgas pilsētas Zemes komisijas priekšsēdētājs Egils Viņgants	Anotācija ROKS HADSONS RBS, plkst.22.20 Stāsts par vienu no 50.gadu Amerikas šovbiznesa superzvaigznēm. Filma aptver visu Roka Hadsona dzīvi no bērnības, kad viņu atklāja Holivuda, līdz noslēpumam, kas lika viņam šķirties no dzīves. Galvenās lomās: Tomass Grifīts, Dafnija Ašbroka, Endrū Robinsons. Režisors: Džons Nikolella, 1990.g.	RBS TV 18.00 NC — 1000. 18.45 Mūzikas forums. Kare Kriku. <i>Cikada</i> .	TV 3 19.00 Multiplikācijas filma. 19.30 Mākslas filma <i>Estrelita — netirā seja</i> . 20.20 TV 3 un <i>Nakts</i> — šodien, rīt un parīt. 20.30 <i>Divainākie cilvēki</i> izklaidējošā programma. 20.55 Piedzīvojumu filma <i>A komanda</i> .	TV 3 21.40 Mūzikas programma <i>America's Top 10</i> . 22.10 Sporta pasaule. 22.40 Vakara filma. Mākslas filma <i>Lielais pokera laimests</i> . 2.sērija.	TV 3 0.10 <i>Atkal Jumprava</i> . *30.XII. TV Pūce 24.00 <i>Šisnakts Pūce</i> . 0.05 <i>Maski show</i> . 0.30 <i>Buduārs</i> . 0.50 Mākslas filma.
Baltcom Maksas kanāls Krievijas TV 7.00 Vēstis. 7.20 <i>Zvaigznes pareģo</i> . 7.25 Raidījumu programma. 7.30 <i>Starp citu</i> . 8.00 Multiplikācijas filma. 8.20 <i>Pagrieziena punkts</i> . 8.30 Retrošlāgeris. 9.00 Multiplikācijas filmas. 9.30 <i>Santabarbara</i> . 10.20 <i>Tirdzniecības nams</i> . 10.35 TV avīze. 10.40 <i>Zemniecības jautājumi</i> . 11.00 Vēstis. 11.05 Informatīvi analītiskā programma <i>Lietišķā Krievija</i> .	Baltcom Maksas kanāls 13.00 Vēstis. 13.20 <i>Lietišķā Krievija</i> . 13.45 Muzikālā programma <i>Neaizmirstamās melodijas</i> . 15.00 Raidījumu programma. 15.05 Svētku iestudējums <i>Eglīte Kremļī</i> . 16.00 Vēstis. 16.10 <i>Jaunā līnija</i> . 16.50 <i>Neviens nav aizmirsts</i> . 16.55 V.Disnejs — piektdienās. Mākslas filma <i>Rūķu auto</i> .	Baltcom Maksas kanāls 18.05 M/f <i>Bembija jaunība</i> (Krievija).	Baltcom Maksas kanāls 19.10 CNN. Šovbizness šodien. 19.35 CNN. Pasaules ziņas. 20.10 M/f <i>Dežūrtiptieka</i> (Spānija).	Baltcom Maksas kanāls 21.10 M/f <i>Viņa augstības adjutants</i> (Krievija). 5.sērija. 22.30 M/f <i>Šakāji</i> (Krievija).	
Sat 1 6.30 Rīta programma. 8.30 <i>Brunch TV</i> . <i>Kaimiņi</i> . Ģimenes seriāls.	Sat 1 13.00 <i>Loving</i> . Ģimenes seriāls. 13.30 <i>Zem Kalifornijas saules</i> . Ģimenes seriāls. 14.30 <i>Falcon Crest</i> . Ģimenes seriāls. 15.30 <i>Tarzāns</i> . Piedzīvojumu sērija. 16.00 <i>Star Trek</i> . Zinātniskās fantastikas sērija.	Sat 1 17.00 <i>MacGyver</i> . Grāvējsērija. 18.00 <i>Riskier' was!</i> TV spēle. 18.30 SAT1 reģionālās ziņas.	Sat 1 19.00 <i>Geh aufs Ganze!</i> TV spēle. 20.00 Ziņas. 20.15 <i>Taglich ran</i> . 20.30 <i>Glucksrad</i> . TV spēle.	Sat 1 21.15 <i>Supermens III</i> . Zinātniskās fantastikas filma, Anglija, 1983.	Sat 1 23.35 <i>FX</i> — <i>Iluzorās slepkavības</i> . Grāvējfilma, ASV, 1985. 1.35 <i>Komēdija</i> , Vācija, 1968. 3.05 <i>Star Trek</i> . Zin. fant. Atk. 3.55 <i>MacGyver</i> . Filma. Atk. 4.45 <i>Falcon Crest</i> . Atk. 5.35 <i>Viss mīlestība... vai kā?</i> Atk. 6.10 <i>Akte 95/1</i> . Atk.
EUROSPORT 9.30 Rallijs. Granada—Dakara. 10.00 <i>Eurofun</i> . TV žurnāls. 10.30 <i>Snoubords</i> . 11.00 <i>Galoises Raid</i> Malajāzija.	EUROSPORT 12.00 Triatlons. ITU PČ Jaunzēlandē. 13.00 Rallijs. Granada—Dakara. 13.30 <i>Futbols</i> . 15.30 Autosports. <i>Dragsters</i> EČ fināls Francijā. 16.00 <i>Traktorvilksana</i> . EČ Nīderlandē.	EUROSPORT 17.00 LIVE: <i>Futbols</i> . Starpkontinentālais čempionu kauss Saūda Arābijā.	EUROSPORT	EUROSPORT 21.00 Ziņas. 21.30 Starptautiskā autosporta reportāžas. 22.30 Rallijs. Granada—Dakara.	EUROSPORT 23.00 Bokss. 24.00 Kečs. Superzvaigznes. 1.00 <i>Traktorvilksana</i> . EČ Nīderlandē. 2.00 Ziņas.
PRO 7 6.00 <i>Nepāris</i> . Atk. 6.25 <i>Elfs</i> . Humora sērija. 6.50 <i>Bugs Bunny</i> . Multfilma. 7.10 <i>Toms un Džerijs</i> . Multfilma. 7.40 <i>Flintstonu ģimene</i> . Multfilma. 8.05 <i>Filpers</i> . Seriāls jauniešiem. 8.35 <i>Valtoni</i> . Ģimenes seriāls. 10.30 <i>Zem pirātu karoga</i> . Piedzīvojumu filma, Spānija, Vācija, 1961.	PRO 7 12.30 <i>Nepāris</i> . Humora sērija. 13.00 <i>Aģente ar sirdi</i> . Detektīvsērija. 14.00 <i>Čarlija eņģeļi</i> . Humora sērija. 15.00 <i>Arabelas Kīsbaueres</i> programma. 16.00 <i>Kolbiji</i> . Ģimenes seriāls.	PRO 7 17.00 <i>Mūsu mazā ferma</i> . Ģimenes seriāls. 17.55 <i>Deniss</i> . Multfilma. 18.05 <i>Bugs Bunny</i> . Multfilma. 18.30 <i>Toms un Džerijs</i> . Multfilma. 18.55 <i>Flintstonu ģimene</i> . Multfilma.	PRO 7 19.25 <i>Tagad visi kopā</i> . Humora sērija. 19.55 <i>Rozeanna</i> . Humora sērija. 20.25 <i>Elfs</i> . Humora sērija. 20.55 Ziņas.	PRO 7 21.15 <i>X lietas</i> . Kriminālsērija. 22.10 <i>NYPD Blue</i> . Kriminālsērija.	PRO 7 23.15 <i>Gobu ielas 6 murgs</i> . Šausmu filma, ASV, 1991. 0.40 Ziņas. 0.50 <i>Brisko Konti</i> . Atk. 1.50 <i>Jaukie grēki</i> . Atk. 2.40 Ziņas. 2.50 <i>Arabella Kīsbauere</i> . Atk. 3.50 <i>Aģente ar sirdi</i> . Atk. 4.35 Ziņas. 4.45 <i>Čarlija eņģeļi</i> . Filma. Atk. 5.30 <i>Apači</i> . Filma. Atk.
RTL plus 6.30 Ziņas. 6.35 Multfilmas. 7.35 <i>Power Rangers</i> . 8.00 <i>Punkts 7</i> . 8.35 <i>Mūsu vidū</i> . Atk. 9.00 Ziņas. 9.05 <i>U.N. C.L.E.</i> Spiegu sērija. 10.00 Ziņas. 10.05 <i>Kodžeks</i> . Kriminālsērija. 11.00 <i>Reich und schon</i> . Ģimenes seriāls. 11.30 <i>Zeit der Sehnsucht</i> . Ģimenes seriāls.	RTL plus 12.00 <i>Der Preis ist heiss</i> . 12.30 <i>Familienduell</i> . TV spēle. 13.00 <i>Punkts 12</i> . RTL pusdienlaika programma. 13.30 <i>Springfield Story</i> . Ģimene. 14.15 <i>California Clan</i> . Ģimene. 15.10 <i>Slepkavība ir viņas hobijs</i> . Detektīvs. 16.00 <i>Ilonas Kristenas</i> programma.	RTL plus 17.00 <i>Hansa Meizera</i> programma. 18.00 <i>Jeopardy!</i> Prāta spēles. 18.30 <i>Mūsu vidū</i> . Ģimenes seriāls.	RTL plus 19.00 <i>Reich und schon</i> . Atk. 19.30 <i>Explosiv-telegramma</i> . 19.45 Ziņas. 20.10 <i>Explosiv</i> - žurnāls. 20.40 <i>Gute Zeiten, schlechte Zeiten</i> . Ģimenes seriāls.	RTL plus 21.15 <i>Otrpus aizdomām</i> . Trilleris, ASV.	RTL plus 23.05 <i>Bailu apmetnis</i> . Psihotrilleris, ASV, 1991. 1.35 RTL nakts žurnāls. 2.05 <i>No vīppasaules</i> . Šausmu filma, ASV, 1986. 3.30 <i>Valdnieka eņģēlis</i> . <i>Koung Fu</i> filma, Japāna, 1989. 6.05 Multfilma.

★ Rūta Lapsa

SVEŠINIEKS MĀJĀ

Rīga

Plkst. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00

Slavenais francūzis **Žans Pols Belmondo** kādu laiku nav redzēts ne tikai Latvijā, bet arī visas pasaules kinoekrānos. «Pēdējos gadus es lielākoties pavadīju uz teātra skatuves,» saka pats Žans Pols. «Pēc viesizrādēm Japānā, kur spēlējām *Sirano de Beržeraku*, nolēmu atkal atgriezties kino. Tad atcerējos Žorža Simenona romānu *Svešinieks mājā*, kas četrdesmitajos gados jau bija ekranizēts. Pārslasīju to un sapratu — te būs lieliska filma.»

Režisora **Žorža Lotnera** veidotajā filmā *Ž.P. Belmondo* varonis ir slavens, talantīgs un veiksmīgs advokāts. Visu savu laiku Žaks Lursats velta darbam. Šodien viņš uzstājas tiesā Lionā, rīt — Parīzē, un visur viņam veicas.

Kā zibens spēriens no skaidrām debesīm nāk ziņa — Silvija, advokāta sieva, ir izdarījusi pašnāvību. Savā milzīgajā mājā Lursats paliek viens. Tiesa, viņam vēl ir meita, vienpadsmit gadus vecā Izabella, un kalpone. Abas vaino Žaku Lursatu sievas nāvē... Un talantīgais advokāts salūst, drīz viņš pat neiziet no sava kabineta, dzer un dzīvo paša radītā pusreālā pasaulē. Arī ap viņu viss jūk un brūk. Burvīgais dārzis pārvēršas džungļos. Taču Lursatam ir vienaldzīgs viss, kas atrodas aiz viņa kabineta durvīm. Tā tas turpinās desmit gadus.

Izabellai jau ir 21 gads, kad kādunakt Lursats mājas augšstāvā izdzird sāvienu. Istabā, kur kādreiz dzīvoja kalpone, advokāts atrod jauna cilvēka liķi. Šajā brīdī nāk apskaidrība — šos desmit gadus dzīve nav stāvējusi uz vietas. Un Žaks Lursats atkal kļūst par lielisku advokātu.

Pirms filmas jums būs iespēja noskatīties Rīgas dokumentālo filmu studijas kinožurnāla *Latvijas hronika* 4. numuru (režisore **Laima Žurgina**), kas veltīts Ēvalda Valtera simtgadei.

EKSTERMINATORS 3000

Spartaks

Plkst. 12.00, 13.50, 15.40, 17.30, 19.20

Filma veltīta kinofantastikas faniem un visiem tiem, kam patiek terminatori un nākotnes prognozes par mūsu planētu. Režisors ir **J. Harisons**. Lomās redzēsiet **Robertu Zanusi, Antoniju Moro, Leonidu Venanti**ni.

Pēc globālas katastrofas planēta Zeme pārvērtusies tukšnesī, galvenā problēma, protams, ir ūdens. Precīzāk — tā trūkums. Filmas galvenie varoņi cenšas glābt pasauli, taču cīņā par ūdeni viņiem uzrodas konkurenti. Uzvarēs un valdīs tas, kam piederēs ūdens.

GLĀB MANI!

Palladium

9. — 12.I un 15.I plkst. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40

13.I plkst. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00

14.I plkst. 11.00, 13.00, 15.00

Te jūs gaida amerikāņu grāvējfilma ar pazīstamo aktieri **Maiklu Dudikofu** galvenajā lomā. Lidztekus parastajiem grāvējfilmām elementiem tajā itin jauki iekļaujas arī šis tas no dēķu filmām un komēdijām. Katrā ziņā kinoteātris *Palladium* apgalvo, ka filmu galvenokārt skatīsies jaunieši.

Pavisam parasta situācija — kāds jauns un foršs čalis iemīlas tikpat jaukā meičā, kurai diemžēl jau ir savs draugs. Nelaimīgais puisis, izmisuma vadīts, dodas fotografēt abu randiņu, nenojaušot, ka tieši turpat randiņu norunājusi arī narkomafija. Tur tad arī viss sākas.

Filmas režisors **Arturs A. Feidelmans**. Jauno, nelaimīgo milētāju atveido **Stīvens Dorfs**. Kas ir Maikla Dudikofa varonis —

Rīgā atgriežas slavenais francūzis Belmondo

skatīties paši.

14.I plkst. 9.30 tradicionālajos bezmaksas seansos bērniem un pensionāriem būs iespēja noskatīties amerikāņu mākslas filmu *Princis un ubaga zēns*. Bet **15.I plkst. 9.30** — Krievijas pilnmetrāžas multiplikācijas filmu *Mauglis*.

Lāčplēsis

Dažādas filmas dažādiem noskaņojumiem. Vispirms divas patiešām smieklīgas holandiešu komēdijas, kuras vasarā varēja redzēt Rīgā. Tās ir *Divainā Floderu ģimene* un *Floderu ģimene Amerikā*. Pirmo skatīties **9. — 12.I plkst. 10.30, 14.00, 18.30**. Otrā — **9. — 12.I plkst. 12.30, 16.30, 20.30**.

Tā ir ļoti liela ģimene, kas mit pilsētas graustu rajonā. Negaidīti atklājas, ka tieši zem viņu mājas kādreiz ir izgāzti toksiskie atkritumi un cilvēki tur dzīvo nedrīkst... Varas iestādes pārvieto Floderu ģimeni uz kādu greznu villu pilsētas labāko aprindu kvartālā.

Ar braucieni uz Ameriku notiek kaut kas līdzīgs. Lielajai un divainajai Floderu ģimenei rodas iespēja kultūras programmas ietvaros aizbraukt apmaiņas braucienā uz Ameriku. Tas nozīmē — par velti šiki padzīvot ārzemēs. Taču Floderi paliek Floderi, un piedzīvojumi sākas jau Ņujorkas lidostā, kur pavadonis viņus vienkārši pazaudē, lai pēc tam meklētu visu filmas laiku... Floderi kā krievu mediķu delegācija nokļūst vislepnākajā viesnīcā. Kļūda drīz atklājas, taču tas šai ģimenei nāk tikai par labu.

Abu filmu režisors — **Diks Māss**.

Vēl kinoteātris šonedēļ piedāvā atcerēties Ziemassvētku noskaņu un noskatīties Ziemassvētku brīnumu filmu *Ziemassvētki Manhatanā*. *Brīnums 34. ielā* ar slavenu režisoru **Ričardu Atenboro** īsta Santa Klausu lomā. To jūs redzēsiet, ja aiziesiet uz kinoteātri **13. — 15.I plkst. 11.00 un 13.30**.

Pasauli Foresta Gampa acīm vēlreiz vai pirmoreiz jums ir iespēja redzēt **13. — 15.I plkst. 16.00 un 19.00**. Tā ir slavēnā režisora **Robertas Zemeka** filma *Forests Gamps* ar pagājušogad *oskaroto* **Tomu Henku** galvenajā lomā. Pagaidām vēl neesmu satikusi cilvēku, kam šī filma nebūtu patikusī.

Līdz šim skatītāji viņu pazina kā komisko lomu tēlotāju. **Oskaru** Toms Henks saņēma par lomu *Džonatana Demmes* filmā *Filadelfija*, kas veltīta *AIDS* problēmām. Aktieris par veiksmīgākajām uzskata tās filmas, kurās viņam jātēlo uz lirisma un komisma robežas. Viņa labākā loma neapšaubāmi ir fil-

■ Toms Henks filmā *Lielais*

mā *Lielais*, kur Toma varonis ir divpadsmitgadīgs puika, kas brīnumainā kārtā pārvērsts par trīsdesmitgadīgu vīrieti. Jau toreiz, 1988.gadā, Toms Henks tiek izvirzīts *Oskara* balvai.

Veiksmīgas ir arī *1. HENKA* iomas komēdijā *Lamatas naudai*, satīriskajā filmā *Godkāribas ugunsurs*, romantiskajā komēdijā *Bezmiēgs Sietlā*, detektīvkomēdijā *Tērnors un Hučs*. Diezgan grūti pazīt Tomu filmā *Viņu personīgā liga* — vecs, uzblidis sieviešu beisbola komandas treneris. Pēc tam «oskarotā» loma *Filadelfijā*. Tagad — *Forests Gamps*. Aktieris Toms Henks tiešām ir *lielais*.

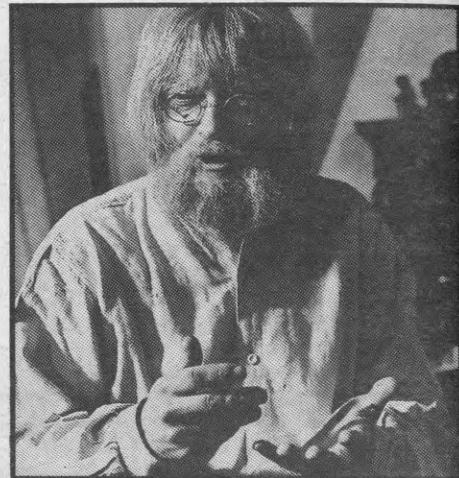
Teika

Tradicionālais retrokino klubs **11.I plkst. 18.00** atkal gaidīs savus viesus un uzticīgos apmeklētājus uz kluba gada jubileju. Piedalīsies iepriekšējā gada kinovakaru viesi — pazīstami latviešu teātra un kino aktieri.

12. — 14.I plkst. 19.00 varat noskatīties pazīstamā un pasaulē atzītā režisora **Emīra Kustorica** arī Rīgā pirms pāris gadiem izrādīto filmu *Čigānu laiks* (Dienvidslāvija). Šī filma 1989.gadā Starptautiskajā Kannu kinofestivālā ieguva prēmiju par režiju.

Jugla

Kā vienmēr, arī šonedēļ *Jugla* nenogurstoši atgādina mums visiem par vecajām la-

■ Ģirts Jakovļevs — *Karlsons* filmā *Uzbrukums slepenpolicijai*

bajām Rīgas kinostudijas filmām. Šonedēļ **12.I plkst. 18.10 un 19.50** tā ir režisora **Oļģerta Dunkera** filma ar neaizmirstamo **Ģirta Jakovļeva** *Karlsonu* — *Uzbrukums slepenpolicijai*. Filmas scenārija autors **Alberts Bels**. Būtībā tā ir filma par 1905.gada revolūciju, taču psiholoģiskā divciņa starp revolucionāru un slepenpolicijas priekšnieku, kuru filmā atveido **Kārlis Sebris**, uzmanību neatslābina ne uz mirkli. Šķiet, šodien filmu ir interesantāk skatīties nekā tālajā 1974.gadā, kad tā tika veidota.

Vēl filmā redzēsiet latviešu aktierus **Edmundu Freibergu, Pēteri Gaudiņu, Arni Licīti, Māri Putniņu, Gunāru Cilinski** un daudzus citus.

Kinoklubs Bimini

Vēl šodien un rīt, **7. un 8.I, plkst. 18.00** skatīties Kanādas un Francijas kinematogrāfistu kopražojuma filmu *Luiziāna* (režisors **Filips de Brokā**). Filmas darbība notiek pagājušajā gadsimtā Amerikas štātā Luiziānā. Jaunas sievietes Virdžīnijas acīm jums būs iespēja skatīt gan viņas dzīvi, gan Amerikas vēsturi. Par spīti nepārtrauktiem traģiskiem likteņa pavērsieniem, šī sieviete spēj novērtēt savas dzīves laimīgākos mirkļus. Galvenajās lomās **Margo Kidera, Jans Carlsons, Loids Bohners, Viktors Lanū**.

Otrdien, **10.I, plkst. 20.00** — *Bimini* kinokluba atklāšana. Šajā tikšanās reizē uzziņāsiet ko vairāk par visas pasaules meiteņu un sieviešu elku slavenu aktieri **Mikiju Rūrku**. Tāpat būs iespēja redzēt nesen tikai vienu nedēļu kinoteātri *Rīga* izrādīto režisora **Maikla Karbelnikofa** filmu *Frenks un Skārleta*, kurā Mikija Rūrka partnere ir **Lorija Singere**.

Viņš — izbijis kovbojs Frenks — pēc desmit cietumā pavadītiem gadiem dodas kalnos, lai atrastu dažus akurs brīvības.

Viņa — Skārleta — pēc neveiksmīga bankas aplaupīšanas mēģinājuma dodas turp, kur viņu neviens nepazīst.

Viņu maigajai un karstajai milestībai lemts kļūt par nenovēršamu traģēdiju.

Pēc filmas — tradicionālā kinospēle *Kibi-mini*, ko vada Normunds Laizāns.

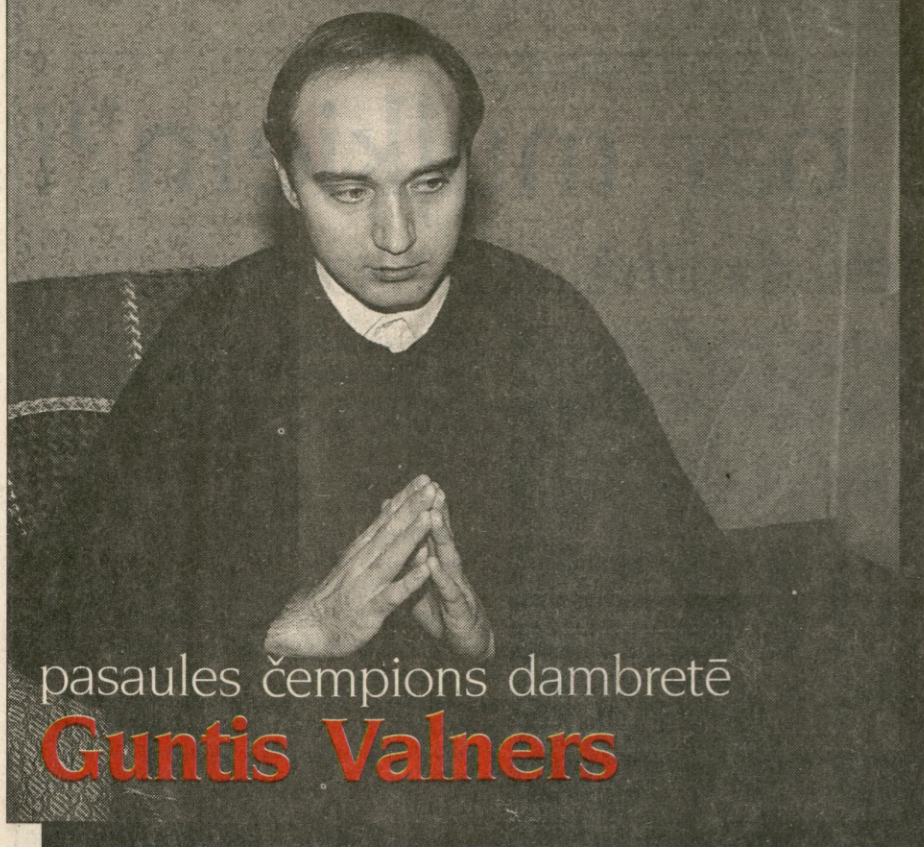
Kinogalerijā

Otrdien, **10.I, kārtējā** Britu kinokluba seansos — plkst. 17.30 ar tulkojumu latviešu valodā un plkst. 20.00 angļu valodā — jums būs iespēja noskatīties režisora **Krisa Bernarda** filmu *Vēstule Brežņevam*.

Divas jaunas meitenes Terēze un Elaina no Liverpūles kādu nakti dodas izklaidēties ne gluži tā, kā parasts, un... iepazīstas ar diviem krievu jūrniekiem. Terēzei tā ir vienkārši izklaide, bet Elaina iemīlas pa istam. Lomās redzēsiet **Megiju Klārku, Aleksandru Pigu, Pīteru Firtu un Alfrēdu Molinu**. ♦

■ Ričards Atenboro un burvīgā Māra Vilsone filmā *Ziemassvētki Manhatanā*. Brīnums 34. ielā

pasaules čempions dambretē
Guntis Valners

SESTDIENA, 7. JANVĀRIS, 1995

SestDiena

Latvijas Republikas Laikraksta
Diena Piedikums

Alla Demidova —
Normundam
Naumanim
par STILU

Latvieši Kilimandžāro
sniegos

Parādi man savu zvaigzni, un es pateikšu, kas tu esi

Jurgis Liepnieks

Zvaigzne simbolizē visaugstāko pilnību — tā tad mūžīgu vērtību un mūžīgu mērķi.

Mēs runājam par kino, sporta, zinātnes un citām zvaigznēm. Gerboņos un uz konjaka pudeļiem, valstu karogos un senos ornamentos mēs redzam zvaigzni. Kristīgā baznīca svin Zvaigznes dienu.

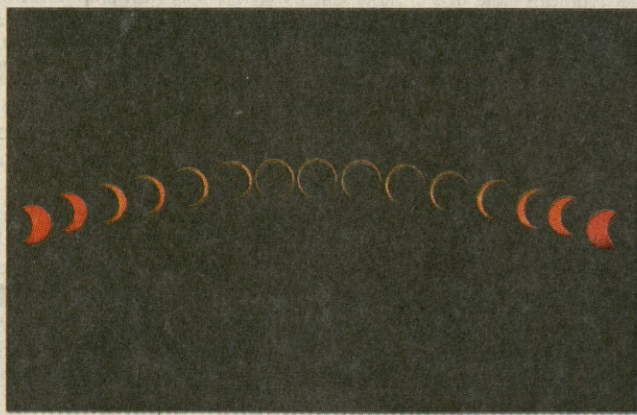
Ko ietver sevi šis tik dažādi lietotais simbols — zvaigzne?

Meklējot atbildi uz šo jautājumu, skats dabiski vispirms vērsas uz naksnīgās debess pusi. Jā, zvaigzne — tas vispirms ir spideklis. Kaut kas tāds, kas atrodas augstu pāri citiem, spīd un rāda ceļu. Zvaigzne — tas ir mērķis, uz kuru visi ir aicināti tiekties, bet kuru sasniegt var tikai izredzētie. Zvaigzne — tas ir kaut kas pretējs ikdienišķajam, profānajam un pelēkajam. Gluži kā konjaks vai hoteli tiecas vēl pēc kādas zvaigznītes — vēl pēc kāda kvalitātes līmeņa, gluži tāpat arī cilvēks uzstāda sev dažādus iluzorus un nosacītas kvalitātes kritērijus. Lielu daļu savas dzīves mēs pavadām, tiecoties uz komunismu vai dzīvi Kristū, domādami, ka istā dzīve, istā laime ir tur. Mēs nevis jutāmies laimīgi te un tagad, bet raidām skatus uz citām pasaulēm. Jutamies esam ceļā uz laimi kā caur ērkšķiem uz zvaigznēm.

Baznīca Zvaigznes dienā piemin to zvaigzni, kas uzlēca, piedzimstot Kristum, un rādīja ceļu pagāniem un gudrajiem. Baznīca šajā dienā domā par savu misiju rādīt ļaudīm to, kas ir nācis, lai spīdētu visiem. Kristīgā pasaule šajā dienā vēlreiz pārdomā, kā uzticīgāk sekot šai zvaigznei un kā pārliecināt pārējo pasauli darīt tāpat. Parāles ar Krenļa zvaigzni un komunisma ideoloģiju ir acīm redzamas. Zvaigzne šajos gadījumos simbolizē ceļu, kurš ir jūsu vienīgā iespēja tikt glābtam, iemantot svētlaimi utt.

Ikdienas apziņa producē zvaigznes pie atsevišķu jomu un nozaru debesīm. Sabiedrībai ir nepieciešamas gan operas, gan klūdžinpišanas zvaigznes. Šādu zvaigžņu kults palīdz veidot mērķorientāciju ārpus ideoloģijas un reliģiskās apziņas universalitātei. Šis zvaigznes ir šaurākas cilvēku grupas ideāls un mērķis, uz kuru tiekties. Vēl lielāka individualizācija ir tajos teiksmainajos līmeņos, kuros katra cilvēka dzimšanu un nāvi pavada zvaigznes dzimšana un krišana jeb izdzīšana. Viss elpo saskaņā, teica Hipokrāts. Katrs atsevišķs ceļš ir saistīts ar visu kosmosu. Katram

Paula Kiliana
Saules
aptumsuma
fotouzņēmums,
ko viņš izdarīja
savas mājas
pagalmā Parīzē
Ilinoisas štatā
Amerikā. Šis
fotouzņēmums
daļēji uzskatāms
par fototriku, jo
vienā kadrā
fiksēti 15
momenti

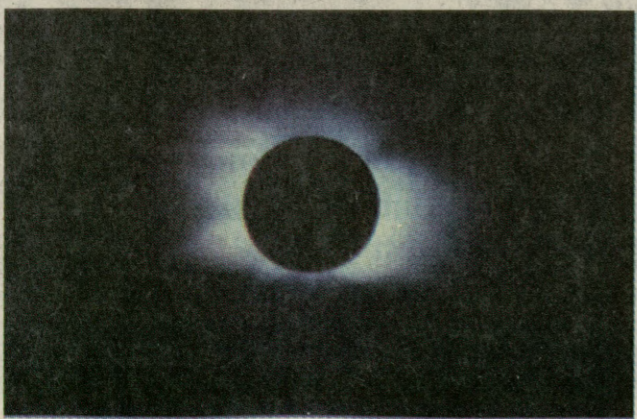

cilvēkam sava zvaigzne — tā ir grandioza pretenzija uz atsevišķas personības nozīmību kosmiskā mērogā un tajā pašā laikā arī pilnīgi pretējais — pietuvināšanās fatālismam. Es neesmu šeit nejausi, man ir sava loma un misija. Man ir savs ceļš, un tas ir rakstīts zvaigznēs (tā tad to tur var izlasīt). Taču zvaigznēs viss notiek ar dzelzainu noteiktību un regularitāti. Šī debess spideklis, tāpat kā gadalaiku, maiņas regularitāte rādīja nojēgumu par kādu augstāku, cilvēkam neiespajdojamu kārtību un likumsakarību virkni, t.i., par likteni.

Ir daudz teoriju par Dieva idejas izcelšanos, dažas no tām sakrīt ar nule teikto par likteni, citas Dieva vārda etimoloģiju aizvada līdz saknei *div-* ar nozīmi «spīdēt, mirdzēt». Lai nu kā, Romas dievu vārdos tika nosauktas planētas un zvaigznes. Pirms tam šie paši dievi pildīja jau minēto profesionālo ideālu lomu. Mums ir zinātnes un kino zvaigznes, tāpat arī senajā Grieķijā Asklēpijs bija medicīnas zvaigzne, Hermejs — tirdzniecības un pasta pakalpojumu zvaigzne, Atēna — zinātnes zvaigzne, bet Afrodite — kaut kas līdzīgs Merilīnai Monro.

Zvaigzne tā tad ir pilnība. Pilnība, kāda piemīt dieviem. Šāda pilnība ir mūžīga. Mūžīga kā dievi, tā stāv pāri visam. Zvaigzne ir hiperbolizēts izpaušums cilvēka dziļākajai tieksmei uz pilnību un šādas pilnības radītu stabilitāti un drošību. Zvaigzne ir cilvēka vērtību sistēmas un ideālu augstākais punkts, kas nepieciešams katram. Parādi man savu zvaigzni, un es pateikšu, kas tu esi. ♦

Pilna Saules
aptumsuma
fotouzņēmums
1994.gada
novembrī.
Foto —
no žurnāliem
Sky & telescope

Visattālākais objekts no Zemes, ko apzinājuši mūsdienu astronomi, atrodas 10 miljardu gaismas gadu tālumā. Gaismas gada garums — 300 tūkstoši kilometru sekundē jāreizina ar sekunžu skaitu gadā. Vienā dienā ir 86 400 sekundes, gadā ir 365 dienas. Tālu, nav ko piebilst. Zinātnieki uzskata, ka drīz vien cilvēce savā izziņas kārē sasniegs to Visuma robežu, aiz kuras mums vairs nekas nav uzziņams, jo kamēr no turienes atnāks gaisma, mūsu pašu Saule jau sen būs beigusi spīdēt, kas notikšot pēc 5 miljardiem gadu. Tā tagad saka astronomi, taču vēl 1955.gadā viņi bija pārliecināti, ka Saulei vēl gana laika, savi 40 miljardi gadu... Jebkurā gadījumā tas uz mums neattiecas. Attēlā — daļējs Saules aptumsums 1994.gada 10.maijā Rīgā. Par zvaigznēm, kurām vakar bija svētki (Zvaigznes diena) lasiet atvērumā.

Foto — Juris Prikulis

397

PASAUĻĒ

Sāmu klusēšana

Bela Javoržki

Parasti vēsturnieku uzmanības lokā ir tikai tās tautas, kas izveidojušas savas pārvaldes formas. Šajā ziņā sāmiem nav pašiem savas vēstures — tiem atliek tikai pasīvu novērotāju loma. Kā dzīvo sāmi — vistālākā tauta ziemeļos — šodien? Kāda patiesībā ir šīs ipatnējās nācijas vēsture?

Senos laikos sāmi bija vienīgie Eiropas galējo ziemeļu iedzīvotāji. Viņi dzīvoja netraucēti, jo nevienam īpaši neinteresēja zemes gabals, kas gandrīz visu gadu ir klāts ar sniegu. Tiesa, šad tad uzrādās pa misionāram, taču panākumus viņi neguva — tik sveša viņu kristīgajam pasaulē skatījumam bija vietējā kultūra.

Sāmi pielūdz vairākus dievus. Galvenie bija *Tiernes*, *Stuorra Passe* (Lielais Svētais) un *Baive* (Saules Dievs), kas dara galu garajai un tumšajai ziemai, atnesot gaismu un siltumu ganībām. Tika uzsvērti cilvēka, dabas un pārdabisko spēku savstarpējā saistība. Laiks viņu skatījumā bija ciklisks, nevis lineārs.

Sāmi dzīvoja saskaņā ar dabu. Medības un zvejniecība bija viņu galvenais un svēti turētais iztikas avots.

Lapzeme sākas pie Inari, 40 kilometrus uz ziemeļiem no Rovaniem. Lapzemes tautas kopš seniem laikiem izvietojās ziemeļos un ziemeļrietumos 1500 kilometru garā un vairāk nekā 300 kilometru platā joslā: Kolas pussalā, ko piesavinājusies Krievija, Somijas ziemeļdaļā, Norvēģijas ziemeļos līdz pat Trondheimai un Ziemeļzvēdrijas apgabalos, kur var nodarboties ar ziemeļbriežu audzēšanu. Šajā plašajā apgabalā mit aptuveni divi miljoni iedzīvotāju, no kuriem tikai divi procenti ir sāmi. Pilnīgas informācijas par sāmu skaitu nav, jo oficiālā statistika veikta tikai Somijā. Sāmu stāvoklis ir apdraudēts. Minoritātem demokrātikajā Skandināvijā nākas piedzīvot ne mazāk pazemojumu kā bēdīgi slavenajā Centrāleiropas austrumdaļā. Sāmiem nav ne savas zemes, ne kolektīvo tiesību. Likumā paredzētas vienīgi atsevišķas grupu tiesības (piemēram, ganību izmantošana un ziemeļbriežu audzēšana). Sāmi savās mājās tiek uzskatīti gandrīz par imigrantiem.

Parasti vēsturnieku uzmanības lokā ir tikai tās tautas, kuras izveidojušas savas pārvaldes formas. Šajā ziņā sāmiem nav pašiem savas vēstures — tiem atliek ti-

kai pasīvu novērotāju, pakļauto loma. Lie-lākos aprakstos vēsturiskie dati par viņiem pazūd, pat viņu vārdi bieži ir no zviedriem, norvēģiem vai somiem aizgūti.

Līdz XIX gadsimta vidum ziemeļu tautu attieksme pret sāmiem raksturojama kā augstprātīgi labvēlīga aizbildniecība. XVII gadsimtā zviedru karalis Kārlis IX, kas ieguvis iesauku «Lapzemes karalis», mēģināja nodibināt sāmu draudzes, un, tā kā sāmu valoda tika uzskatīta par ārkārtīgi sarežģītu, 1606.gadā viņš izdeva rīkojumu, ka 16 sāmu jaunekļi nosūtāmi studēt uz Upsalu. Viņiem bija jāatgriežas kā priesteriem. Taču plāns neizdevās — tikai septiņi atgriezās Upsalā, pārējie ceļojuma laikā aizbēga. Pēc sešiem gadiem izrādījās, ka arī nevienam no šiem septiņiem studijas nebija pabeidzis, un garīdznieka kārtā nevienam neiesvētīja. Tomēr, neskatoties uz atsevišķiem mēģinājumiem, sāmu valoda un kultūra netika apdraudēta. Sāmi ar saviem ziemeļbriežu ganāmpulkiem varēja brīvi pārvietoties no valsts uz valsti. 1751.gadā Dānijas—Norvēģijas un Zvēdrijas—Somijas parakstītājam Stromstadē miera līgumā tika skaidri atzītas sāmu tiesības — tie var brīvi šķērsot valstu robežas un viņiem pat tiek piešķirts nācijas statuss.

Norvēģijā sāmi tika asimilēti vairākuma kultūrā jau kopš XVIII gadsimta beigām, tiesa, šajā laikā tā nebija apzināti uz integrēšanu vērsta politika. Tas notika dabīgi — izglītības un sakaru attīstības rezultātā. Kopš XIX gadsimta vidus sāmu vēsturē pastiprināta asimilācija viņpveidīgi mijusies ar mierīgākiem laika posmiem. Norvēģu varas iestādes, kas sāmos saskatīja draudus drošībai un reģionālai vienotībai, valsts ziemeļos izmitināja norvēģu fermerus. No 1902.gada līdz sešdesmito gadu sākumam pastāvēja likums, ka tiesības uz zemes īpašumu Norvēģijā ir tikai tiem, kas prot runāt un lasīt norvēģiski vai kuriem ir norvēģu vārds. Tā sāmiem, tāpat kā somiem Norvēģijas ziemeļos, tika atņemtas īpašuma tiesības. Tomēr šodien sāmu minoritātes dzīves apstākļi Norvēģijā ir daudz labāki nekā Zvēdrijā un Somijā.

Zvēdrijā attieksme pret sāmiem bijusi krietni iecietīgāka, jo šeit sāmus neuzskatīja par draudiem Zvēdrijas robežu drošībai. Tomēr sāmu kopienai Zvēdrijā diemžēl raksturīgs pakāpenisks panākums. 1800.gadā Peters Laestadiuss rakstīja, ka sāmu teritorijas vidienē Jokmoka, Kvijkjokā un Jelivārē sāmu valoda joprojām ir parastais sazināšanās līdzek-

Aplams ir uzskats, ka ziemeļos viss ir melnā un baltā tumšā tīt. Gluži pretēji — pat vispelēkālais ķērpis sniedz baudu redzošām skatām

lis. Gadsimta vidū situācija pasliktinājās. Baznīca ierosināja, lai valsts beidz atbalstīt sāmu grāmatu un laikrakstu izdošanu, jo «sāmu jaunatne jau saprotot zviedriski». Arī šodien zviedru varas iestāžu attieksme pret sāmiem ir līdzīga. Valsts vairs neatbalsta sāmu kultūras dzīvi, un sāmu sabiedrībā iestāties pagrimums.

Mazliet cerīgāka ir Somijas sāmu situācija, lai gan par to nav jāpateicas kādai īpašai somu valdības tālredzībai. Somijā ir ievērojami mazāk sāmu nekā Zvēdrijā vai Norvēģijā. Somijas sāmi dzīvo Norvēģijas robežas tuvumā, un, tā kā robeža ir brīvi šķērsojama, pozitīvās norises Norvēģijā labvēlīgi ietekmē arī Somijas sāmus. Par spīti tam, ka gadsimtiem ilgi viņi šeit dzīvojuši bez jebkādam rakstītām pilsoņu tiesībām, Somijas sāmi ir saglabājuši darbotiespējības, par ko liecina tas, ka gandrīz visi ievērojamākie sāmu rakstnieki cēlušies no Somijas Lapzemes. Kopš Otrā pasaules kara sāmu

minoritāšu stāvoklis ziemeļvalstīs ir nedaudz uzlabojies. Neapšaubāmi, svarīga loma ir bijusi kopīgi pieredzētajam šā kara laikā. Atkāpjoties vācu karaspēks nodēzināja visu Lapzemi. Kopīgais liktenis satuvināja sāmus ar vairākumtautībām — gan somiem, gan norvēģiem. Turklāt radās uzskats, ka sāmi jau ir tik tālu «adaptējušies», ka uzraudzība vairs nav nepieciešama.

Izveidojoties Apvienotajām Nācijām, mazākumtautību stāvoklim ziemeļvalstīs tika pievērsta sevišķa uzmanība. Sākumā sāmu stāvoklis tika aplūkots no cil-

Kā dzīvo sāmi — vistālākā tauta ziemeļos

Sāmu tautas iztikas līdzeklis ir briežkopība, jo ziemeļbriežus izmanto gan pārtikā, gan apģērba izgatavošanai, gan kā pārvietošanās līdzekli

Sāmi nav izlutināti. Viņu mitnes ir diezgan primitīvas, bet racionālas un piemērotas dzīvei ziemeļos

vēktiesību viedokļa. Pirmo reizi jautājums par mācībām sāmu valodā tika izvirzīts Norvēģijā 1949.gadā. Finmarkā tika ierosināts, ka sāmiski runājošiem skolotājiem pienākas papildu samaksa — un tas notika valstī, kur ne tik senā pagātnē skolotājiem piemaksāja par skolnieku «norvēģiskošanu».

Tā šķiet liekta ironija, bet tieši sāmi visvairāk iebilda pret šo plānu. Pārsteidzošs piemērs ir Kārasjoki skolas komitejas lēmums: uzskatot, ka sāmi jau iekļāvušies norvēģu sastāvā, viņi ieteica šos līdzekļus izmantot sāmu iedzīvotāju vispārējā dzīves līmeņa celšanai. Centrāleiropieša skatījumā šāda pakļaušanās ir neizprotama. Vai atsvešinātība jau ir tik liela, ka mazākumtautība pati izjūt nepieciešamību asimilēties vairākuma kultūrā? To izprast iespējams vienīgi sāmu pagātnes kontekstā, savas nacionālās pašapziņas zaudēšanā. Par laimi, varas iestādes šim Kārasjoki priekšlikumam nepiekrīta; turklāt ne visi sāmi izrādīja tam līdzīgu vēlēšanos tikt asimilē-

tiem vairākuma kultūrā.

Jauns pagrieziena iezīmējās septiņdesmito gadu sākumā. Sāmu pašapziņa, ko uzskatīja par zudušu, sāka atdzimt. Kā tas bija iespējams? Kādi faktori ievadīja šo jauno posmu pašā asimilācijas priekšvakarā?

Viens no ceļražiem bija Nilsa Gaupa *Ofelas* (*Takzinis*, 1987). Šī meistarīgi uzņemta filma, kas balstīta senā sāmu leģendā, ir guvusi ievērojamus panākumus starptautiskos kinofestivālos, kā arī bijusi izvirzīta *Oskara* balvai.

Savā būtībā leģenda ir naiva, taču tieši šī naivitāte spilgtās krāsās tēlo sāmu likteni: sveši iekarotāji sagūsta sāmu zēnu un mēģina piespiest viņu kļūt par nodevēju. Taču izšķirošajā brīdī zēns aptver savu kļūdu un riskē ar dzīvību, lai glābtu savus laudis.

Sāmu radio pārraides tiek translētas no Kārasjoki, kur atrodas vienīgā sāmu laikraksta *Sāmi Aigi* redakcija. Tādējādi Kārasjoki izveidojusies par sāmu apgabala administratīvo un sakaru centru. Kautokeino savukārt ir kultūras centrs. Šeit, starp citu, darbojas arī sāmu teātris, kas viesojies visās ziemeļvalstīs. Literatūrā pašlaik noteicošie ir trīs rakstnieki: Eino Gutorms, Kirsti Palto un Nilsas-Aslaks Valkepe.

Sāmu literatūras vēsture ir visai īsa. 1619.gadā tika izdota Nikolausa Andre ābece. 1648.gadā tai sekoja baznīcas kalendārs *Manuele Lapponicum*, bet Bībele netika pārtulkota līdz pat 1811.gadam. Šīs grāmatas un arī pāris reliģisku traktātu būtībā ietver visu nozīmīgāko, kas radīts sāmu literatūrā līdz 1960.gadam. To vērtē ņemot, pēdējo gadu desmitu norises šķiet samērā iespaidīgas. Katru gadu četras izdevniecības izdod 15—20 grāmatas, to skaitā arī ievērojamo Nilsa-Aslaka Valkepe dzejas kompozīciju *Beaivi ahcazan* (*Saule, mans tēvs*), kas pagājušajā gadā ieguva Ziemeļu padomes prēmiju literatūrā. Kultūras atjaunotne un pieaugošās iespējas mācīties dzimtajā valodā sāmiem iezīmē gaišāku nākotni. Tomēr vēl aizvien ļoti trūkst gan skolotāju, gan mācību grāmatu, kas tik nepieciešamas, lai novērstu vietējo (un ne tikai vietējo) vairākumkultūru veicināto sāmu panikumu. Ļoti svarīgi ir atgriezt zināmu pašnoteikšanos. Cerēsim, ka asimilācijas gaitu var apturēt, ka sāmi spēs noturēties un lielās nācīgas beidzot sapratis, ka daudzveidība bagātina viņu kultūru ar jaunām iezīmēm. ♦

No angļu valodas tulkojusi
Daina Krasovska

REKLĀMA

Eiropa ir brīnumu pilna: 39 valstis, 38 valodas, 34 valūtas. Bet vēl lielāks brīnums ir tas, ka 103 Eiropas pilsētās Jūs varat nokļūt no vienas vienīgas lidostas.

Ar vienas vienīgas aviosabiedrības palīdzību.

Frankfurtes lidosta - vairāk nekā 220 iespējas ar Lufthansa reisiem nokļūt pasaulē. Tuvāka informācija Jūsu ceļojumu birojā vai Lufthansa:

Lufthansa City Center Via Riga
Ceļojumu Birojs
Kr. Barona ielā 7/9
LV-1011, Rīga
T.: 28 59 01

Lufthansa/Rīga
Starptautiskā Lidosta Rīga
LV-1053, Rīga
T.: 20 71 83

Lufthansa

ATPŪTA

Sagādīšanās reizēm mēdz būt divainas. Vienlaikus «darba vizītēs» — viesizrādēs decembra nogales draņķīgo Rīgu apmeklēja trīs personas, kuru vieta varētu būt izsmalcināts salons, ja reabilitētu šo vārdu tā franciskajā, ne *SestDienas* ģeogrāfiskajā izpratnē (intervija aizvāka lappusē). Un ja Rīgā sāds salons kaut kur būtu. Sekojot Marselam Prustam, par salonu vajag spriest nevis pēc tā, kādi laudis to apmeklē, bet gan — kuri tur nevarētu parādīties pat pie lielākās vēlēšanās. Aktieris un režisors Mihails Kazakovs, kas nu no sapņu zemes Izraēlas ierādās kā šis valsts tagadējais pilsonis (bet pirms gadiem viņš regulāri priedēja PSRS TV skatītājus ar burvīgo filmu *Pokrovas vārti* un atklāja mums tagad jau starptautisko teātra un kino zvaigzni Oļegu Meņšikovu) pats ar savu teātra trupu un uzjautrināja jautrināties kāros publikas pūļus Krievu drammas

teātri. *Maskavas virtuozu* diditājs Vladimirs Spivakovs sniedza vienu ekskluzīvu (vistiesākajā nozīmē, jo biļete maksāja 40 Ls), tomēr stipri savārstītu koncertu prominentai un biežai publikai Lielajā gildē. Bet Jaunajā Rīgas teātri bez liekas pompas, aziotāžas, pat kaut kā negaidīti klusi aizritēja *Allas Demidovas* teātra *A* piecas izrādes. Šie saloniskie krievi (vai jauktie ebreji) tādā kultūrintensitātē tomēr piešķīra liela mēroga apjaušanu mazajai pilsētai vārda Rīga.

Varbūt nedaudz nepiedienīgi ir uzrunāt vienu no inteligentākajām aktrisēm vārdā, turklāt vēl ņemot

vērā, ka ar šo vārdu mums asociējas kāda cita — Borisovna. Taču vārds ir tik grafiski sarmants un fonētiski skaists, ka vienkārši gribas uzrunāt tā. Mēs tiekamies viesnīcas *Latvija* luksa apartamentos, kur ir mazliet par daudz spoguļu (Demidova nosaka: *zerkala, zerkala, po vsjudu odni zerkala...*), paveras skats uz pareizticīgo katedrāli. Te raidījumu *Seja* ieraksta TV kompānija RBS (skatīties 11. janvārī plkst. 21.25), Demidova tērpusies sulīgi violetā un melnā kostīmā, ar sapratni uzņem mūsu aicinājumu noģērbt efektīgo gobelēntehnikā austu raibo jaku. Tikai smagi violetais aktrises bāligo seju ar perfekto grima kārtīgu dara cēlu (un viņa kādreiz teica: *es sapņoju nospēlēt Hamletu*). Citreiz sarunājāmies kafējnīcā *Osiris* pārpilnā tuisiņā, kur māksliniece ar kolēģiem vakariņo pēc izrādēm (tiek pasūtīnāti jūras salāti, mīdijas, gliemeži bez mērcēm, glāze franču sarkanvīna vai lāse konjaka, augļu tēja...). Viņai ir piecdesmit astoņi, maz kosmētikas, pārsvarā melnas drēbes — elegants kažoks, melns samta bikškostīms, mati atglauti, tajos melna lentīte. Ja pēc izrādes viņa izskatās kā nopietns, smagu fizisku darbu padarījis cilvēks, kafējnīcā viņa ienāk rezignēti smaidoša, labprāt atbild krievu vai franču mēlē cilvēkiem, kas vēlas ko labu sacīt par tikko redzēto *Fedru* vai *Kvartetu*.

Ko jūs mēdzat panemt līdzī, kad dodaties ārpus Maskavas dzīvokļa vai Piemaskavas mājas tālākā ceļā? Vai jums ir talismani? Mīļas mantīņas?

Kā kopš bērņības pamatīga pareizticīgā, un to mani ieaudzināja vecmāmiņa, es vadāju līdzī dažas ikoniņas. Tādas mazītiņas. Tad vēl nekad, nekādos apstākļos nešķiros no zelta krusītiņa, kuru dāvāja vecmāmiņa, kad mani kristīja. Viss pārējais ir tikai nepieciešamas lietas: drēbes, kāda grāmata. Jā, arī dienas-

AJILA

Ar aktrisi Allu Demidovu sarunājās
Normunds Naumanis.
Foto — Jānis Buls, Diena

grāmatas bloknots.

Vai apģērba izvēle liecina par jūsu gaumi, jūsu mantisko stāvokli vai arī tas nav tik svarīgi? Aktrisēm taču jāreķinās tikt pazītam. Uz viņām skatās, aprunā, ņem priekšzīmi...

Mūsu sabiedrība nez kādēļ domā, ka kārtīgi un interesanti jāģērbjas vienīgi radošo profesiju pārstāvējiem. Blēņas — visiem un katram jādomā par savu izskatu. Es ienistu netīrību, un nekārtīgi cilvēki ir pretīgi. Nožēlojamas dzīves sajūta sākas jau ar drānām. Patiesībā es modeļos jaunībā, šķiet, to mēs visas darījām, — tad nebija naudas. Tagad, kad nauda ir — aprobežojos ar dažām, bet ļoti labām, kvalitatīvām lietām. Nevaru teikt, ka atzistu iepirkties tikai Parīzē. Kaut gan man pa-

priekšu jau iet stāsts par Lilijas Brikas sen dāvināto Iva Sanlorāna kostīmu, kuru velkot vai ik katrā dzejas vakarā. Jā, man ir piemiņlietas, taču es nezaudēju veselo saprātu drēbju dēļ.

Rotas lietas jums ir nozīmīgas?

Man tik zelts. Sudrabs vasarā, jo tas patīkami glāsta un it kā top vēsāks. Man patīk, ja rotas ir jutekliskas, ja es tās izjūtu, sajūtu pieskārienus, kaut vai ar svaru. Tāpēc šī smagā zelta ķēde, kaut tā ir savita no sikiem zelta matiņiem. Taču — es jau teicu, es nepieķeros lietām, man nav fetišu. Par visu vairāk man patīk zelts un sudrabs kā laikmeti krievu dzeja.

Vai jūs netraucē fotogrāfa klātbūtne? Vai tā nav uzbāzīga?

Drusku jocīgi, ka jūs to prasāt aktie-

rim. Viņš taču pieradis pie svešinieku klātbūtnes savā amatā. Tā nu tas ir. Taču, ja nopietni, ir cilvēks, ar kuru strādāt fotogrāfijā man sagādā baudu. Tas ir Valērijs Plotņikovs.

Es atceros viņa sēriju, kurā jūs klaiņojat pa Somu jūras līča malu. Skumīgas, aperīgas, vientulības starojošas bildes. Nezin kādēļ jūs man tur atgadināt Romiju Šneideri.

Valērijs prot pārsteigt ne tikai cilvēkus, kas aplūko uzņēmumus, bet pašus fotogrāfējamus objektus. Es nemaz nerunāju, ka manas skumīgas toreizējā sērijā radījās tas, ka viņš pats līdz viduklim stāvēja aukstajā jūras ūdenī, bet man bija silts mētelis. Tas bija vēls rudens. Acimredzot, to viņš gaidīja — ka es tā skumīgi brīnīšos par fotogrāfa pašai ziedību. Tā tapa šie darbi. Fotogrāfi ir gudri laudis.

Rakstniecība ir jūsu vaļasprieks, kaprīze, neapmierinātība ar aktrises dzīvē sasniegto?

Es to nevaru pateikt. Ir kaut kāds gudrības mirklis, kurā saproti, ka gribas uzrakstīt vārdos to, ko acimredzot citos veidos attēlot nav iespējams. Ari teātris ir labs tikai tad, kad aktieris, režisors un skatītājs saprot: to, ko viņi dara, nevar savādam kā tikai šajā, teatrālajā formā. Tā ir arī ar rakstniecību.

Vai sevi uzskatāt par rakstniecī?

Atbildēšu pieticīgi. Man gribētos, lai tā būtu. Turklāt, esmu tikusies ar cilvēkiem, kurus uzskatu par ģeniāliem. Būtu grēks slēpt to, ko esmu pārdomājusi pēc šīm sarunām — ar Smoktunovski, Paradžanovu, Simenonu, Briku —, tādēļ

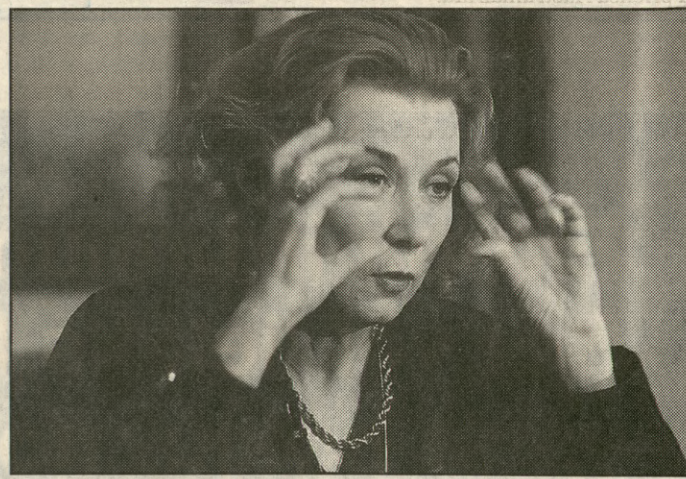
mēģinu restaurēt viņu ģenialitātes starojumu uz papīra.

Zīmīgi, ka jūsu jaunāko grāmatu *Aizspoguļojas ēnas* šogad klajā laidusi Maskavas izdevniecība *Izglītība*.

Nē, patiesībā es gribēju, lai grāmatu varētu arī nopirkt. Tādēļ šī izdevniecība. Man nepatīk, ja grāmatas kļūst pieejamas kādam izredzēto vai bagāto slānim, īpaši grāmatas, kurās ir tāsti par mākslinieku sarežģītājiem likteņiem.

Vai jums nav žēl, ka gandrīz zudis Tagankas teātris, ka tas eksistē formāli. Ka jums nācās dibināt pašai savu teātri. Vai tā nebija sava veida bezizeja?

Nē. Lielā mērā tas bija protests. Jurijam Ļubimovam, Tagankas tēvam, joprojām nav izdevies uzvarēt tiesas procesā par ipašumtiesībām uz savu dzīves un radošo telpu Maskavā, tādēļ viņš atkal kā komunistu laikos neatgriezies Krievijā. Tagad viņš dzīvo Izraēlā, bet strādā visur: Atēnās, Parīzē, Vācijas pilsētās. Es vairs negribēju piedalīties vecajās, uzsilītajās Tagankas izrādēs, man tās nešķita radošas, iedvesmojošas. Taču darba netrūkst, man ir savs teātris, mēs daudz braukājam pa pasauli. Es paskaitīju: šķiet, ka gada laikā Maskavas dzīvokli esmu bijusi labi ja divus mēnešus. Domāju iestudēt *Kirsu dārzu* ar jaunajiem aktieriem. Tagad es, piemēram, plānoju doties uz Parīzi pie Anatolija Vasiljeva, kas tagad tur vada meistardarbnīcu, un mācīties pie viņa. Ne nu gluži aktiermeistarību, ne gluži režiju. Ir vienkārši svarīgi apgūt ko jaunu, vienalga kādā vecumā. Mani neuztrauc, ka būšu «skolniece». Es jau tāpat esmu kā sūklis, man patīk jaunas pieredzes, jaunas pasaules. Turklāt — kas var būt vērtīgāks par darbu Parīzē, par mīloto darbu — aktrises darbu. Kas var būt patīkamāk kā izzināt sevi allaž un allaž no jauna?♦

PASAULĒ

Latvieši Āfrikas sniegos

Egils Zīrnis

Igu laiku latvieši pa pasauli visvairāk ceļoja kopā ar Žilu Vernu, kas, neizbraucot no dzimtajā pilsētā, paguva apceļot Zemeslodi gan ar kuģiem, meklējot kapteini Grantu, gan zem ūdens ar kapteini Nemo, gan gaisa balonā, turklāt bija pamājinies iegriezies arī Latvijā un ekvatoriālajā Āfrikā, kur tajos laikos neatkarīgu valstu vēl nebija. Vairāk šāda ceļošana iztēlēt ir pat labāka nekā īstā. Atmiņas par ceļojumu gandrīz vienmēr ir patīkamākas nekā pats ceļojums. Ja cilvēks varētu tikt vaļā no neļāgā ieraduma par visu pārliecināties pašam, tad pasaule būtu daudz labāka: pirmkārt, ietaupītos degviela, otrkārt, ja nebūtu jākrāj liela nauda braucieniem, cilvēku ekonomiskā rosība būtu daudz mazāka, tātad vide netiktu sagandēta, tropu meži izcirsti — vārdu sakot, ja cilvēki mazāk ceļotu, būtu daudz vairāk, ko redzēt. Ceļotājs tad būtu profesija, viņa pienākums būtu visas redzētās vietas pēc iespējas krāšņāk aprakstīt vai nofilmēt, lai pārējie ļaudis varētu vakaros sēdēt uz soliņa savas būdiņas priekšā, sūkt pipiti un iztēloties. Mākoņi tad Latvijā lieliski aizstātu kalnus.

Diemžēl augšminētais nelāgais ieradums arī latviešus tomēr dzen tālu prom no dzimtajā pavarda. Latvijas Universitātes tūristu klubs šai ziņā ir īpaši izcēlies jau okupācijas gados. Turklāt visvairāk tas allaž tiecās uz kalniem, uz kalniem vien, lai gan neviens pasaulē nav spējis skaidri definēt, kas tajos kalnos tāds ir, ja neskaita nāves briesmas, bet tas jau var atrast arī mūsu galvaspilsētas sirmajās ielinās. Citādi — tikai sniegs un ledus, bet tas mantas mums pietiek pašiem.

Taču tūristu klubs nav labojams. Senāk tas vismaz rāpāja tikai pa valsti, bet līdzko pašiem sava valsts, kurā darbu vesels kalns, tas laižas prōjam uz citu valstu kalniem. Un pat Āfrikā pamanās atrast sniegu un ledus. Mārim Gallim klātesot, ir prezentēts speciāls Kalnu fonds, kam šādi pasākumi jāveicina. Fonda pirmais mērķis būs iespert ar kāju visu kontinentu un pasaules daļu augstākajām virsotnēm, protams, apejot Gaiziņkalnu. Eiropas Monblans jau ir zem papēža, februārī tas pats draud Dienvidamerikas Akonkagvai, aprīlī — maijā ir Everesta kārta, atlīcis tikai Makinlija kalns Ziemeļamerikā un Kostjuško kalns Austrālijā. Nepiemēnu Āfrikā, Kilimandžāro, jo par to būs šis stāsts — kā pirmā latviešu grupa nēma priekšā Austrumāfrikā.

Uzmanieties no Masaju prinča

Pēc jautrā un daudzos preses izdevumos aprakstītā Nepālas brauciena tika nolemts šo lietu turpināt, pievērsoties Kilimandžāro apkāmei. Tūristu kluba izlūks atgriezās ar labām ziņām: tajā kalnā (5896 metri) varot uzkāpt pat pensionārs. Tika izveidota pirmā latviešu grupa, septiņi cilvēki, kas bija ar mieru maksāt katrs trīstūkstoš dolārus par transportu, dzīvošanu un ēšanu, lai pārbaudītu, vai izlūks runājis patiesību. Tā kā trīstūkstoš dolāri mūsu apstākļos ir diezgan liela nauda, konkurences nebija, pa Stenliju un Livingstonu pēdām devās visi, kas to gribēja. Uz Tanzāniju jābrauc vai nu decembrī — janvārī, vai aprīlī — maijā, pārejā laikā jāreķinās ar lieliem lietiņiem. 28.novembrī šie septiņi cilvēki Jāņa Zaļokšņa vadībā devās ekvatoriālās vasaras virzienā — uz neatkarīgās Kenijas galvaspilsētu Nairobi caur Frankfurti, ar nolīku Nairobi pavadīt Āfrikas nakti un tad doties uz Tanzāniju istenot trīs iecerēs: nacionālo parku apskatīt, uzkāpsanu Āfrikas augstākajā kalnā Kilimandžāro un vēl nelielu atpūtu Indijas okeāna krastā pie koraļļu rifiem. Protams, arī iegūt pieredzi turpmākiem braucieniem. Tā kā pēdējā brīdī bija izrādījies, ka Kenija vīzas došanai prasa piecas nedēļas, tika nolemts šo tranzitvīzu pirkt Nairobi uz vietas.

Nairobi starptautiskajā lidostā, tālu no Latvijas ārlietu ministrijas interešu un ietekmes zonās, kur labi pazīst tikai *Aeroflot*, ceļotāji uzzināja, ka Latvijā tomēr nav to valstu skaitā, kam ir tiesības dabūt tranzitvīzu bez piecu nedēļu gaidīšanas. Arī firma, kas bija apņemusies viņus sagādāt, gaidīja gan, bet ne tūlīt, lai listu «neitrālajā zonā». Pavadījusi nakti lidostā ar imigrācijas dienesta solījumu, ka grupu izlaidīs, ja atradīsies firma, mūsu ļaudis nākamajā dienā zvīnījās un zvīnījās, kamēr vakarā konstatēja, ka tomēr nekur tālāk netiek. Tika atņemtas pases, Zaļokšņa kundam nācās taisīt skandālu, lai pievērstu citu pasažieru uzmanību tam, ka grupai neļauj izlidot no starptautiskās lidostas. Vēlāk izrādījās, ka lietu sarežģījis divu vietējo aviokompāniju konkurence. Beigās sarunātā firma tika dabūta rokā un teica, ka vienīgā iespēja ir iret pašiem savu lidmašīnu. Ja iespēja ir tikai viena, tā pēc divu nakšu pavadīšanas lidostā un iecerētās programmas nojūkšanas draudiem tiek izmantota par spīti neparedzētiem papildus izdevumiem divtūkstoš dolāru apmērā un ekskortēšanai no starptautiskās līdz vietējai lidostai.

Jāatzīmē vēl, ka šis nebija vienīgais pārsteigums, ko grupai sagādāja firma *Prince Masai*.

Serengeti un citi parki

Tanzānijas nacionālie parki jaredz pašam vai arī jālasa Bernhards Grzimeks,

Andai Piebalgai aiz muguras ir nevis Vidzeme, bet Ngorongoro krāteris...

Šis stāsts par to kā pirmā latviešu kalnā kāpēju grupa nēma priekšā Austrumāfrikā un Kilimandžāro. No septiņu cilvēku grupas līdz virsotnei tika Anda Piebalga un Jānis Zaļokšnis

...un Kilimandžāro sniegi

Masaju sievietes labprāt fotografējas par naudu

vairākas viņa grāmatas savā laikā latviski izdevusi *Zinātne* populārā sērijā *Apvāršnis*. «Esmu visiem spekiem centies palīdzēt jaunajam, neatkarīgajam, bet ļoti trūcīgajam Āfrikas valstīm cildenajā dzīvē vienīgais, kas tika aizsargāts jau britu koloniālās administrācijas laikos, kopš 1929.gada. Netālu no gandrīz 15 tūkstoš kvadrātkilometru lielā parka atrodas Ngorongoro krāteris, milzīga gladiatoru arēna, gan ne cilvēkiem, bet lielajiem zīdītājdzīvniekiem.

ceļotāji baudīja drīz pēc nolaišanās Tanzānijā. Lidosta ir apmēram pa vidu starp Serengeti un Kilimandžāro, kādus 300 kilometrus no katra, un pirmais apmeklētājs parks bija Serengeti — vislielākais un vienīgais, kas tika aizsargāts jau britu koloniālās administrācijas laikos, kopš 1929.gada. Netālu no gandrīz 15 tūkstoš kvadrātkilometru lielā parka atrodas Ngorongoro krāteris, milzīga gladiatoru arēna, gan ne cilvēkiem, bet lielajiem zīdītājdzīvniekiem.

Iesākumā ceļotāji priecājusies par karu krūmiņu, kas sakustējies, bet tālāk iekšā Serengeti jau mašina brauc stundām ilgi cauri nebeidzamam lielo zālējūdu barim. Izbijis kolhoza priekšsēdētājs par šādu ainu būtu sajūsmā, savanna te tiešām izskatās kā milzīgs, noēsts Zemgales līdzenums, tikai govju vietā ir gnu antilopes vai zebras, bet Svētes likumā ruskš nilzīrgu bars. Nekur citur pasaulē tādu dzīvnieku koncentrāciju nevar dabūt redzēt. Kad tikpat «pieejami» kā bezgalīge

Banāni Tanzānijā

Jānis Zaļokšnis starp Kilimandžāro lobēlījām un senecijām

gnu bari izrādās arī ziloni, nilzīrgi, bifeļi, hiēnas un lauvas, tad sāk šķīst, ka šie zvēri ir piepūsti, un afrikāņi viņus kustina tūristiem par prieku. Taču zvēri kustas paši, turklāt ļoti mērķtiecīgi — kamēr nav apēsti, viņi nemīgi mīlejas, gan divatā, gan vieni paši. Beidzamais zīmējās uz pērtiņiem. Dievs deva primātiem brīnīšķīgu instrumentu — roku, kas ļauj tikt ar sevi galā pašam un tad veidā gūt dvēseles mieru, bet mūsu senči izdarīja milzīgu kļūdu, kad sāka roku lietot darbam, caur to neizbēgami nonākdami līdz marksismam un Dieva nolģēšanai, par ko arī tika izdzīti no paradīzes. Tagad pa šo paradīzi bijušajiem marksistiem atļauts pārvietoties tikai mašīnās. Dzīvnieki ir brīvībā, tu viņus vēro, braukdam buri.

«Masaju princis» bija gādājis, lai dzīvnieku vērošana nekļūtu pārāk vienuļa. Mašīnas bieži lūza, reiz, braucot kalnā, nokrāksķēja un sāka ripot lejā. Taču šoferi ātri izlēca laukā un palika akmeņus zem riteniem — viņiem tā bija pierasta lieta.

Degunradžiem gan šoferi neieteica tuvojies, tas esot riskanti.

Otrajā vakarā grupa apmetās Manjāras ezera nacionālā parka atpūtas kompleksā. Divvietīgā istaba te maksā 196 dolārus dienā. Pats neko nest nedrīkst, čemodāns jāuztīc nesējam un jādod dzeramā ūdens.

Labi koptā apkārtnē, neparastie un smaržīgie augi radīja siltumnicas iespaidu, bet te tā ir brīvā daba. Lai gan pārtika bija eiropeiska plus augļi, vairāki grupas locekļi pamanījās samaitāt vēderu. Ar zvēriem Manjārā bija vēl trakāk: bultiņas ar uzrakstiem «Žirafes», «Ziloni», «Lauvas», un šie zvēri norādītā virzienā patiesi bija atrodam. Gandrīz kā zoolģģiskajā dārzā — taču zoodārzā žirafes āda nekad tā nelasmo, kā brīvībā.

Ļoti krāšņās ir arī masaju sievietes, kas nav tik lepnas kā viņu cilts vīriēši, un par naudu labprāt fotografējas.

Vislabākais serviss tomēr bija angļu firmas piedāvātais lidojums ar gaisa balonu virs Serengeti rezervātā agri no rīta, vislabākajā dzīvnieku vērošanas laikā. Šis prieks maksā 300 dolārus vienam kuģotājam.

Kilimandžāro stipri sniga

Āfrikas augstākajā kalnā var uzkāpt pa dažādiem maršrutiem. Ir arī tādi, kur

nepieciešama alpinistu tehnika. Latviešu grupa gāja pa vieglāko — tūristu taku, taču sakarā ar Nairobi notikumiem kāpsanai atvēlēto dienu skaits bija sarucis līdz trīsarpus, bet seši kilometri tomēr ir nopietns augstums pat Āfrikā. Tas kopā ar vēdera problēmām pamazām atsiņāja piecus no septiņiem kāpējiem. Turklāt arī laiks izrādījās ne tuvu tik ļauts, kā bija solījis izlūks. Kilimandžāro virsotnē tika tikai Anda Piebalga un Jānis Zaļokšnis.

Prince Masai, kuru minot, zinātāji smējušies, turpināja savu servisa stilu. Saskaņā ar kāpsanas noteikumiem bija jāņem pavadoņi un nesēji. Izrādījās, ka, lai uzstieptu augšā visu pārtiku un ūdeni, jāņem veseli piecpadsmit un turklāt par to jāmaksā 600 dolāri, lai gan grupai likās, ka viss jau samaksāts. Nē, tā esot dzeramā ūdens, kas izrādījās tikpat liela, cik darba devējs viņiem jau samaksājis. Tas, ko tu, dzeramā ūdeni domādams, beigās iedod nesējam, neskaitoties reķīnā, tā esot «dāvana». Lai nemaitātu dzīvi turpmākajām Latvijas grupām un paši tiktu lejā no kalna, maksājā arī.

Par spīti visam, tropisko lietu ieskaitot, gājieni — beidzot kājam, nevis lūstošajos džipos — uz Kilimandžāro cauri veģetācijas joslam, sākot ar lietus mežiem un beidzot ar ipatnējiem ledāja klučiem, ir tikpat nealzmirstams piedzīvojums kā braucieni starp ziloniem un lauvm. Katram, kas gatavojas to atkārtot, jāieņem, ka Kilimandžāro virsotnē jādzēr viskijs, nēģeru pavadoņi to atgādina. Vēl viena interesanta lieta: nesēji neņem līdzi primusus, bet vāc malķu. Takas apkārtnē tās kļūst arvien mazākas, tāpēc viņi to nes pat no piecu kilometru attālumā.

Kēnija lai paliek bagātajiem tūristiem

Lidmašīnu nācās fraktēt arī atpakaļceļā uz Keniju, nelidzēja grupas vadītāja apgalvojumi, ka viņš naudu nedrukā. Tāpēc arī iecerētais okeāna krasts izpalika, tā vietā tika apskatīti flamingi Arušas nacionālajā parkā.

Jānis Zaļokšnis uzskata, ka Latvijas Ārlietu ministrijai vajadzētu ko darīt, lai Latviešu tūristi Austrumāfrikā nebūtu tik bezpalīdzīgi. Jo arī latviešiem Tanzānija varētu kļūt par iecienītu zemi. Kenija acimredzot orientējas uz bagātāku slāni, nekā tās dienvidu kaimiņš. «Budžeta braucieni» varētu būt tieši uz Tanzāniju, uz Kilimandžāro starptautisko lidostu caur Amsterdamu. Apskatāmas būtu trīs lietas. Vispirms jāizbraukā nacionālie parki, lai pierastu pie Āfrikas: Kilimandžāro, Serengeti, Ngorongoro, Manjāras ezera parks. Netālu ir arī slavenā pirmcilvēku atradne — Olduvejas aiza. Otrā lieta ir kāpiens Kilimandžāro, turklāt nav obligāti jāuzkāpj virsotnē, pietiek, ka iziet cauri veģetācijas zonām. Pēc tam būtu ieteicams aizbraukt uz Indijas okeāna piekrasti. Tā kā Tanzānija ir federatīva republika, koraļļu rifus būtu lietderīgi pētīt Zanzibārā. Pirms došanās mājās vēl var aizlidot uz galvaspilsētu Daressalamu baudīt modernās Āfrikas dzīvi.

Īpaši lētāks par trīstūkstoš dolāriem šāds brauciens gan laikam nesānāks. Tā ir liela nauda, taču arī bagātāajā Amerikā cilvēki krāj naudu ceļojumam vairākus gadus.

Un galvenais — jāmeklē godīga firma. *Prince Masai* no Mošes pilsētas laikam nav patī godīgāka no tām. ♦

Āfrikas augstākais kalns veidojies no trim izdzisušiem vulkāniem

PASAULE TELESKOPĀ IR AR KĀJĀM GAISĀ,

Vita Pētersone

Ekspursijā pa zvaigznēm

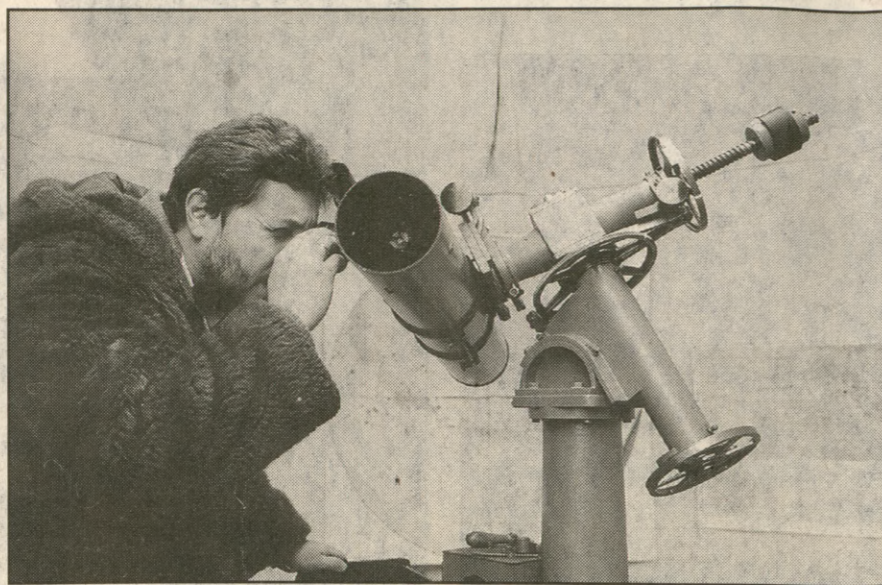
Kopš planetārijā vairs nav iespējas redzēt debesis, cilvēkiem mazliet pietrūkst kaut kā zvaigžnota un tāla. Skatīties uz zvaigznēm gan var arī tagad, turklāt uz istām, nevis planetārija kupola iekšpusē uztaisītām, un ar istu teleskopu, kas dod 54 reizu lielu palielinājumu. Tas atrodas Latvijas Universitātes observatorijas tornī. Citi ielūrejuši teleskopa aci, pēkšņi ieraugām Doma gaili tik tuvu, ka var aiz sektes sagrābt, tikai tas karājās ar galvu uz leju. Tāda nu ir teleskopu iepatība — viss tiek rādīts otrādi. Taču Mēness un citi objekti Visumā ir apali, tāpēc jēdzienam augša vai apakša tur nav lielas nozīmes...

«Ir leģenda, ka kāds ar šautenes lodi ir trāpījis gailim, bet, cik esam skatījušies, nekāds tāds nav redzēts,» saka astronoms fizikas maģistrs Ilgonis Vilks. Viņš visbiežāk ved ekskursantus pie teleskopa un vispār nodarbojas ar zvaigžnotās pasaules propagandu Latvijā. Starp citu — cik tālu zvaigžnotā debess ir mūsējā un kad tā mainās? Cik tālu jāizbrauc, lai to pamanītu? Ilgonis bijis Brestā, kas nav pārāk tālu, tikai četri platumu grādi, un «varēja just, ka zvaigznājs tur ir drusciņ augstāk, taču baidos, ka to redz tikai astronoms». Nezinātājam vajadzētu tikt vismaz līdz Bulgārijai, lai, paveroties zvaigznēs, varētu teikt — o' jā, te viss ir kā aržemēs.

Universitātes observatorijas tornis, no kura var vērot tādu debesskatu, kāds ir tikai vīrs Latvijas, sāks būvēt jau 1862. gadā. Teleskopu gan ir mainījušies, un tagadējais teleskops ir uzstādīts 1986. gadā, taču jau nākamgad astronomi plāno uzlikt ievērojami lielāku teleskopu.

Vai Kolumbam bija jēga braukt uz Ameriku?

Savulaik bija teorija, ka cilvēku attīstības līmeni var aprēķināt pēc patērētā ziepju daudzuma. Varbūt līdzīgi ir iespējams noteikt cilvēka (un pat veselas paaudzes) romantikas līmeni pēc tā, cik bieži viņš skatās zvaigznēs. Bet kāpēc astronomi pēta to, no kā sabiedrībai nav nekāda labuma? Ar šādu jautājumu fizikas doktoru astronomu Juri Žagaru uzreiz izdevās saķert. Viņš gan ātri sapņēms pieklājīgai atbildei: «Mēģina saprast, kāpēc notiek tieši tā. Viņus dzen zinātkāre un zinātkāre, jo praktiska labuma nav.» Nu tā gluži nav... Pēc *Estonia* katastrofas daudziem pārsteigums bija fakts, ka prāmis orientējās pēc

Ilgonis Vilks Universitātes observatorijā skatās pa teleskopu.
Foto — Raitis Puriņš, Diena

zvaigznēm. Vai tiešām navigācijā nekāds jauns nav izgudrots? «Nesakiet vis,» miermīgi paskaidro doktors, «tā tehnika, ar kuras palīdzību kuģi mūsdienās orientējas pēc Zemes pavadoņiem, ir ļoti moderna. Ap Zemi riņķo vairāki desmiti pavadoņi, kuri domāti navigācijai un nekad nebeidz... sajukt var vienīgi aparātūra uz kuģa, un tad tiešām jūrmiekiem ir jāskatās zvaigznēs.» «Klasisks piemērs jūsu jautājumam,» vēl nenorimst Žagars kungs. «Kāds labums tika amerikāņiem, kad viņi lidoja uz Mēnesi? Vai vispār bija vērts lidot kosmosā? Protams, kaut ko jau iegūst, taču, salīdzinot tos izdevumus, ko ieguldīja desmit gados *Apollo* programmā, diez vai tas ir atmaksājies... Taču viss turpinās.»

Vecas ir pat zvaigznes, bet mūžīgs nav nekā

Pašlaik ir ļoti izpētītas Zemei tuvās planētas, un agri vai vēl, apgalvo zinātnieki, cilvēks sāks dzīvot uz Marsa. Ir beigušās diskusijas par Marsa kanāliem un to, vai Velsam bija taisnība vai ne. Tagad jau strīdās par to, kādas rūpnīcas tur varētu celt. Svaru kausi sveras tā, ka Marsam būs jāuzņemas ražot visu to, kas piesārņo gaisu uz Zemes. Mūsu planēta tad kļūs zaļā zona. Uz Marsa varbūt tas ir eksotiskāk nekā uz Mēness, kaut pēdējais ir ļoti tuvu un tur «mierīgi» varētu notikt ražošana, jo pēc zvaigžņu kara programmu pabeig-

šanas zinātniekiem ir pavisam konkrēti plāni priekšdienām. Tā, piemēram, ir iespēja enerģijas pārvade uz Mēnesi, izmantojot optiskos kvantu ģeneratorus. Vai arī būs jonu transports un varēs zelta jonus pumpēt no Mēness šurp. Taču... jau tagad *zāle* pacel bāsis, ka nevar arī Mēnesi piecūkot. Vai tā ir astronomiska morāles problēma vai tikai cilvēciska? Kad *Apollo* kosmonauti nosēdās uz Mēness, viņi piepēdēja to sešas vietas. Ilgonis Vilks komentē, ka pēdas tur stāvēs miljoniem gadu. Kā sniegā. Tikai pie mums sniegš nokūst. Vai tas bija labi vai slikti? Juris Žagaram tie liekas diskutējami jautājumi. Cilvēkam dzīvojot kaut kāda šmuce jau ir jātaisa, jautājums tikai, lai viņš to darītu saprātīgi. Ari astronomu viedoklis, kas ir viņu darba rezultāts, palīdzēs cilvēcei izvēlēties prātīgāko risinājumu.

Vai jums vēl ir ilūzijas par Visumu? Nekas taču nav atrasts, kas do tu cerību, ka ir kaut kas vairāk par putekļiem un aukstām zvaigznēm?

Ilgonis Vilks. Mazie zāļi cilvēciņi? Jā, pasvaki. Tāpēc jau pasaule nekļūst neinteresanta, ka tā ir izpētīta. Tieši pēdējos divdesmit gados cilvēki no jauna ir atklājuši Saules sistēmu. Faktiski tikai Plutons vēl nav pēti ar kosmisko aparātu palīdzību, pārējās planētas, ieskaitot pavadoņus, ir pamatīgi apskatītas. Joprojām nevar izslēgt, ka vēl kaut kur ir dzīvība. Tikai pagaidām nav atklāta. No mums tuvākās zvaigžņu sistēmas gaisma nāk šurp

divus miljonus gadu...

Juris Žagars. Zvaigžņu sistēmā ir simti miljardi zvaigžņu, mēs redzam ar aci debesis tikai pāris tūkstošus. Mūsu sistēmā šādas pēdas nav konstatētas. Ja kaut kur kādas dzīvas būtnes dzīvotu, tad darbības pēdas jābūt — vai nu šīs būtnes ražo gaisu, vai viņiem ir kādi sakari, tik un tā kaut ko varētu pamanīt, bet nav. Meklējot mēs atrodam daudz ko vērtīgu, ja arī ne to, ko gribētos. Slikti tikai, ka pārāk daudz cilvēku apmierinās ar savām zināšanām uz Zemes un, kas notiek kosmosā, viņus maz interesē.

Vai astronomi var tagad izskaidrot, kā radās dzīvība?

J.Ž. Tādas atbildes nav, nav arī tāpēc, ka mēs nemaz neprotam lāgā pateikt, kas tad ir dzīvība. Ja pie mums ierastos šie zāļi cilvēciņi, tad varbūt mēs nemaz nevarēsim atbildēt uz jautājumu, vai viņi ir vai nav dzīvi. Mēs nespēsim viņus atšķirt no intelektuāliem robotiem.

I.V. Varbūt mēs viņus nemaz nepamanīsim, ja viņi nebūs tādi kā mēs. Un, ja arī pamanīsim, tad var izrādīties, ka jēdziens «dzīvs» ir tikai mūsu viedokļa radīts.

J.Ž. No mūsu viedokļa radīts tas būs vienmēr, bet ko tad mēs esam radījuši... Kāķītis ir dzīvs, vabole ir dzīva, un tas atšķir organisko dzīvību no citām. Taču, tiklīdz mums ir dārišana ar savādākas izcelsmes objektiem un mēs nezīnām, vai tas ir dzīvs vai iztaisīts laboratorijā, jo arī tajā var iztaisīt objektu, kas izturētos līdzīgi dzīvai būtni, vienmēr atradīsies kāds, kas apgalvos, ka tas tomēr nav dzīvs. Viņam būtu grūti oponent, jo jēdziens «dzīvs» uz Zemes ne tikai nav definēts, bet pat aprakstīts ir dažādi.

Tās ir divas fundamentālas problēmas — atšķirt, kas ir dzīvs un kas nav, un atšķirt, kas ir saprāts un kas nav saprātīga būtne.

I.V. Pēdējos gados kosmosā atrod arvien sarežģītākas molekulas, kas tuvojas tām molekulām, no kurām mēs sastāvam. Tomēr tā trūkstošā posma nav... Te nu būtu atbilde uz jautājumu, ko dod astronomija. Ja plašāk ņem — astronomi virza filozofiju, jo viņi pirmie nonāk pie šādām problēmām, un, ja nevar paši tās atrisināt, tad tām ķeras klāt istie filozofi.

Relativitātes teorija un kvantu mehānika ir filozofiskākās no visām fizikas nozarēm, un savulaik šīs teorijas radās ciešā saistībā ar astronomiju, jo tām bija vajadzīgi citi pamatpriekšstatī par lietu būtību.

Zvaigžņu kara nebūs, lai dzīvo zvaigžņu karš

Ari Latvijas astronomi piedalījās zvaigžņu kara programmās tajā pusē, kuru finansēja padomju valsts, bet pretējā, kā visi zina, bija amerikāņi. Latviešu astronomi aizstāv šo posmu, jo zvaigžņu kara programmas ietvaros pārvirzījās uz priekšu fundamentālas zinātnes. Pateicoties šīm programmām, cilvēce guva milzīgus sasniegumus holografijā, lāzertechnikā, informātikā un citās zinātnēs. Divaini ir Dieva un politiku ceļi. No nepiepildītajiem sapņiem par kosmiskajiem uzbrukumiem cilvēce ir ieguvusi iespēju sadzīvot izmantot modernus sakaru kanālus, stereotelevīzijas, lāzera iekārtas, sasniegumus holografijā. Tam visam impulsi deva sapnis par karu. Ak vai, cik tipiska aina cilvēces attīstības vēsturē. Taču ne latviešu, ne citus zinātniekus, kas strādāja pie zvaigžņu kara programmām, nebija apsedusi doma — nu mēs sagrausim to otro pusi. Vairākums redzēja — ja reiz kādi muļķi ir izmetuši milzīgu naudu pilnīgi nevērtīgai lietai, tad par šo naudu var uztaisīt kaut ko jaunu un jēdzīgu.

Tagad amerikāņu astronomi pēta zvaigznes, izmantojot zvaigžņu karos izstrādāto tehnoloģiju un tehniku, ar *karām* paredzētajiem teleskopiem pēta zemes apkārtmē lidojošos akmeņus (ne ienaidnieka raketes), kas varētu trāpīt, un zīle, vai kāds no akmeņiem tuvākajos gadsimtos pietuosies Zemei vai ne. Abās pusēs bija noteikts laiks šīs informācijas slepenībai, bet nu jau lielkoties termiņi ir atcelti, vienīgi Krievija gan vēl mēģināja kaut ko pārdot un iegūt pēdējo labumu no zvaigžņu kara epopejas...

Kā jūs pieķērties zvaigznēm

To pajautāju abiņiem astronomiem. Ilgonim Vilkam pietika pusaudža gados nokļūt Baldones observatorijā, kur nakti uz jumta parādīja komētu, un tas bija lūzuma moments, tā ka sākumā noteikti bija emocijas. Vaicājam, vai tagad, kad par zvaigznēm tik daudz zinām, joprojām ir aizrautīgi raudzīties nakts debesis? Viņš atbildēja, ka ir vienkārši lieliski skatīties uz to, ko zini, pilnīgi cits efekts, zvaigznēm ir vārdi, tu skaties un saproti katru mirguli. Emocionāli iespējams ir arī aptumsums, kaut astronomi izskaitļo to uz sekundi. Savukārt Juris Žagars atbildēja ar prejtautājumu — vai es zinot, cik cilvēku ir bijuši uz Mēness. Nu... divi, pastomijusies spēru ārā, jo par vienu esmu pilnīgi pārliecināts. Ka vispār kāds ir bijis, vai par to esat droša? Protams! Uz Mēness ir bijuši divpadsmit cilvēki, stāstīja astronoms, piebilstot, ka viņš izvēlējies zvaigznes septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados, jo tas bija aizraujoši, un viņš iesaistījies. Eno-

cionāli ļoti aizrāva pirmie lidojumi kosmosā un Saules sistēmas atklāšana, kas notika mūsu acu priekšā, bet liela daļa cilvēku to pat nepamanīja... Grūti noliegt.

Kad astronomi paredz pasaules galu?

J.Ž. Ja arī paredz, tad stipri vēlāk nekā Nostradamus? Saule pati beigs pastāvēt pēc pieciem miljardiem gadu.

To tiešām var pateikt?

Jā, var. Nu labi... plus minus viens miljards.

Man gan ir lielas šaubas, vai cilvēce tik ilgi nodzīvos, gan jau tā būs paspējusi kādas ziepes savārt. Vai arī cilvēki nedzīvos šeit. Vai būs pilnīgi savādāki. Cilvēkam jau nav lielāka ienaidnieka par sevi pašu, daba tik ļoti viņu neapdraud.

Kāpēc kosmiskās aktivitātes ir apstiprušas?

I.V. Pirmais pētījumu posms ir pabeigts, atkārtot nav nozīmes. Lai ietu tālāk, ir vajadzīga jauna līdzekļu akumulēšana. Faktiski jau tagad varētu lidot uz Marsu, dažu gadu laikā tas tehniski ir iespējams. Nav, kas par to maksā, nav līdzekļu.

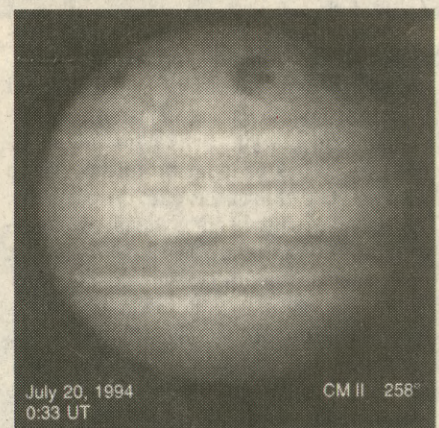
laicīgi. Savā starpā viņi visu laiku uzstāda rekordus — atrod vistālāko galaktiku, vistālāko kvazāru (zvaigžņu sistēmu tās veidošanās stadijā). Ka kvazāriem ir jābūt, tas ir zināms, bet tie atrodas jau uz Visuma robežas. Kur tā ir? Juris Žagars domā, ka šādos attālumos jau pats telpas jēdziens sāks mainīties. Un ir robeža, aiz kuras mēs nevaram tālāk ieskatīties, tā aizvien aug, jo aizvien no attālākiem apgabaliem līdz mums nonāk gaisma, un šo robežu cilvēces prāti, iespējams, drīz sasniegs. Kad — to ir grūti vēl teikt, taču telpisku robežu ir iespējams sasniegt, turpretim zināšanām robežu nav...

Ilgonis Vilks Visumu iztēloja kā lielu zvejas tīklu, tālākās virvēs ir zvaigžņu sistēmas, galaktikas, pat veselas zvaigžņu kopas, mežģļos to ir vairāk, un šāda sistēma ir ne tikai plakana, bet arī telpiska.

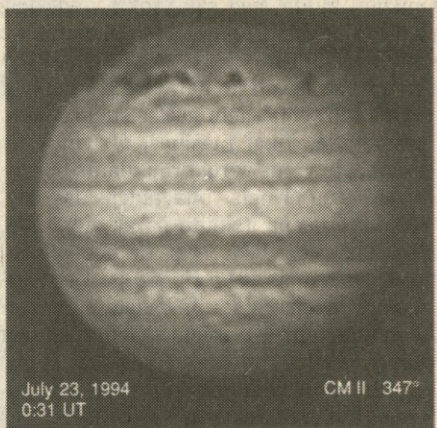
Kas ir aiz Visuma tīkla?

J.Ž. Tie ir principiāli jautājumi, uz kuriem nevar atbildēt, jo mums par to nav nekādu zināšanu.

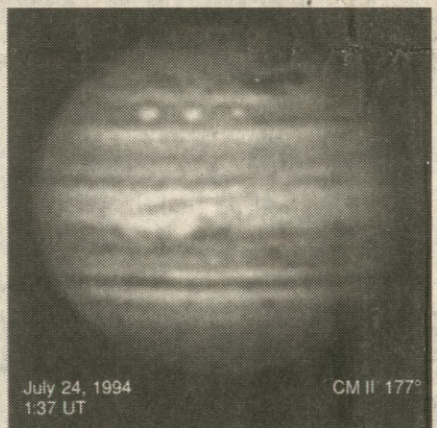
Man vienmēr liecas divaini, kāpēc mūsu telpai ir tikai trīs dimensijas un kāpēc

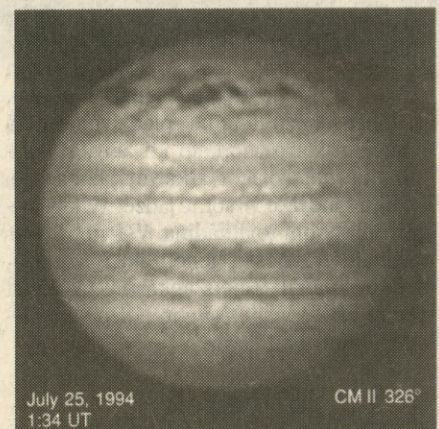
July 20, 1994
0:33 UT
CM II 258°

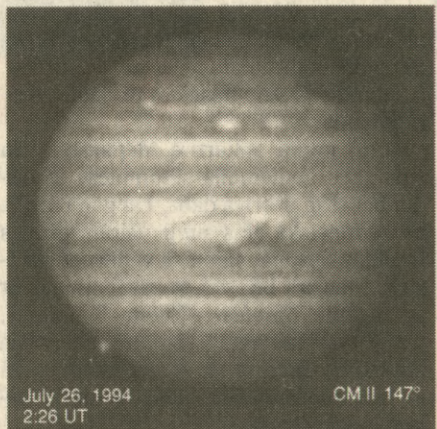
July 23, 1994
0:31 UT
CM II 347°

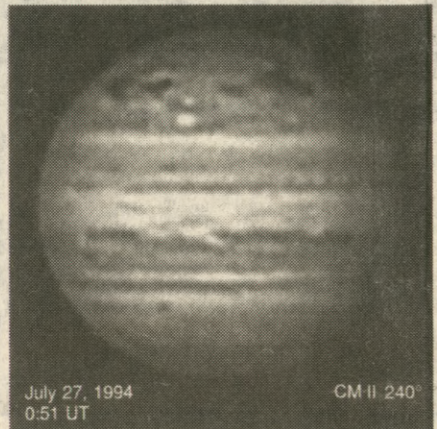
July 24, 1994
1:37 UT
CM II 177°

July 25, 1994
1:34 UT
CM II 326°

July 26, 1994
2:26 UT
CM II 147°

July 27, 1994
0:51 UT
CM II 240°

Amatieru astronomija. Donalds Pārkers no Floridas ar savu paštaisīto teleskopu ir kļuvis slavens, jo viņa kontrastainie un krāsainie Jupitera uzņēmumi ir vieni no labākajiem pasaulē

Andromēdas galaktika sastāv no vairākām mazākām galaktikām, kuru vidū ir arī Piena ceļš

bet Zeme ir diezgan mazs mērķis

Zaiga Kipere, speciāli Dienai

Ko gan es, nabaga mazā Svilpaste, varu iesākt pret lielajiem dabas spēkiem

Tūve Jansone. Svilpaste, kas ticēja katastrofai

Nevar notikt gandrīz nekas tāds, kas jau iepriekš nebūtu izrēķināts, — tā par Šumeikera-Levi komētas sadursmi ar Jupiteru teica astronoms Ivars Šmēlds no Latvijas Zinātņu akadēmijas Radioastrofizikas observatorijas.

Sadursme ar Jupiteru bija aprēķināta ar stundas precizitāti. Nu, bet vai kādreiz tomēr tā nevar notikt ar Zemi — brikšbrākš, un tā ir gabalos?

Nevar. Ja tāds komētas gabals, kāds nokrita uz Jupitera, būtu uzkrījis uz mūsu Zemes, rastos krāteris ar 60 kilometru diametru. Taču tas vēl nebūtu Zemes gals. Tiesa, uz kādu laiku iestātos kodolziema, jo lielais putekļu mākonis, kas neizbēgami rastos no šādas sadursmes, aizkavētu Saules siltuma piekļūšanu Zemei.

Bet tomēr! Ja nu Zemei uzdrātos kaut kas tik liels kā Ikarš? Par to taču daudz runāja.

Kas runāja? Zinātnieki vai aviānieki? Aviāniekiem vajadzīga sensācija, kaut vai hipotētiska. 1968.gada jūnijā mazā planēta Ikarš Zemei pagāja garām 7 miljonu kilometru attālumā. Salīdziniet — no Zemes līdz Mēnesim ir 384 tūkstoši kilometru. 1992.gadā asteroīds Tautatis pienāca Zemei daudz tuvāk — 3,6 miljonu kilometru. Ja kaut kas tāds uzdrātos Zemei, rastos pamatīgs krāteris. Sliktāk, ja iekristu okeānā, — milzīgi cunami viļņi nopostītu lielus sauszemes apgabalus. Bet to jau nepieļautu.

Kas nepieļautu? Ko gan cilvēks var iesākt pret dabas spēkiem?

Mums taču ir kodollādīni. Kādiem cietiem mērķiem tad to eksistence varētu būt attaisnojama? Par šiem jautājumiem septembrī notika starptautiska konference Čelabinskā. Tajā tika runāts par diviem jautājumiem — kā sekot debesu ķermeņu kustībai un ko darīt, ja tie nāk virsū. Taču tāda «virsū nākšana» ir tīri hipotētiska — pa visu Zemes civilizācijas laiku, pat ja tic Atlantidas bojāejai un grēku plūdiem, bijis tikai viens nopietns sadursmes gadījums.

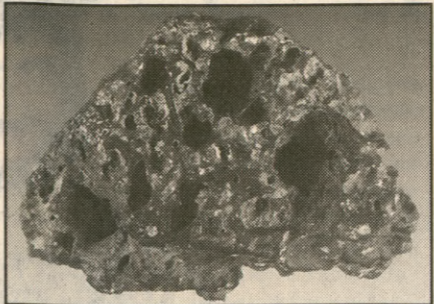
Varbūt, ka vēl būs?

Varam paskatīties aprēķinos, kas tad tuvākajā nākotnē tuvosies Zemei. Sogad Zemei 4,5 miljonu kilometru attālumā pagāja garām Džiografos. Vai kāds, izņemot astronomus, par to bilda kaut vārdu? 1996.gada novembrī atgriezies jau pieminētais Tautatis, šoreiz 5,3 miljonu kilometru attālumā. 1996.gada oktobrī viena komēta Zemei paies garām tikai 1,28 miljonu kilometru attālumā! Žurnālisti jau laikus varētu sākt runāt par «kārtējo katastrofu». Nelaime tikai tā, ka tam «kaut kam» vēl nav pat vārda, tik niecīgs kosmiskais ķermenis tas ir. Zeme tiešām ir

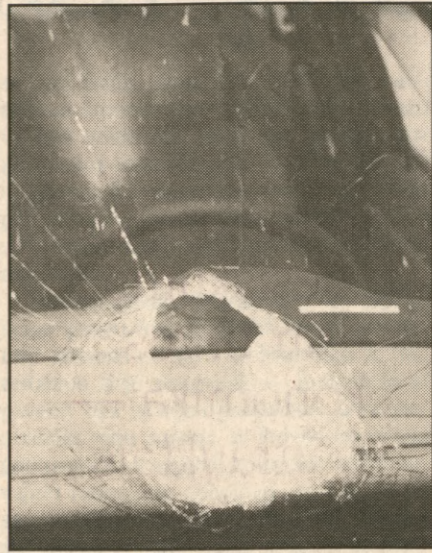
diezgan mazs mērķis, lai tai tāpitu. Pārāk mazs, lai spētu jūtami mainīt debesu ķermeņu stingri noteiktās orbītas.

Ziņas naktīs krit tik daudz zvaigžņu... Zvaigžņu lietus nav tikai ziemā. Citos gadalaikos naktīs nav tik tumšas un

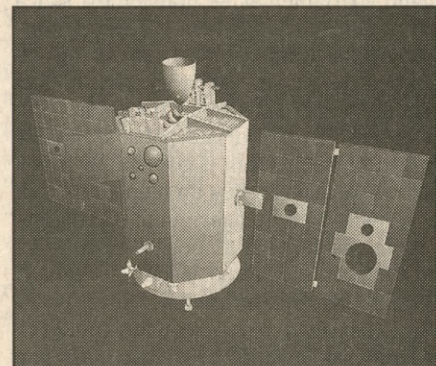
«zvaigžņu krišana» nav tik skaidri saskatāma. Zvaigžņu lietus veidojas, kad Zeme šķērso komētu orbītas. Komētu «drupačas» — nelieli akmentiņi — Zemes atmosfērā sadeg. Tas tad arī ir tās kritošās zvaigznes. ♦

Meteorīts, kas 1994.gada 21.jūnijā nokrita Spānijā un ietriecās braucošā automobiļa priekšējā stiklā

ASV kosmiskais aparāts *Clementine* izdara fenomenālu uzņēmumu uz Mēness un aizgāja necelos. Iespējams, ka mākslīgajam pavadoņim nevajadzēja likt sievietes vārdu

Vieglprātīgā *Clementine*

Ievērojamākie notikumi kosmiskajā telpā 1994.gadā

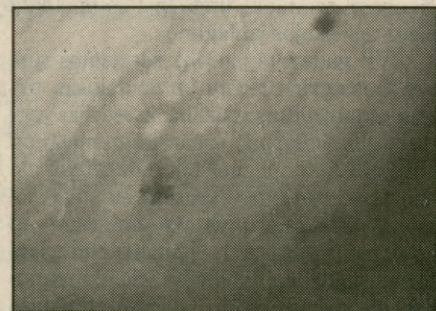
1. Vislielāko troksni tiešā un pārnēstā nozīmē 1994.gadā izraisīja *Šumeikera-Levi 9* komēta. Tā savā nodabā rāmi riņķoja ap Sauli jau 4,5 miljardus gadu, bet tad neveiksmīgi pienāca par tuvu Jupiteram, kas pievilka klāt komētu, sarāva gabalos un galu galā divdesmit komētas fragmenti ietriecās Jupiterā (attēlā redzams Habla kosmiskā teleskopa uzņēmums; tumšie plankumi radušies, komētai ietriecoties planētā). Šis bezprecedenta gadījums tiek uzskatīts par gadsimta sensāciju un lielu notikumu mūsdienu astronomu mūžā.

Loģisks jautājums, vai tā var gadīties arī ar Zemi. Kaut gan zinātnieki saka pārliecinoši nē, tomēr jāatceras, ka Zeme par *Šumeikera-Levi 9* uzzināja tikai 16 mēnešus pirms katastrofas. Komētas allaž uzrodas pēkšņi, un Saules sistēmu tālu aiz tās robežām aptver milzīgs komētu mākonis, triljons komētu var kādas garāmejošas zvaigznes gravitācijas ietekmē iekļūt Saules sistēmā.

2. Kāds meteorīts 1994.gada 21.jūnijā nokrita Spānijā un ietriecās braucošā automobiļa priekšējā stiklā, savainojot vadītājam roku. Meteorīti ir krituši un krit, taču šādi gadījumi ir unikāli tāpēc, ka Visums Zemes cilvēkam nodara pāri tiešā veidā. Reti gadījums cilvēces vēsturē.

3. Kosmisko aparātu neveiksmju pērnā gada topa pirmajā vietā noteikti ir ASV kosmiskā aparāta *Clementine* neceli... Kompaktais (225 kilogrami), labi ekipētais aparāts bija domāts Mēness pētīšanai un tālāk tam būtu jālido un jāpēta kāda ļoti interesanta maza planēta. Ar Mēnesi *Clementine* tika galā ļoti veiksmīgi (izdara arī sensacionālu atklājumu, ka uz Mēness ir ledus), bet 7.maijā datoru kļūmes dēļ aizlidoja nepareizā virzienā un tā arī nesatikās ar asteroīdu *1620 Geographos*, tādējādi sagādājot saviem sūtītājiem lielus morālos un materiālos zaudējumus. Varbūt nevajadzēja likt sievietes vārdu... jo viņām galvenais ir brīvība. ♦

Vislielāko troksni tiešā un pārnēstā nozīmē 1994.gadā izraisīja *Šumeikera-Levi 9* komēta

Astronomi vairāk nekā desmit gadus pūlējās izveidot Sarkanās planētas (tā zinātnieki sauc Marsu) fotoattēlus. Šeit nu ir Marsa «istā seja»! Tā iegūta no vairāk nekā diviem tūkstošiem fotouzņēmumiem.

Foto — no žurnāla SKY&TELESCOPE

IR ZVAIGZNES ZINĀTNĒ

Jurgis Liepnieks

Latvijas Zinātņu akadēmijas statūti nosaka, ka par LZA īsteno locekli (t.i., akadēmiku) var kļūt izcili Latvijas zinātnieki, kuru pētījumi ir starptautiski atzīti.

Latvijas Zinātņu akadēmijā pašlaik ir septiņdesmit četri īsteno locekļi, kas arī veido to, ko varētu dēvēt par Latvijas zinātnes zvaigznāju. Tajā pašā laikā, kā katrā zvaigznājā, arī šajā ir dažas īpaši spožas zvaigznes. Te jāmin matemātiķi Rūsiņš Freivalds un Jānis Bārzdīns, ķīmiķi Edmunds Lukēvičs, Gunārs Čipēns, Jānis Stradiņš un Raimonds Valters, biologi Elmārs Grēns, Mārtiņš Beķers un Uldis Viesturs, kā arī fiziķis Edgars Siliņš.

Šeit dabiski rodas jautājums — kas tie ir par kritērijiem, pēc kuriem tiek noteikts zinātnieka lielums.

Padomju gados zinātnieka nozīmīgumu mēdza mērit pēc publikāciju skaita un apjoma. Lappušu daudzums bija nozīmīgs

gan diplomdarbu, gan disertāciju parametrs. Pat neiedziļinoties, vai formu var attiecināt uz saturu, ir skaidrs, ka kvantitatīvi tieši nevar kalpot par kvalitātes rādītāju. Sā iemesla dēļ pasaulē jau pirms vairākiem gadiem kļuva populārs t.s. citējamības kritērijs.

Speciāli institūti, apkopojot datus par attiecīgajā nozarē iznākušajām grāmatām un žurnāliem, kā arī zinātniskajām konferencēm un semināriem, aprēķina slavenāko pasaules zinātnieku citējamības indeksus. Vienkāršoti izsakoties — jo vairāk kādu zinātnieku citē citi zinātnieki, jo nozīmīgāks ir viņa veikums un lielāks par to liecinošais indekss.

Nekavējoties pie sarežģītās un dažādās zinātnes nozarēs atšķirīgās šā indeksa aprēķināšanas mehānikas, var teikt, ka citējamības indekss uzskatāms par līdz šim pašu lielāko sasniegumu zinātnieku stratifikācijā. Tā galvenais pluss ir tas, ka vēlēšanās celt savu citējamību veicina zinātnieku kontaktus un ciešāku integrāciju starptautiskā mērogā. Tomēr nedrīkst aizmirst, ka arī šī zinātnieku lieluma noteikšanas metode, lai gan ir labāka no esošā-

Rūsiņš Freivalds. Foto — Raitis Puriņš, Diena

jām, tomēr ir tālu no pilnības un nevar pretendēt uz pilnīgu objektivitāti.

Pašu zinātnieku vidū tāpēc pastāv arī virkne citu kritēriju, kas veido atsevišķa pētnieka autoritāti. Piemēram, svarīgi ir, vai attiecībā uz konkrēto zinātnieku var runāt par viņa skolu, t.i., par viņa mācību un skolēniem. Skolēnu skaits un panākumi tāpat tiek uzskatīti par nozīmīgu rādītāju. Tiek ņemts vērā arī, cik lielu zinātniskās pētniecības kolektīvu vada konkrētais zinātnieks vai arī, piemēram, cik disertācijas ir aizstāvētas viņa vadībā. Pastāv arī citi kritēriji, taču atšķirībā no sporta vai kino patiesības pēdējā instancē šeit nav — ja nu vienīgi laiks.

Ar šiem — «zinātnieku mērīšanas» jautājumiem nodarbojas tāda nozare kā scientometrija. Latvijā ar to zinātnes padomes paspārnē nodarbojas Jānis Kristapsons un Ērika Tjuņina. Viņi arī ir vienīgie, pie kuriem var uzziņāt konkrētus datus gan par jau minēto citējamību, gan arī citiem Latvijas zinātnieku sasniegumiem. Piemēram, tādas Latvijas zinātnieku un savas jomas speciālistu vidū atzītas zvaigznes ir Rūsiņš Freivalds un Jānis Bārzdīns, kuri starptautiski atzītos ārvalstu (neskaitot bijušās Padom-

ju Savienības) zinātniskajos žurnālos pēdējos piecos gados ir citēti attiecīgi divdesmit divas un deviņas reizes. Tie ir augstākie rādītāji Latvijā šajā zinātnes nozarē.

Kā savu darbību raksturo abi zinātnieki?

Rūsiņš Freivalds

Svarīgi ir tas, ka Latvijā ir daudz spēcīgi motivētu studentu. Daudzi mūsu kolēģi, kas no Maskavas un Pēterburgas aizbraukuši uz Ameriku, atzīst, ka tur tādu studentu vairs nav. Bet par ko gan patsniedzējam var būt lielāks prieks kā par labiem studentiem?

Gribētu šeit pieminēt docentu Agni Andžānu, kas daudzus gadus organizē matemātikas olimpiādes un trenē labākos skolēnus startiem starptautiskās olimpiādēs. Latvijā tur gūst panākumus, kas ir absolūti neproporcionāli mazajam iedzīvotāju skaitam. Šajā jomā mēs esam lielvalsts. Tad, kad šie skolēni kļūst par mūsu studentiem, ir liels prieks viņus virzīt tālāk. Man pat reizēm šķiet, ka mēs ar profesoru Bārzdīnu pārāk daudz laika un enerģijas ziedojam, lai atrastu naudu, par kuru sūtīt studentus uz starptautiskām konferencēm un simpozijiem. Turklāt cenšos īpaši palīdzēt tiem studentiem, kas ir vairāk teorētiski ievirzīti. Izmantojot savus sakarus, varu viņiem ļoti daudz palīdzēt, lai viņi tiktu doktorantūrā Amerikas lielās universitātēs.

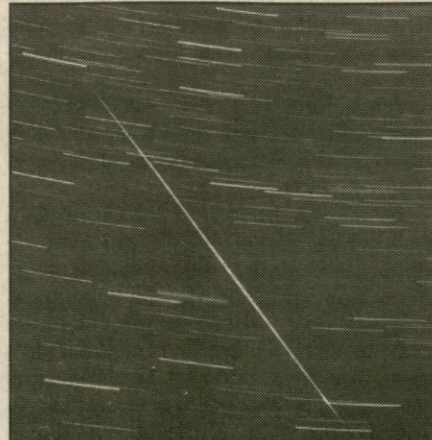
Jānis Bārzdīns

Mūsu paaudze — tie, kam tagad piecdesmit sešdesmit — bija tā, kas iekaroja savu vietu bijušajā Padomju Savienībā, kas, starp citu, nebija nemaz tik viegli. Disertācijas aizstāvēt mums bija daudzreiz grūtāk nekā Novosibirskas, Maskavas vai Leningradas vietējo kolektīvu pārstāvjiem. Jaunā paaudze ir tā, kurai šodien ir jācīnās logs uz rietumiem. Šajā sakarā mani visvairāk satrauc, ka daudzi, arī paši spējīgākie studenti pārāk ātri, tas ir, vēl pietiekami nesagatavoti aiziet strādāt bankās un firmās par programmētājiem, kur viņiem piedāvā piecas sešas reizes lielākas algas nekā zinātnē. Nenodrošinot adekvātu atbalstu vismaz pašiem izcilākajiem, mēs zāģējam to zaru, uz kura paši sēžam, t.i., iespēju lietīšķo pētījumu un praktisko projektu laukā radīt Eiropas tirgū konkurētspējīgus zinātniekus. ♦

Stefena Larsona 1965.gada 2.novembrī fotoaparātā fiksētā komētas Ikaija-Seki krišana

Džons F.Fanderburgs fiksējis meteoru Lielās Andromēdas galaktikā. Pētījums veikts Borrego Springsā Kalifornijā 1994.gada 11.augustā. Izrādās, ka šādu attēlu var iegūt arī fotoamatieri, kas prot veikli rīkoties ar fototehniku

Jānis Bārzdīns

VĒSTURE

Zviedru laiki

Andreas Ādāls, Zviedrijas vēstnieks Latvijā, speciāli Dienai

«**B**rīvība iegrūst latviešu galējības, veidojot viņos aizvien stiprāku un spēcīgāku tieksmi pilnībā atbrīvoties no saviem kungiem...» No kurienes ir šis citāts? Vai to teicis padomju politbiroja loceklis 1990.gadā? VDK pulkvedis 1991.gadā? Nē, tā ir augstmaņu (*Ritterschaft*) atbilde, kas tika iesniegta Zviedrijas karalim 1681.gadā, kad viņš ierosināja, lai baltvācu augstmaņi atbrīvotu no dzimtbūšanas Livonijas zemniekus. Atcelt dzimtbūšanu karalis ierosināja Livonijas augstmaņu pārstāvim (landtāgam). Interesanti bija viņa argumenti:

— kristīgai morālei nav pieņemams, ka «saimnieki uzurpē lielāku un neierobežotāku varu pār saviem zemniekiem un viņu ģimenēm, nekā to nosaka kristiešu savstarpējās mīlestības principi»;

— otrs arguments — politisks: «kad vien cilvēciska būtne atstāta otras brīvā rīcībā un «privāta ietekmē», veidojas apstākļi savstarpējo simpātiju un pārliecības pieaugšanai,» sacīis karaļa vēstule;

— trešais aspekts attiecināms uz ekonomisko jomu: iedzīvotāji ir «visai niecīgi ieinteresēti» veidot vispārēju labklājību «līdz tam brīdim, kamēr viņus nospiež verdzības un dzimtbūšanas nasta».

Lai gan šie argumenti skan pārsteidzoši patiesi, tagad grūti noticēt, cik cīniska un nežēlīga bija augstmaņu atbilde:

«Latviešu zemnieki (landtāgs — augstmaņu «parlaments» — noniecinot sauc viņus par «nožēlojamiem nevāciešiem» (*die armen Undeutschen*)) nav spējīgi atteikties no savām barbariskajām manierēm un pieņemt civilizētas tradīcijas.» Un, ja viņiem tiks piešķirta brīvība, šī brīvība varētu tikt izmantota nepareizi, lai iznīcinātu savus saimniekus un piepildītu valsti ar slepkavībām un asiņainiem slaktiņiem. Citiem vārdiem sakot, nedrīkst mainīt viņu dzīves nosacījumus, ja jau reiz viņi nav dzimuši, lai dzīvotu brīvībā. Lai vēl precīzāk to uzsvērtu, baltvāciešu augstmaņi citē latīņu sakāmvārdus: *Phryges non nisi plagis emanantur* (Phryges pakļaus tikai tad, ja to sit) — ļausim, lai viņi paliek par malas cirtējiem un ūdens nesējiem!»

Šāda attieksme pret latviešiem izpaudās arī zemnieku un viņu ģimenes dzīves kontrolēšanā: ja viņš aizbēga no saimnieka zemes, varēja tikt saķerts. Dzimtīcēka maksimālais darba apjoms saimnieka labā bija iepriekš noteikts, bet šī robeža bieži tika pārsniegta. Saimnieks varēja atņemt zemniekam piederīgo īpašumu. To, ko zemnieks audzēja paša vajadzībām, dzimtīcēkam bieži bija jāatdod saimniekam pēc viņa zemniekam nelabvēlīgiem noteikumiem. Šādi tirgus izkropojumi parādījās bieži, neraugoties uz to, ka muižniecība vairākkārt bija solījusi pretējo. Ja zemnieki sūdzējās augstākām pārvaldes struktūrām, viņi tika nežēlīgi sodīti.

Šādi apstākļi bija lielākajā daļā latviešu apdzīvoto teritoriju un attiecās uz vairāku latviešu zemnieku tobrīd, kad Livonija iestājās savienībā ar Zviedrijas troni uz gandrīz 100 gadiem, tie bija pārsteiguši Polijas karali, kad viņi valdīja Livonijā XVI gadsimta otrajā pusē un XVII gadsimta sākumā. Karalis Stefans Batorijs uzskatīja, ka muižnieki necilvēciski izrīkojas ar Livonijas zemniekiem un viņi ir nospiesti smagā darbā. Nežēlīgajiem sodiem līdzīgas nevarētu atrast nekur citur pasaulē, «pat ne pie pagāniem un barbariem». Tādēļ karalis pieprasīja, lai viņu dzīve uzlabotos vismaz līdz Polijas un Lietuvas zemnieku statusam, lai gan arī viņu situācija, pēc karaļa domām, bija jāuzlabo. Kad Zviedrija pirmo reizi saskārās ar šiem apstākļiem vispirms Igaunijā, bet vēlāk — XVII gadsimta sākumā — Livonijā, Baltijas zemnieku stāvoklis viņus satrauca spēcīgāk nekā Polijas karali.

Kādas bija Zviedrijas sabiedrības raksturīgākās iezīmes, kad tās liktenis pirmo reizi savijās ar Livonijas likteni?

Zviedrijas politiskā sistēma tika balstīta uz politiskās četru nekustamā īpašuma veidu līdzsības principa atbilstoši četrām iedzīvotāju grupām: muižniekiem, garīdzniekiem, birģeriem (pilsētniekiem) un zemniekiem. Zemnieki Baltijas jūras ziemeļu krastā vienmēr ir bijuši brīvi, un gandrīz vienmēr viņiem piederēja viņu pašu zeme; pat tad, ja viņi bija kalpi, viņiem bija personiskā brīvība, viņi varēja doties no viena saimnieka pie cita, piecēties par to, ka viņiem kaut kas pieder utt.

Vispārīnārot varētu teikt, ka tur bija likuma vara. Reģionālās tiesās ietilpa viens jurisprudenci mācītājs tiesnesis un sava veida zvērināto tiesa, ko veidoja 12 cienjami zemnieki, un tā bija kompetenta visos tiesiskajos jautājumos.

XVII gadsimtā jau bija vērojamas rūpniecības agrino formu un veidojošās tirgus ekonomikas attīstība. Zviedrijas varš un dzelzs, lielveģāļi, kā arī kuģu masti un citi koka izstrādājumi bija nozīmīgas eksporta preces, kuru ražošana attīstījās, tomēr jāaska, ka ar prasmi imigrantu no šodienas Beļģijas («Spānijas Nīderlandes») palīdzību. Zviedrijas vājākie punkti bija tās nabadzība un perifēra atrašanās

Demokrātija, tiesiskums un tirgus ekonomika — pārtrauktais Latvijas—Zviedrijas XVII gadsimta eksperiments

Zviedrijas karali Rīgai kaltās monētas. Rīga, XVII gs. otrā puse

vieta — tālu no kontinentālās Eiropas centriem, rūpniecības, tirdzniecības un finansēm. Ekonomikas pamatozare lauksaimniecība, piemēram, bija daudz neproduktīvāka kā Livonijā, tās tirdzniecība mazāk attīstīta nekā Rīgā. Tomēr tādi faktori kā tautas atbalsts politiskais pamats ar agrinās demokrātijas iezīmēm, likuma vara un tirgus apstākļi palīdzēja Zviedrijai kļūt par vadošo Ziemeļeiropas valsti XVII gs.

Livonijas muižniekiem bija ekskluzīva jurisdikcija pār viņu «mantotajiem zemniekiem» (*Erbbauern*). Viņiem bija jāstrādā lauksaimniecībā un viņi nevarēja izlemt — iesaistīties tirdzniecībā vai amatniecībā. Bija «feodālā plānotā ekonomika», kur katrai īpašnieku grupai, katrai pilij vai muižai bija tās individuālā «pavēļu ekonomika». Muižniecība arī kontrolēja valsts kultūras identitāti: pārvaldē izmantoja vācu valodu, arī akadēmiskā kultūra un literatūra varēja veidoties vācu valodā. Pirmās drukātās grāmatas latviešu valodā sāka parādīties tikai pēc tam, kad Polijas un Zviedrijas valdīd sāka uztraukties par latviešu zemnieku likteni.

Saskaņā ar zviedru tā laika tradīcijām un attieksmi pret cilvēkiem savā zemē apstākļi Latvijā viņiem šķita nepieņemami. Tie bija pilnīgi pretēji viņu pieņemamiem un tradīcijām un tikpat nepieņemami kā nesenie apstākļi mūsdienu zviedriem, kas katru pirmdienu pulksten 12 dažādās pilsētās tikās, lai protestētu pret Latvijas padomju okupantiem. Atgriežoties XVII gad-

Latvijā

ar Kārļa XI monogrammu (un cara Pētera emblemu virs tās), tā atrodas Klosters un Mazās Pils ielas stūrī. Skolu dibināšana mazākās pilsētās un laukos pakāpeniski turpinājās, līdz 1694.gadā tika izdota vispārēja pavēle par draudzes skolu ar latviešu mācību valodu atvēršanu visā Livonijā, kurai drīz sekoja aktīva tās īstenošana. Bija paredzēts, ka labumu no šīs reformas gūs zemnieku bērni. Šī un citas būtiskas reformas tika ieviestas ģenerālgubernatora Johana Jākoba Hastferā vadībā — viņš bija baltvācu muižnieks, kas atbalstīja karali. Livonijas universitātē, kas atradās Dorpatā (tāpat kā Livonijas Augstākā tiesa), bija tādi noteikumi, lai piesaistītu studentus no Latvijas laukiem. Mūsu pašlaik valdošais karalis par šiem centieniem atgādināja latviešiem, 1994.gada novembrī inaugurējot pedējo centienu šajā sfērā — Stokholmas Ekonomikas skolu Rīgā. Zināšanas ir priekšnosacījums patiesai brīvai. Tādējādi aristokrātijas nostāja, ka latvieši nav pelnījuši cilvēctiesības savas ārējās vienaldzības dēļ, bija balstīta uz muižnieku apņemšanos neļaut viņiem studēt. Tikai vēlāk un ļoti pakāpeniski plašākās muižniecības aprindās radās humāna attieksme. Viņu maksimālistiskajiem uzskatiem par savām tiesībām kontrolēt latviešus tika pievērsta lielāka uzmanība, kad Krievija ar viņu palīdzību 1710.gadā pārņēma Livoniju.

Otrs ceļš uz brīvību — vienlīdzība ar Zviedrijas kronim sākotnēji piederušajām zemēm — izpaudās, uzlabojot likuma varas darbību. Jau 1632.gadā muižniecība zaudēja tiesības tiesāt «savus» zemniekus kriminālnozieģumu gadījumos. Attiecībā uz saimnieku disciplināro varu pār zemniekiem tika piešķirtas tiesības iesūdzēt savus saimniekus Livonijas Augstākajā tiesā varas pārsniegšanas vai necilvēcīgas neželības gadījumā. 1696.gadā saimnieku disciplināro varu pār lielāko daļu latviešu zemnieku tika atcelta, izņemot nenozīmīgus gadījumus — būtībā viņus varēja tiesāt tikai vietējā tiesa (*Wackengerichte*).

Lai gan tas patiesībā nebija likumīgi (1685.gadā tas pat tika aizliegts), vairākas reizes tomēr gadījās, ka latviešu zemnieki devās uz Stokholmu, lai pazemīgo lūgumu iesniegtu tiesā karalim un tādējādi panāktu viņu lietas pārskatīšanu. Tā kā liela daļa tiesnešu šajā tiesā bija iecelti no baltvācu muižnieku vidus, Livonijas Augstākā tiesa izrādīja lielāku saprātīgu savu aristokrātisko brāļu atbalstam, nevis tiem, kuru pusē bija likums. Šī attieksme sāka mainīties, tomēr tikai gadsimta beigās, kad karalis kā augstās tiesas tiesnešus sāka nozīmēt tikai zviedrus vai lojalus baltvācu muižniekus.

Bieži gadījās, ka zemnieku argumenti tika akceptēti Stokholmā, un ģenerālgubernatoram — toreiz ievērojamajam Erikam Dalbergam — 1696.gadā bija jāizdod dekrēts saimniekiem, kas ierobežoja Livonijā atgriezušos zemnieku uzņemšanu «ar pataģu cirtieniem, sišanu, ieslodzījumiem un citiem mokošiem panākumiem, kā arī aizskarošu attieksmi», piebilstot, ka muižniekiem «vajadzētu uzmanīties, apdraudot Viņa Majestātes īpašumu...» ar tādiem panākumiem.

Baltvācu aristokrātijas attieksmes pamatā bija situācija, ka viņiem piederēja lielākā daļa Livonijas zemes. Karalienes Kristīnes valdīšanas laikā — viņa bija vismazāk ieinteresēta Baltijas provincēs — liela daļa Livonijas kroņa zemju tika nodota tālāk galvenokārt zviedru muižniekiem. Atklāti runājot, šie prombūtnē esošie īpašnieki deva visai niecīgu ieguldījumu Latvijas lauku attīstībā; ar muižas pārvaldnieku stārnīcību viņi rīkojās gandrīz tāpat kā baltvācu kolēģi. Piemēra par šiem zviedru zemes īpašniekiem ir saglabāju-

šies, piemēram, Valmieras ģerboni, kur redzams Oksensjēru ģimenes vaigrōs.

Livonijā, tāpat kā citas karaļa provincēs, aristokrātijai piederōso zemju paplašināšana izrādījās neatbilstōša iecerēm. Tādējādi tika nolemts tās samazināt, un ar lielu apņēmību tas tika izdarīts gan Zviedrijā, gan Livonijā 1680. un 1690.gadā. Viss liekais, būtībā visas zemes, par kurām nevarēja iesniegt pierādījumus, kas tās piederējusas muižnieka ģimenei jau kopš seniem laikiem un ir mantotas, bija jāatdod valstij. Livonijā tas nozīmēja arī to, ka zemnieki kļuva par karaļa īpašumu, tādējādi — brīvi. Piemēram, Magnuss Gabriels de la Gardjē — paša karaļa tēvocis, sava laika vadošais zviedru aristokrāts un divreiz ieceltais Livonijas ģenerālgubernators — zaudēja gandrīz visu.

Baltvācu muižnieki ar landtāga stārnīcību intensīvi protestēja pret šo plānu, apgalvojot, ka Zviedrijas četrpākāju parlamenta lēmumi nav saistoši Livonijai. Protams, tā bija taisnība, bet, no otras puses, karalim bija neierobežota vara pār Livonijas hercogisti un viņš varēja ieviest likumus, kas viņam patika.

Zviedrijas parlamenta saistības ar Livoniju noraidīšana ir interesanta vairākos aspektos. Gan Kārlis IX, gan Gustavs II Ādolfs aicināja Livonijas muižniecību būt pārstāvjus uz Zviedrijas parlamentu Stokholmā, tomēr muižnieki pretojās. Iespējams, viņi bija saprātusi iespējamās sekas, ka par Livonijas pārstāviem kļūtu citas iedzīvotāju grupas — garīdzniecība, birģeri un zemnieki, kas arī pievienotos attiecīgajam Zviedrijas parlamenta grupām un tādējādi nopietni apdraudētu muižnieku varas monopoli Livonijā.

Savukārt Zviedrijas karalis vienmēr pretojās landtāgam kā Livonijas parlamentam. Tika uzskatīts, ka tā ir tikai korporatīva reģionālā muižniecības pārstāvnīcība.

Teritoriju samazināšana radīja nepieciešamību veikt arī kartogrāfiskos darbus, kas izskaidro to, ka lielo daļu nekustamā īpašuma, robežu un citu jautājumu Livonijā karšu, kas vienlīdz labi tika izmantotas vēl arī XIX gadsimtā, bija veidojuši zviedru mērnieki un topogrāfiskajos apzīmējumos tika izmantoti zviedru apzīmējumi.

Zemes platību samazināšanas rezultātā kronis atgūva visas tā bijušās zemes, un tā pārvaldē nonāca 5/6 Livonijas teritorijas. Taču tad karalis un ģenerālgubernatori bija atklājuši, ka kopā ar baltvācu muižniekiem izveidot tainīgu, demokrātisku uz tirgu orientētu Livoniju būtu visai grūti. Tādējādi 1681.gadā karalis ierosināja *Ritterschaft* atbrīvot dzimtīcēkus. Atbildi mēs lasījam jau raksta sākumā. Pasakot skaidru nē, grāfi, baroni un bruņinieki kādu laiku varēja justies drošāk, bet drīz sekoja lēmums par papildu zemes platību samazināšanu Livonijā un Johana Jākoba Hastferā iecelšanu par ģenerālgubernatoru.

Hastferam bija skaidrs un noteikts raksturs, viņš bija pārņemts ar mērķi īstenot karaļa idejas par tainīgu valdību un tiesiskumu Livonijā (kā arī apmierināt kroņa vajadzību palielināt tā ienākumus). Viņš noteica daudz privilēģiju, uz kurām muižniecība balstīja savas prasības jautājumā par tirdzniecīgajām, tā saucamajām Karaļa Zigmunda 1561.gada augusta privilēģijām, kuru rezultātā rakstiskie pierādījumi tika «pazuadēti» un tika uzskatīti kolektīvas tiesas prāvas pret muižniecību. 1694.gadā tika atlaists landtāgs, lai vēlāk atkal tiktu sasaukts karaļa vadībā, bet jau tad muižniecību neņēma vērā, sadalot augstākos amatus Livonijā.

Baltvācu muižniecība bija zaudējusi īpašumtiesības uz lielāko daļu Livonijas zemju, tomēr palika par to izmantotāju kā kroņa irnieci. Lai gan — tagad viņi bija pakļauti karaļa tiesājam pārvaldei, kas kontrolēja attiecības starp irniekiem un zemniekiem. Šie likumi aizsargāja zemniekus pret aizvien pieaugošajām muižnieku prasībām, taču liekot viņiem kā irniekiem maksāt arī tieši kronim, neraugoties uz iegūto ražu attiecīgajā gadā. Likumi, kas datēti ar 1696.gada 21.martu, attiecās tikai uz tolaik domējošo zemes daļu, kas piederēja kronim, bet paralēli šiem likumiem par zemnieku atbrīvošanu aristokrātu zemes izskatīšanai landtāgā 1698.gadā tika gatavoti vēl citi. Tomēr Lielais Ziemeļu karš izjauca to īstenošanu.

Lai gan šiem likumiem vēl nedaudz trūka, līdz tie pilnībā varētu atcelt dzimtbūšanu, tomēr kļūst skaidrs, ka zemniekiem bija paredzēti piešķirt pilnīgu brīvību. Raugoties tālāk, plānotas tika arī zemnieku politiskās tiesības.

Baltvācu muižnieki tagad bija zaudējuši cerības sadzīvot ar karaļa un viņa pārstāvu noteikumiem; viņi gandrīz burtiski piedāvāja Livoniju Krievijai apmaiņā pret savu tiesību un īpašumu atgūšanu, iegrūzot latviešus 200 gadus ilgā politiskā un ekonomiskā atkarībā no Krievijas. Zviedri savērēstību ar caru Pēteri sauca par valsts nodevību, bet muižniecības uzskatīja to par novēlojušos zviedru pārvaldnieku, kas attiecās sprast Baltijas provinci «specifisko situāciju» izdzīšanu. Zviedrija zaudēja karu. Nīstades miera līgumā 1721.gadā karalis formāli atteicās no savām tiesībām uz Livoniju, un dramatiskais — bet daudzsoļais — eksperiments, mēģinot attīstīt Latvijas un Zviedrijas sabiedrības kopīgi, no politiskās dienas kārtības pārvietojās uz vēstures grāmatām. ♦

Rīgas osta XVII gadsimtā. Foto — no grāmatas Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs

GRĀMATA

Grūti izdot grāmatas, kur šauj

Ar grāmatu apgāda Rija direktoru Aivaru Plivču sarunājas Egils Zimis

Ko jūs, grāmatu izdevējs, pats lasāt?

Ceru, ka man beidzot izdosies tikt pie lasīšanas... Tad es vispirms gribētu kaut ko no Stīvena Kinga, arī detektīvus, piemēram, Grīsamu.

Un, protams, arī «nedaiļo» literatūru. Mums ir padomā praktisku grāmatu sērija: grāmatas gan par seksu, gan uzvedības kultūru, gan par to, kā audzināt bērnus un tamlīdzīgas. Tās būs šā tipa grāmatu «spices».

Būtu vairāk laika, noteikti lasītu arī filozofu darbus; pašlaik pasaulē ir populāra pāvesta Jāņa Pāvila grāmata. Bet līdz šim lasīšanai tikpat kā neatliek laika.

Jūs esat izdevuši 1994.gada populārāko grāmatu latviski — Aleksandra Riplijas *Skārletu*; arī citi jūsu izdevumi bija topa augšgalā. Vai varat prognozēt, kas būs 1995.gada populārākā grāmata?

To ir grūti pateikt. Pašlaik tiek tulkoti *Forsaitu* teikas turpinājums. Latviešu lasītājs *Forsaitu teiku* jau zina, domāju, ka tā būs viena no pieprasītākajām grāmatām. Šogad diezgan daudz izdosim Seldonu. Pirmā Seldona grāmata latviski, ko izdeva apgāds *Krūklis*, izrādījās ļoti pieprasīta. Izdosim Stīvenu Kingu — pirmā lieluma zvaigzni, kritiķi saka, ka otrās vietas pēc viņa vispār neesot. Te ir gan filozofija, gan mistika, gan šausmas. Ceram, ka Kings gūs lasītāju atsaucību.

Kas 1995.gadā notiks Latvijas grāmatu tirgū?

Tirgus sakārtosies. Apgādi meklēs savu vietu tirgū, specializēsies. Tāpat kā *Zvaigzne* jau sen specializējies mācību literatūras izdošanā, *Latvijas enciklopēdija* — enciklopēdiju izdošanā, specializēsies arī oriģinālā literatūrā, labu literatūras izdevēji un citi. Otrkārt, var prognozēt «nedaiļās» literatūras bumu — enciklopēdijas un tamlīdzīgi. Pasaulē tā ir pārsvarā; mums šī proporcija pagaidām vēl ir apgriezta.

Rija gribētu izdot daudz un dažādu literatūru — sākot ar bērnu un pusaudžu grāmatām. Arī enciklopēdijas, lietišķo literatūru. Protams, tulko to dailliteratūru.

Aivars Plivčs.
Foto — Jānis Buls, Diena

Mums ļoti gribētos kaut ko darīt ar mācību literatūru, bet tas atkarīgs no tā, vai mums izdosies atrast istos speciālistus, kas varētu savest kārtībā mācību literatūras izdošanu.

Šogad esam iecerējuši izdot sēriju, kas līdzīga *Artavas* izdotās *Nobela prēmijas laureātu* sērijai; tikai prēmijas izvēlēsimies citas — labu literatūru, kas bieži vien ir mazā tirāžā un nenēs pelņu.

Vēl gatavojamies turpināt sēriju *Ievērojamu cilvēku dzīve* līdzīgu grāmatu izdošanu. Savā laikā tajā iznāca kādas 130 grāmatas. Laiks ir mainījies, tagad jāpiemin daudzi ievērojami cilvēki, par kuriem senāk nedrīkstēja izdot grāmatas.

Kurš tirgus Rijai svarīgāks — Latvijas vai Krievijas?

Mēs visu laiku bijām Krievijā, tagad kādus gadus divus gribam aktīvi strādāt Latvijā, atrast savu vietu un seju.

Kādas ir Rijas attiecības ar latviešu literatūru? Tā arī parasti nenēs pelņu.

Tā nav. Ārijas Elksnes grāmata 1994.gadā iznāca vairākos izdevumos un tika izpirkta kā bestsellers. Pašlaik Latvijā noteikti lasītu Māru Zālīti un Jāni Peteru. Mēs Latvijā ieņēmām kā tulkotās literatūras izdevēji, šogad mēģināsim strādāt arī ar oriģinālā literatūru. Tas ir laika jautājums. Mēs *Riju* redzam kā izdevniecību, kas izdod visu.

Vai esat izdevuši grāmatas, kas jums ir nesušas zaudējumus?

Jā — Krievijā. Varu atbildēt arī uz jautājumu, kurš tirgus mums ir svarīgāks. Mēs Krievijā esam ieguvuši ļoti lielu pieredzi. Tur ir nopietni izdevēji, sadarbojoties ar viņiem, mēs daudz ko mācījāmies; kur pērk autortiesības, kāpēc pērk. Tas ir *Rijas* sākums, kas pašlaik istenojas Latvijā izdotajās grāmatās. Tagad divus trīs gadus *Riju* veidosim par plaša profila Latvijas izdevniecību. Taču ceram atgriezties arī Krievijā, kad tur mainīsies ekonomiskā situācija. Pašlaik Krievijā grāmatu biznesu nav iespējams prognozēt. Tu izdod grāmatu, bet pie Baltā nama sāk šaut, valūtas kurss uzlec par 100 procentiem, un cilvēki divus trīs mēnešus pērk tikai ēdiena un drēbes. Grāmata tādus gadījumos uzreiz zaudē.

Vai grāmatām vienmēr jābūt pieejamai grāmatnīcā?

Ir tādas grāmatas, kam tur būtu jābūt vienmēr — Bibelei, arī kādiem oriģinālā literatūras klasiku darbiem. Bet tādi literatūras, kādu esam sākuši izdot mēs, manuprāt, nevajadzētu atrasties plauktos ilgāk par pusgadu. Mums ir dažas grāmatas, kuras cilvēki ne sevišķi pērk, tās mēs pēc šī pusgada vai nu nocenosisim, vai atdāvināsim.

Jūs esat diezgan slaveni daudzo iegādāto autortiesību dēļ, citi izdevēji izsakās, ka Rija «okupējusi» populārus autorus.

Neviens no teicējiem gan nav nācis un prasījis, vai mums ir kontrakti. Mums to ir pilns plaukts, katru mūsu izdotā rindīņa ir ar šīm tiesībām. Par katru rindīņu, ar par katru izmantoto bildi mēs esam samaksājuši. Krievijā esam redzējuši, ko nozīmē tiesības par autortiesībām. Skaidrs ir

viens, un visa pasaule to ir sapratusi: lētāk ir pirkt tiesības, nekā būt pirātam un riskēt ar savu ipašumu. Šeit daudziem autortiesības bija liels atklājums. Likās, ka par tām jāmaksā milzīga nauda — taču šī summa nav tik liela. Lielu daļu no mūsu biznesa peļņas Krievijā mēs ieguldījām, iegādājoties šīs autortiesības.

Jā es, piemēram, pirmdien sarunāju ar autortiesību turētāju, ka izdošu viņa grāmatu, tad man ir «pirma roka», es jau sāku gatavot līgumu un tulkot, un mums nav gadījies piedzīvot, ka šīs turētājs otrdien šīs tiesības atdot kādam, kas sola vairāk. Mums ar tām tiesībām iet kā donkiohiem. Ir bijuši vismaz 15 konflikti, kad kāds cits izdod grāmatu, ko mēs esam pietekuši. Daži izdevēji ir mums pārmetuši, ka mēs izturēties kā policisti — autors sen jau esot miris, un tā tālāk. Līdz šim konfliktus esam nokārtojuši koleģiāli.

Vai Rija ir grāmatizdevēju asociācija?

Jā, un tajā mēs iestājamies par autortiesību ievērošanu. Jo vēl arvien, kaut neļielā skaitā, tirgū parādās arī tādas grāmatas, kur tās nav ievērotas. Lai to atrisinātu, ir jābūt precedentam — tiesai starp izdevniecību, kura nopirkusi tiesības un ieguldījusi naudu tulkojumā, un izdevniecību, kas šo pašu grāmatu izdevusi bez tām. Autortiesību likums paredz, ka tāda gadījumā «pirātam» jāatmaksā arī neiegūtā peļņa. Kamēr šāda tiesas procesa nebūs, daži izdevēji turpinās «mazliet» neievērot šīs tiesības. Bet, ja kādam būs jāmaksā summa, kas viņa izdevniecību var nostādīt grūtā finansiālā stāvoklī, citam būs vieglāk atturēties no kārdinājuma.

Daudzi izdevēji kā pie salmiņa turas pie tā, ka Latvija nav parakstījusi Bernes konvenciju, proti, ja kāds te izdod grāmatu, uz kuras izdošanu šeit neapņēmis nevienš cits, viņš var izvairīties no starptautiskajām sankcijām. Bet, tikko tas tiks publiski piemēnēts, šī izdevniecība iemantos sliktu slavu un nonāks izolācijā. Zagti ir slikti.

Mēs jau esam spiesti atteikties no vairākiem autoriem, uz kuriem bijām pieteikušies. — Makkalovas, Zaklinas Sjtzenas, kas te ir izdoti, neievērojot autortiesības.

Lai varētu atteikties, mums nākas sūtīt autortiesību turētājiem «pirātu» izdotās grāmatas un teikt: redziet, šis tirgus ir nojaukts. Jo vairāk šādu grāmatu tur sakrāsies, jo sliktāks iespējams radiesies par mūsu izdevējiem. Un viņiem pašiem arī, ja vien viņi grib palikt izdevēji, agri vai vēl nāksies meklēt tos pašus cilvēkus, kuru grāmatas viņi savulaik izdevusi nelegāli, un taisnoties: mēs nezinājām... Bet viņiem teiks: vispirms nomaksājiet parādu par to un to grāmatu.

Rija izdod daudz un ātri. Kā jūs savienojat ātrumu un kvalitāti? Zinu, ka arī jūs neesat bez greka, proti, latviski slikti tulkotām grāmatām.

Jā, tas mums ir sāpīgākais jautājums, ko vajadzētu visdrīzākajā laikā atrisināt. Izcilu tulkojumu Latvijā nemaz nav tik daudz, bet izdevniecības ir uzņēmušas tempu: ja sāk izdot kādu sēriju, tad lasītājam šīs sērijas grāmatas jāņem diezgan regulāri — tur ir šī problēma. Mēs esam sākuši piecas sērijas, būs vēl kādas četras... Krievijā mums problēma ar sliktajiem tulkojumiem neradās, tāpēc te tā nāca kā pārsteigums, mēs pat apjukām un apturējām izmaksas.

Vai tas nozīmē, ka tulkojumu vaidu nav konkurences?

Visi zina, ka Lisekas kundze ir ļoti laba tulkojuma, ir vēl daži ļoti labi tulkojumi, bet kopā viņu nav vairāk par 20 — 30.

Ceru, ka radīsies jauna tulkojumu paaudze. Ir daudz jaunu no valodu skolām nākušu cilvēku, kas augstskolas pēdējos kursos jau tulko ļoti labi. Drīzāk problēma ir labu redaktoru un korektoru trūkums. Profesionāļi lielākoties ir vecajās izdevniecībās — *Liesmā*, *Avotā*, vēl dažās.

Ko Rija izdos tuvākajos mēnešos?

Noteikti iznāks Seldons, Džekija Kolinsa. No kinoromāniem — Aira Levina *Rozmarijas bērns*. Sākšim sēriju *Krēslas zona* — mistika un fantastika. Iznāks pāris Agatas Kristī romānu un Džona Grīsama pirmā grāmata *Laiks nogalināt*.

Izmantodams iespēju, vēlos pateikties grāmatu lasītājiem par atsaucību un mūsu apgāda darbiniekiem par darbu un sītu viņiem mīļus Jaungada sveicienus!♦

Originālā literatūra

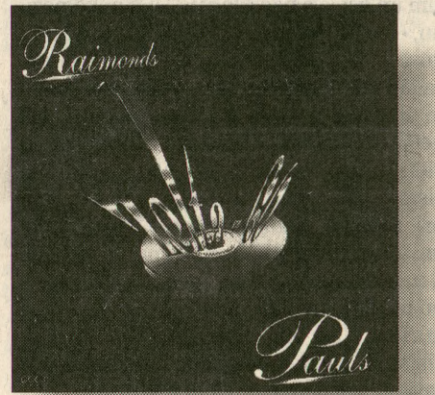
1. Gundega Repše *Šolaiku bestiārijs*
2. Rūta Skujiņa *Vējš svaida kaijas*
3. Dzeju izlase *Svece* (sast. Lija Bridaka)
4. Jānis Klīdzējs *Cilvēka bērns*
5. Ieva Roze *Reabilitācija. Zaļie sapņi*
6. Andris Kolbergs *Kopoto rakstu 5.sējums*
7. Rutku tēvs. *Gambija*
8. Arveds Mihelsons (Rutku tēvs) *Mūksalas brāļi*
9. Mariss Vētra *Sestā kolonna*
10. Mariss Vētra *Rīga toreiz ...*

Pieprasītākās grāmatas J.Rozes grāmatnīcā decembra mēnesī

Tulkotā dailliteratūra

1. Edgars Volles *Zilā roka*
2. Edgars Volles *Viesnīca pie Temzas*
3. Johanness Mario Zimmels *Tad klauņi un asaras*
4. Sjtzena Killa *De Vintera kundze*
5. Jurga Ivanauskaite *Ragana un lietus*
6. E.Kvins *Nāve miljonāra ģimenē*
7. Malters Skots *Kapu vecis*
8. Žanina Buasāra *Pavisam citāda sievietē*
9. Žanina Buasāra *Mūlestības atkarošana*
10. K.A.Teita *Lauvas tiesa*

MŪZIKA

Iveta Smilga

Turpmāk regulāri *SestDienā* iepazīstināsim jūs ar situāciju *MIC REC* izdotu kasešu tirgū, tātad — ar visvairāk pārdoto kasešu un kompaktdisku topu, ko mēs miļam nosaucām par «grozu». Rezultāti pagaidām apkopoti četrās nominācijās — visvairāk pirktais izlases, rokalbumi, slāģeralbumi un visvairāk pirktie kompaktdiski. Ir plānots šim dalījumam pievienot arī akadēmisko un bērniem domāto mūziku. Lasiet, vērtējiet, izvēlieties — varbūt ir kas tāds, kas atbilst arī jūsu gaumei! Starp citu, pievērsiet uzmanību — esam domājuši arī par kādu jaunāku notī mūsu grozā — tās būs pa pusei jaunā, pa pusei speciāli noklausītas replikas par *MIC REC* jaunajām programmām un *Mikroфона* aktivitātēm!

Jaunākais Mikroфона mūzikas grozā Izlases

Mikroфона 2. Ziemassvētki Ziemassvētku noskaņas — spēlē R.Pauls
Dejosim ar Raimonu Paulu
Horoskopi, horoskopi

Manu elku dziesmas

Jaunumi Mikroфона slāģergrozā:
Neapoles nakts — dzied I.Zakis — slāģerveterāna Imanta Zaķa veltījums savai sappu zemei Itālijai.
Nora Bumbiere — labākās dziesmas — Zib mūža rats, nu jau gadu bez Noras Bumbieres... Viss nāk un aiziet tūlumā,

Slāģeralbumi

Neapoles nakts — I. Zakis
Mikēļa Gruzīša skaistākās dziesmas
Kamēr dziedu, dzīvoju — M.Gruzītis
Pāri varavīksnei — A.Sīcs
Tavs gredzens — dzied Sandra

Roka albumi

Stenāži — R.Gobziņš
Debijas albums — *100.debija*
Dzeltenais ceļš — *Dālderis*
Zvaniņš skan — *Gans un avis*
Ziemas prieki — Jānis un Maija Lūsēni

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Jaunumi Mikroфона izlašu grozā:

Mikroфона 2. Ziemassvētki — dziesmas dažādām gaumēm un dažādām Ziemassvētku noskaņām izpilda populāri latviešu dziedātāji un grupas.

Dejosim ar Raimonu Paulu — saglabājot 70.gados ierakstītais balsis un izmantojot mūsdienu tehnikas iespējas, panākta savdabīga gadu, melodiju un ritmu sintēze. Patlaban diskotēkās populārākā latviešu mūzikas kasete.

Ziemassvētku noskaņas — pasaulē populāras Ziemassvētku melodijas un savus skandarus spēlē R.Pauls.

Horoskopi, horoskopi — dziesmas katrā zīmē, tātad katram no jums, izpilda Latvijā pazīstami cilvēki, kas dzied varbūt pirmo un pēdējo reizi dzīvē.

Manu elku dziesmas — pazīstamākie Latvijas roka un slāģerdziedātāji — jūsu elki — izpilda vecas un jaunas, visiem mīļas dziesmas.

LaBAs dziesmas — šogad populārākās bērnu rokdziesmas. *LaBAs* dziesmas tiešām ir labas dziesmas.

Jaunumi Mikroфона kompaktdisku grozā:

Neapoles nakts — I. Zakis
Mikēļa Gruzīša skaistākās dziesmas
Kamēr dziedu, dzīvoju — M.Gruzītis
Pāri varavīksnei — A.Sīcs
Tavs gredzens — dzied Sandra

Roka albumi

Stenāži — R.Gobziņš
Debijas albums — *100.debija*
Dzeltenais ceļš — *Dālderis*
Zvaniņš skan — *Gans un avis*
Ziemas prieki — Jānis un Maija Lūsēni

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

Manu elku dziesmas

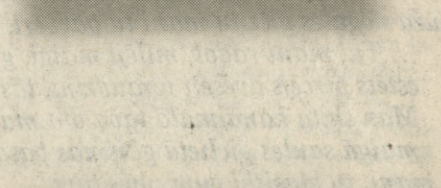
Manu elku dziesmas

paliek dziesmas, Noras dziedātās dziesmas.

Roka albumi

Stenāži — R.Gobziņš
Debijas albums — *100.debija*
Dzeltenais ceļš — *Dālderis*
Zvaniņš skan — *Gans un avis*
Ziemas prieki — Jānis un Maija Lūsēni

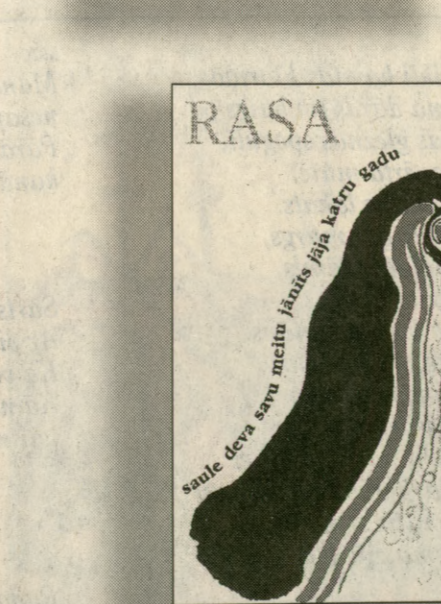
Jaunumi Mikroфона rokrogzā:

Dzeltenais ceļš — dzied *Dālderis* — pirmā labākā latviešu kantrmūzikas kasete, kurā ietverta *Dālderis* jaunā programma.
Ziemassvētku laiks — dzied *Maran ata* — kristīgā rokgrupa *Maran ata* dzied Ziemassvētku dziesmas. Laba Ziemassvētku dāvāna ikvienam.

Kompaktdiski

Karogi — *Livi*
Sienāži — R.Gobziņš
Zelta 60 (2CD) — R.Pauls
R.Pauls Ziemassvētkos — R.Pauls
Pareizā kombinācija — Enijs Maīks

Jaunumi Mikroфона kompaktdisku grozā:

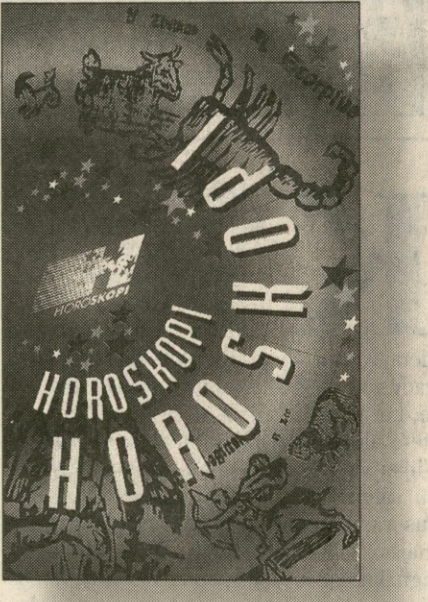
Zelta 60 — R.Pauls — pirmajā dublētā latviešu CD ierakstītas mūžam jaunās maestro Raimonda Paula dziesmas

R.Pauls Ziemassvētkos — pasaulē pazīstamas melodijas un savus skandarus Ziemassvētku noskaņā spēlē Raimonds Pauls.

Un vēl daži Mikroфона jaunumi

No kalendārplakāta nākamajam gadam populārais slāģerdziedātājs Mikēlis Gruzītis dāvās jums ziedus un smaidus katru dienu.

Savukārt, ja nopirksit *Mik Rok-95* kalendāru, katru mēnesi varēsīt lūkoties kāda pazīstama latviešu rok mūziķa sejā, turklāt arī izlasīt viņu atbildes uz interesantiem jautājumiem, kā arī Daigas Mazvēr-

sītes profesionālu komentāru. Kalendārā ir Olgas Rajeckas, *Prāta vētras*, *Jauna Mēness*, Zigrīda un Rača, *Pērķona* un Ievas Akurāteres, *Lingas*, Roberta Gobziņa, Aigara Grotvāra, *100.debijas*, Lisēnu pāra un *Līvu* fotogrāfijas.
Izvēlies, ko vēlies!

Grozoties Mikroфона mūzikas salonā, dzirdējam:

Par Mikēļa Gruzīša kalendārplakātu:
«Tādai bildei jābūt katrā kārtīgā lauku mājā starp sipolu virtenēm.»
«Mikēlis Gruzītis jau izskatās kā īsts Puķu Ansis!»

Par kaseti *Dejosim ar Raimonu Paulu*:

«Kā tad tie slāģerdziedoņi varēja izdziedāt tik modernus ritmus?»♦

Ainārs Mielavs.
Foto — Māris Bogustovs

Gvido Linga

APTĀUJA

738

ATPŪTA

745/749

KRĀSŅNS

Mājīguma, sirsnības simbols un siltuma avots aukstā ziemā

Silvija Grosa, speciāli Dienai

Viena no Rīgas XX gadsimta sākuma ires namu interjera sastāvdaļām — grezna glazētu podiņu krāsns vai kamins. Mūsdienās vairs reti sastopami. XX gadsimta sākumā tie pat netika uzskatīti par piemērotiem: gadsimta sākumā populārais almanahs *Jahrbuch für Bildende Kunst in der Ostseeprovinzen*, sīki analizējot jaunuzbūvētās Komerckolas (tagad Mākslas akadēmija) ēku interjerus, precīzi un jūsmīgi apraksta ēkas centrālāpkares darības principus, bet nemin ne vārda par direktora un inspektoru dzīvokļos iemūrētajiem kaminiem un krāsnīm, kas grezno šīs telpas joprojām (tagad Rīgas J.Rozentāla mākslas vidusskola).

Krāsns ir kamini ir gan augsti — līdz pat telpas griestiem, gan zemāki — tie līdzinās nelielām celtnēm: ar cokolu, korpusu un kroni. «Mazajai celtnē» bija jābūt ne tikai izturīgai, bet arī skaistai. Tā nenoliedzami aktīvi iekļāvās bagātīgi mēbelētajos dzīvokļu interjeros un bija arī savā veida reprezentācijas objekts.

Rīgā XX gadsimta sākumā darbojās vairākas krāšņu podiņu izgatavotājam, kuru produkciju kvalitātes un izpildījuma meistarības ziņā ne tikai sacentās ar citzemu produkciju, bet daudzos gadījumos to izkonkurēja — it īpaši pēc Rīgas 700 gadu rūpniecības un amatniecības jubilejas izstādes 1901.gadā.

Krāsns tika veidots pārsteidzoši grezns — ar polihromām glazūrām, reljefiem podiņiem un figurālām detaļām, kas liecina, ka paraugu izgatavošanā piedalījies arī profesionāli mākslinieki. Nav šaubu, ka podiņu veidošanā nemat tulkā arī paraugu grāmatas, kā tas amatniecībā bija pieņemts jau gadsimtu gaitā. Līdz ar teicamu orientēšanos vēsturiskajos stilos izgatavotāji jutīgi reaģēja arī uz jaunajām modes tendencēm, un rotāšanai tiek izmantoti jūgendstila ornamenta motīvi.

Viena no lielākajām un populārākajām krāšņu podiņu izgatavotājam gadsimta sākumā Rīgā ir *Celms un Bēms*. Minētajā 1901.gada izstādē šī firma rāda 15 dažādu krāšņu un kaminu paraugus. Ka-

talogā redzams, ka viens no kaminiem veidots visai avangardiskās formās — gluds, ar izteiksmīgu trapecveida korpusu un elegantu kamina mutes izliekumu. Tas applicina teicamu jūgendstila formveides principu izpratni un varētu pat iekļauties kādā no Henrija van de Velde vai Karlo Bugati interjeriem. Tomēr firma, protams, orientējās uz pieprasījumu. Ridznieku uztvere vēl nebija sagatavota tik novatoriskiem risinājumiem, tādēļ visas pārējās 14 krāsns un kamini ir greznā rotāti.

Ekā Dzirnau ielā 58, kuras būvniecība sāka 1901.gadā pēc arhitekta V.Neiņa projekta, skatāmi daudzi no šiem izstādē piedāvātajiem paraugiem.

Lielākā daļa krāšņu ir veidotas, izmantojot vēsturisko stilu — renesanses, manierisma, baroka, rokoko ornamentu paraugus. Tomēr tikpat precīzi tiek fiksēti arī jūgendstila ornamenta motīvi.

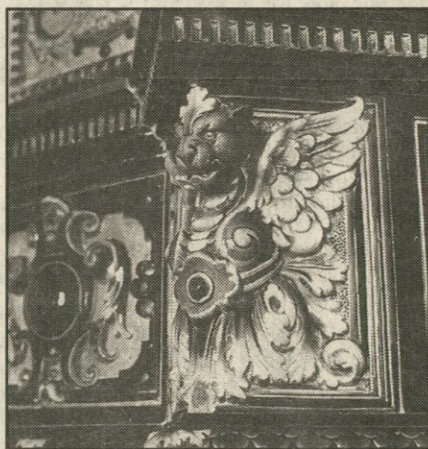
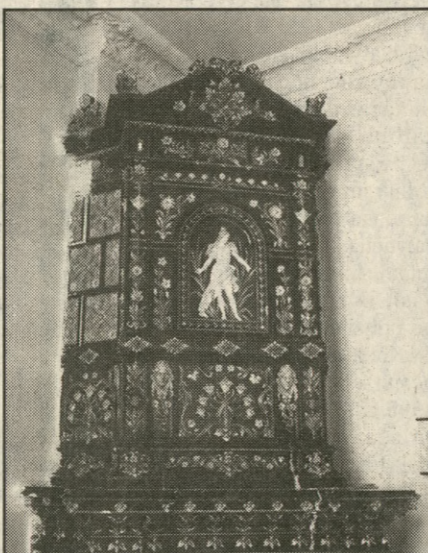
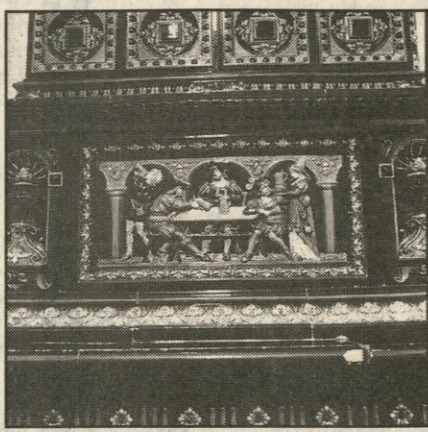
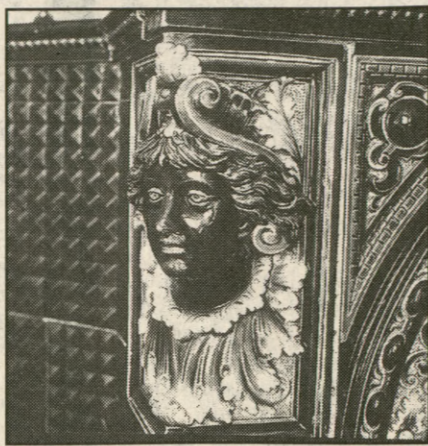
Tie traktēti bez jūgendstilam piemītās rafinētās elegances — realistiķi un tieši, kas tiem piešķir naivi sirsnīgu noskaņu.

Pārsteidzoši bagāts ir krāsaino glazūru lietojums, tās tiek rūpīgi saskaņotas un, kā mēdza sacīt gadsimta sākumā, lietotas «ar garšu».

Viens no kaminiem (to ekā sastopam trīs reizes) ir vesela ar «bioloģisko romantismu» saistīta jūgendstila ikonogrāfisko motīvu enciklopēdija. Cokola hermas — kā jaunavas ar ziediem matos, virs kamina mutes — ķirzaciņu pāris, kas rūpējas par ligzdiņu; šeit ir maskaroni, dažādi augi un ziedi, bet korpusa centrā — arkas pusaploces cilnis, kurā atēlota jūgendstila jaunava starp vilkvāļēm — pati purva dvēsele, dabas noslēpumaino spēku iemiesojums.

XX gadsimta sākums ir pēdējais grezno krāšņu podiņu izgatavošanas laiks. Pamazām ridznieku dzīvokļos arvien lielāku popularitāti iemantoja centrālāpkaure. Krāsns šajā ceļā uz komfortu kļuva lieka. Tā «aiziet», lepi aizšķirot, iespējams, pēdējo spilgto lappusi savā daudzū gadsimtu ilgajā pastāvēšanas mūžā. ♦

Krāsns un to fragmenti no Dzirnau ielas 58.nama

LĀGERFELDA

Jūs

maldāties, ja jums šķiet, ka fotogrāfija ataino istenību. Tā mums tikai liekas kā ticama, realitāte tuva patiesībai.

Modē karalis Karls Lāgerfelds pierāda šo aksiomu. Pats viņš fotogrāfijas izskatās slaidis, kalns un elegants. Dzīvē, ja atpazīst, preti nāks vīrietis ar masīvu krūškurvi, lielām rokām, galvu un grūti kopjamiem matiem. Par švitu viņu nevarētu nosaukt. Tas ir kompliments vīrietim, kurš nav tikai amizants estēts, bet cilvēks ar pietiekamu egoisma devu, kas nepaspēj pats pabeigt visu, ko iesācis.

Kā modes elks viņš rūpējas par sešām ražotājfirmām (*Chanel, Karl Lagerfeld, Chloe, Fendi, KL, Isetan*) un pats modeļē kādus 2500 apģērba gabalus gadā.

Kā mākslinieks Lāgerfelds paliek uzticīgs portreta tradīcijām. Kā fotogrāfs viņš ne tikai pats reklamē *Lāgerfeld, Chanel* un *Chloe*, bet pats arī fotografē savus katalogus. Laimīgs Lāgerfelds jūtas pēc divdesmit stundu garas darba dienas, kas pagājusi kopā ar sešiem modeļiem un asistentiem, veidojot viņa fantāzijas tēlus fotogrāfijā. 1938.gadā dzimušais modes meistars jūsmo par mēma kino laiku un tā estētiku. Šajā estētiskā Lāgerfelds saskata noslēpumaino un intīmo vienlaikus. Nenoguris viņš mēdz atstāt mēma kino sietus.

«Es neesmu aizrāvis ar šo laiku, mani aizrauj tā laika fotogrāfijas ideja,» saka Lāgerfelds.

Cetrpadsmit gadu vecumā viņš atstājis vecāku mājas Vācijā, lai dotos uz Parīzi. Francija viņam šķiet inteligentāka, un tas skan ticami. Viņš vienmēr bijis snobs. Pašreiz viņam patīk fotografēt, pārbaudīt kontrolkopijas un gatavos uzņēmumus. Fotogrāfiju tālāks liktenis meistaru sevišķi neinteresē. Labprātāk viņš sāk jaunu projektu un, kā parasti, nemēdz par to diskutēt nedz ar saviem kolēģiem, nedz draugiem. Lāgerfelds saudzē sevi un atzīstas, ka reālā dzīvē viņu ne sevišķi saista.

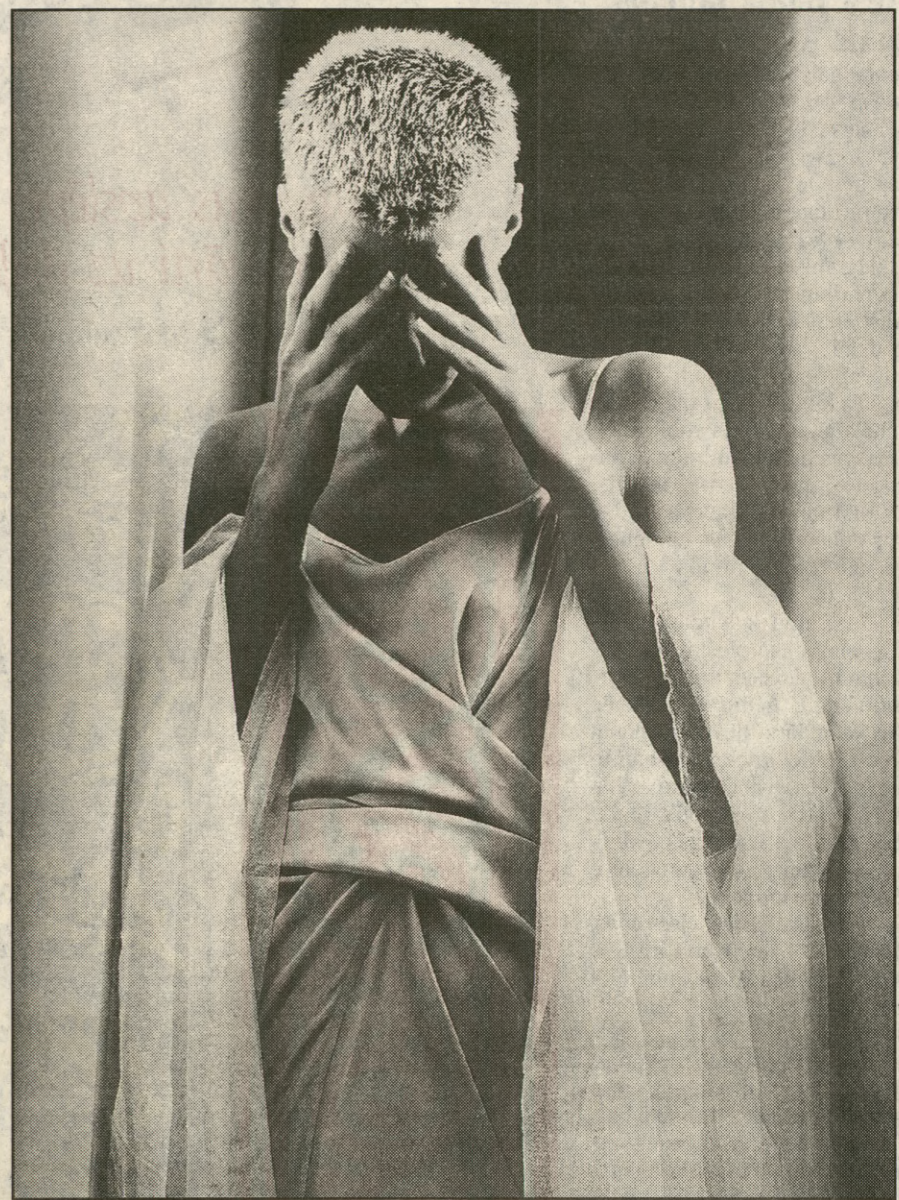
Fotogrāfija Lāgerfeldam kļuvusi tikpat svarīga kā mode. Viņš pat labprātāk fotografē, nekā modeļē.

«Esmu profesionāls diletants,» viņš atzīstas un šo tēzi pats pamato: «Neesmu pietiekami nopietns, lai iedziļinātos kādā darbā.»

Ko dara viņš, ko uztic savai radošajai grupai?

«Visu, kas man šķiet garlaicīgs, veic mani līdzstrādnieki. Mani priekšstatī par galarezultātu ir ļoti precīzi. Sākot kādu jaunu ciklu, esmu jau uzzīmējis gan tā kompozīciju, gan gaismas un ēnu punktus. Ir jāuztiek gadījumam, bet nedrīkst uz to palauties. Tikai precīzi apzinoties rezultātu, var strādāt ātri un koncentrēti. Mani garlaiko viss, kas nenotiek tūlīt, viss, ko nevar paveikt samērā īsā laikā.»

V I Z I J A S

Fotogrāfija Lāgerfeldam kļuvusi tikpat svarīga kā mode. Viņš pat labprātāk fotografē, nekā modeļē. «Esmu profesionāls diletants,» viņš atzīstas un šo tēzi pats pamato: «Neesmu pietiekami nopietns, lai iedziļinātos kādā darbā.»

Lāgerfeldu fascinē tehnika, un Leika fotoaparāti viņam šķiet pati pilnība. «Fotokameru industriju mūsu slīktā gaume, paldies Dievam, vēl nav spējusi ietekmēt,» viņš saka. Kad kalnraču streika dienās Parīzes ielas ir tukšas un iedzīvotāji atstājuši savas mašīnas tālajos kvartālos, baidāmie no vandāļisma, Lāgerfelds fotografē tukšās pilsētas ielas un nemierniekus

no savas 1400 m² lielās pils jumba. Pūli viņš neiejaucas. Viņš baidās no cilvēkiem. Kļūstot atkarīgs no pūļa, viņš varbūt vairs nespētu saglabāt savu varenību. Tā nu viņš paliek viens pats savā pasaulē, kuru, skaidri iepakot, apbrīno visi, kam nav svešs modes vārds. ♦

Ilona Brūvere — pēc ārzemju preses materiāliem

VIDĀLS SASONS — FRIZŪRU «ARHITEKTS»

Tas notika sešdesmito gadu sākumā Parīzē. Elena Gordone Lazarefa, žurnāla *Elle* dibinātāja un enerģiskā galvenā redaktore, nebija no tām sievietēm, kuras var viegli samulsināt. Ari jaunais vīrietis telefona vada otrā galā nebija no kautrīgajiem. «Vidāl» atskaneja viņas dobjā balsis telefona klausulī. «Sprogas ir modē. Brauc tūlīt šurp un izveido mana žurnāla nākamo numuru!» — «Nē, tev nav taisnība.» viņš atbildēja. «Sprogām vēl ir daudz par agru.» Sekojoja neliela vārdu pārmaiņa. Lazarefa galu galā atcirta: «Dāri, kā zini, bet nepūlies un nebrauc šurp!» un nometa klausuli. Apņēmības pilns pierādīt savu taisnību Vidāls drāzās uz Londonas lidostu, un drīz vien viņš jau vēra viņas Parīzes biroja durvis, vilkdams sev līdzi modeli. Lazarefa klausījās un vēroja, un galu galā piekrita angļim. «Labi,» viņa teica, «bet es tev došu tikai pusi žurnāla — un esi laimīgs!»

Starptautiskais frizūru modelētājs Vidāls Sasons svinēja 50 gadu jubileju, kopš viņš darbojās šajā nozarē — no 1942.gada, kad viņam bija tikai 14 gadi. Viņam par godu tika sarīkota ceļojuma 50.gadskārtas starptautiskā izstāde, kas sākās 1992.gada vasarā Anglijā. No 1993.gada 23.februārā līdz 6.martam izstāde notika ASV, Ņujorkas Modes tehnoloģijas institūtā. Sasona vārds saistās ar tautas kultūras revolūciju, kura uzliesmoja Lielbritānijā trausmānajos sešdesmitajos gados, kad mode, mūzika un sabiedrība bija aizrautības pilna un «pagrīde» iznāca atklātībā. Gan *Billi* un Karnabija ielas panorāma, gan Mērija Kvanta un Tvīgija — tas viss pārstāvēja sacelšanās ēru. Sasons bija šīs kustības būtiska sastāvdaļa. Viņš ne tikai atbrīvoja sievietes no matu rullīšiem un iknedējas frizētavas apmeklēšanas mokām, bet arī iemācīja viņām rūpēties ar matu veselīgumu un skaistumu. Vidāls Sasons atvēra savu pirmo salonu Londonā — prestižajā Bondstrī — un sāka četrdesmitgadīgo sievietu atbrīvošanu no procedūras: ilgviļņi — mazgāšana — uztīšana uz rullīšiem. Sasons matu ieviešanu aizstāja ar matu griešanu, galvenokārt ie-

sakot klientēm tādu griezumumu, kādu uzskatīja par labāku. Viņa salonā nevaldīja katredrāju stīvā atmosfēra vai klusums, ko rada ar plīšu apvilktas mēbeles, gaiss nebija sasmacis. Skanot klusinātai džeza mūzikai, Sasons aizrautīgi strādāja, lai radītu kaut ko izcilu. 1959.gadā viņš izraisīja pirmo sensāciju, radot **formu** — savu tehniku, kā apgriezīt matus ģeometrisku figūru veidā, atbilstoši katra indivīda sejas formai. Vēlāk radās Kvantas griezumums, speciāli dizaina māksliniecei Mērijai Kvantai, kurš pazīstams arī kā piecpunktu griezumums. «Izmazgā matus, un frizūra gata» kļuva par viņa firmas zīmi. Rodžers Tompsons, kas sāka strādāt kopā ar Sasonu 1961.gadā un vēlāk atvēra savu salonu Ņujorkā, Bārnejā, stāsta: «Valdīja satraukums, un nepārtraukti vajadzēja radīt jaunus griezumumus. Preses pārstāvji vai katru dienu stāvēja rindā pie salona, lai redzētu, kādas frizūras būs sievietēm, nākot ārā.» 1965.gadā Sasons atvēra savu pirmo salonu Savienotajās Valstīs, līdz tam jau bija trīs saloni Londonā, un tie visi bija pazīstami kā hepeningu vietas. Visi, kas bija kaut mazliet slaveni, sākot ar modeļiem, modes māksliniekiem, aktieriem un aktrīsēm un beidzot ar karaliskās ģimenes locekļiem, nāca pieteikties. «Dārkārt klienti stāvēja rindā visa kvartāla garumā, tikai lai pietiekto pie friziera,» atceras Klīvlendā strādājošais modelētājs Dvaitis Millers, Mākslas un modes grupas prezidents. Tomēr darbs šajos salonos bija ista trakomāja. Kristofers Plaks, kas sāka strādāt pie Sasona 1964.gadā un kuram tagad pieder savs salons Ņujorkā, ar patiku atceras: «Mēs vienmēr strādājām ar noka vēšanu. Klienti tika pierakstīti ar 15 minūšu intervālu, lai gan vienam griezumam vajadzēja no 30 līdz 45 minūtēm. Es atceros, ka klienti gaidīja trīs četras stundas, līdz pienāca viņu kārtā.» — «Tas bija neticams laiks manā dzīvē,» atceras Čārlzs Būts, kas vēlāk atvēra *La Coupe* Ņujorkā. «Mums tiešām gāja ļautri, lai gan radošā enerģija plūda pārpārēm, tā ka reizēm kāds aizsvīlās, it īpaši Vidāls, bet tas bija normāli, jo stress bija milzīgs.» — «Tomēr neviens neuzpieda savu es,» atceras

Moriss Taidijs, starptautiskais konsultants un māksliniecisks direktors 2000 *MEI* saloniem. Vidāls gribēja, lai mēs visi būtu labākie, un centās maksimāli attīstīt mūsu spējas. Viņš vienmēr dalījās savas idejas, atbalstīja mūsu radošās ieceres, nekad neaizmīrsa bijušos darbiniekus un preti sapņema mūsu atbalstu un lojalitāti, kas turpinās vēl joprojām.»

Pašlaik darbojas 21 Vidāla Sasona salons sešās valstīs, taču viņš ir radījis daudz vairāk nekā matu griezumus: viņš pirmais atvēra skolas frizūru modelētājiem. (Divas lielākas ir Londonā un Santamonikā, un tās katru gadu beidz 10 000 audzēkņu; viņu vidū ir daudz slaveno modelētāju.) Viņš arī bija pirmais, kas radīja savus ma-

tu kopšanas līdzekļus. *Skaistuma un veselības gadagrāmata*, kuru viņš sarakstīja kopā ar savu bijušo sievu Beverliju, bija pirmā grāmata par skaistuma kopšanu, kas iekļuva *New York Times* bestselleru sarakstā. Un vēl viņš bija viens no pirmajiem, kas uzsvēra veselības un skaistuma saistību, pirms tas nāca modē. «Sešdesmito gadu sākumā viņš skrēja, ievēroja diētu, dzēra burkānu sulu, pat stāvēja uz galvas savu veselības akciju laikā. Viņš reizēm padarīja mūs gluži traku ar savu ķēmošanos,» atceras Tompsons.

Tagad, 65 gadu vecumā, ar lielāku enerģiju nekā jebkad, viņš joprojām ir celmlauzis. 1992.gadā pēc dumpjiem Losandželosā viņš nolēma ieviest stīpen-

diju programmu jauniešiem no Centrālamerikas dienvidiem, lai viņi varētu mācīties Santamonikas skolā. «Pašlaik mēs esam uzņēmusi četras sievietes, bet es gribētu uzņemt vēl vismaz desmit audzēkņus 1993.gadā,» viņš stāsta. Pēc skolas beigšanas viņi saņems papildu stipendiju no Džona Atkinsona — bijušā Sasona māksliniecisks direktora un salona vadītāja, kam pašam pieder divi saloni Ņujorkā un Losandželosā —, lai viņi pamatīgāk varētu apgūt Amerikas afrikāņu frizūru stilus un salonu vadīšanas māku. To Sasons ir nosaucis par «kollektīvo kapitalismu». «Radīt darbavietas nav valdības uzdevums, tas jādarā mums pašiem. Astonpadsmit mēnešu laikā izvēlēsimies pašus talantīgākos un nodosim viņu rīcībā salonu ar iespēju to atpirt piecu gadu laikā,» viņš saka. «Tas sākumam nav daudz, bet ar kaut ko mums ir jāšķir.»

Sasona pūri nav tikai sasniegumi frizūru modelēšanā. 1948.gadā viņš brīvprātīgi iestājās Izraēlas aizsardzības spēkos. Viņš aktīvi darbojās *Hair Cares* fondā, kuru izveidoja profesionālie frizūru modelētāji. Tas ir fonds palīdzības sniegšanai kolēģiem, kuri slimo ar *AIDS*. Viņš nodibināja antisemitisma un ar to saistīta fanātisma pētniecības centru Ebreju universitātē. Viņš bija producents Atola Fugardā lugai par aparteidu *Mani bērni, mana Āfrika*, kas tika uzvesta Losandželosas Teātra centrā 1990.gadā. Viņa labo darbu saraksts aizvien papildinās.

Lai gan Sasons lielu daļu no saviem panākumiem piedēvē veiksmei, taču to pamatā ir veselā saprāta filozofija un uzticēšanās tiem kolektīviem, kurus pats izveidojis. Kad viņam jautā, kādēļ pirms 15 gadiem viņš pārtrauca frizūru modelēšanu, viņš atbild: «Es jutu, ka man nav vairs ko piedāvāt, ka savā profesijā esmu paveicis visu, ko spēju, ka pienācis laiks nākt kādam citam manā vietā un pārņemt vadību. Es cerēju, ka tas būs viens no mūsu «bērniem», un tas bija... Ja izdodas izveidot kolektīvus, kas tiešām strādā, tie var strādāt arī bez mums. Tā, lūk, tas ir.» ♦

Maija Ogita — pēc ārzemju preses materiāliem

Kārtainais ģeometriskais griezumums Milai Sonai 1966.gadā, ko veidojis Rodžers Tompsons

Asimetriskais Isadoras griezumums, ko veidojis V.Sasons 1968.gadā

Erti griezumums, ko veidojis Kristofers Brukers 1974.gadā

Vidāls Sasons stāvēja uz galvas, skrēja un ievēroja diētu ilgi pirms veselības saglabāšanas kampaņas sākšanās

ATPŪTA

ZILĀS CŪKAS GADS

1995

Tas, kas apslēpts zem slēptā,
ir vērti uz dziļāko jēgu

Laodzi sacerējums par Dao un De

Arturs Mauriņš,
speciāli Dienai

Austrumos Jaunais gads — 31.janvārī

Jaunais gads pēc senā ķīniešu (Austrumu) kalendāra sāksies 31.janvārī. Pārējinot pēc mūsējās laika skaitīšanas, tas būs 4632.gads. Taču Austrumu kalendārs sakārtots citādi — 60 gadu ciklos. Katrā ciklā pa pieciem divpadsmit gadu periodiem. Perioda gadi atbilst Zodiaka zīmēm. Taču divpadsmit gadi ir arī Jupitera apriņķis ap Sauli. Skaitlīm «pieci» senajā ķīniešu filozofijā ir kardināla jēga: piecas stihijas jeb iras pamatelementi (koks vai gaiss, uguns, zeme, metāls, ūdens) un spektra krāsas, piecas debesu planētas un debespuses (kā Rietumos un vēl stāvvieta) utt.

Austrumu kalendāra bagātīgā simbolika piešķir katram gadam daudzskaitļainu individualitāti. Acimredzot tāpēc šis kalendārs kļuvis tik populārs arī Rietumos, kaut gan to nelieto praktiskajā gadu skaitīšanā. Fascinē simbolika. Simboli taču sakārtoti cilvēces kultūru, organizē iztēli, koncentrē un stimulē intuíciju.

Vēl plašākas iespējas rodas, «krustojot» Austrumu un Rietumu simboliku, kombinējot racionālo analīzi ar ezotēriskām zinībām. Kā, caur šāda «vinegreta» prizmu raugoties, izskatītos, piemēram, jaunais zilais Koka un Cūkas gads?

Gada dubultais nosaukums Austrumu kalendārā izsaka laika gaitu Zemes un Debesu zaros (ciklos). Zemes cikla laika pamatvienība dažādās kalendārās sistēmās ir gads. Ezotēriskā izpratnē gada stabilitāti nodrošina tā četrdaļīgums (četrās sezonas), bet Debesu cikla (kosmos — zeme) laika stabila pamatvienība ir četrgade. Tā sākas ar «pavasara» gadu un beidzas ar garo «ziemas» gadu. Kāds «pavasara» gads, tāda visa četrgade. «Pavasara» gadam iespējami trīs varianti — Cūska, Gailis un Vērsis. Tagadējā četrgade sākas ar Gaiļa gadu, kam sekoja Suņa gads. Gailis jauzu prātus pārslēda no Cūkas četrgrades masveida radikālas politiskas rīcības uz ekonomisko reformu, uz personisku uzņēmējdarbību. Protams, ne jau visiem veicās ar «grauda» sameklēšanu. Savus sākotnējos panākumus (kam tādi bija) varēja nostiprināt nākamajā — Suņa gadā.

Kāds rādās Koka un Cūkas gads?

Ķīniešu horoskops skaid-

Cūkas gados patiesi katrs var kļūt par savas laimes kalēju.
Novēlu visiem SestDienas lasītājiem veiksmi
un panākumus zilās Cūkas gadā
līdz pat tā beigām 1996.gada 18.februārī

Vai eiropietes grib izskatīties kā ķīniešu meitenes?

Larisa Brauna

Droši vien, ka ne, it īpaši, ja dāmām atgādina leģendu par «Liliju pēdām». «Liliju pēdu» mode Ķīnā radās 1200.gadā, kad princese Taki piedzima ar kropolām kājņām. Kopš tā laika aristokrātu ģimēnēs, izpatikot imperatoram, vienai no meitām nosaitēja pēdas, lai viņas izaugtu par tizlenēm. Tikai pēc 1912.gada Ķīnas varas iestādes izsludināja to par kriminālnozieģumu. «Liliju pēdas» modistes negrib, bet krāsas, ornamentālas, dekoratīvas zīdas, satina, kokvilnas, vilnas un brokāta audumus no Ķīnas viņas labprāt izmanto. Turklāt izrādās, ka izslāvētie dizaineri ne vienmēr ir oriģināli jaunu tērpu radīšanā un ne vienmēr gremdējas tikai savas fantāzijas dzīlēs. Itin bieži tie palūkojas pagātnē vai pamet skatus te uz dienvidiem, te uz ziemeļiem, te uz austrumiem. Ari uz Ķīnu.

Tradicionālais ķīniešu apģērbs ir gan lakonisks piegriezumā, gan praktisks valkāšanā. Tas ir halātveida tērps ar šķēlumu sānos, ko valkā gan sievietes, gan vīrieši. Puķota zīda kleita, vatēta veste un salmenica sievietēm. Tumši zila kokvilnas auduma žakete, bikses un salmenica vīriešiem. Protams, ķīniešu etnogrāfiskā tērpa variāciju ir bezgala daudz, iespējams, ka tieši tādēļ slavenie modes dizaineri izmanto atsevišķas tradicionālās ķīniešu apģērba detaļas, auduma piegriezuma panēmienus un krāsu salikumus.

Visvairāk ar «ķīnisko eksotiku» aizraivies Žans Pols Goltjē. Savu jaunāko rudens un ziemas modes kolekciju viņš pielīdzina ceļojumam no Mongolijas līdz Tibetai. Burvīgās manekenes kļūst par «mēli» kolorītos vatētajos mēteļos, virsluķiem līdzīgos halātos, melnās platformas korpēs, dekoratīvās šalles, kas krusteniski sasieta ap augumu, platās pīdžamas tipa biksēs no satina un zīda, dekoratīvās vilnas jakās. ♦

HOROSKOPS

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE 9. — 15.1

AUNS

Aunam sāks veikties mīlestībā, pat tik labi, ka 14.janvārī var bīdīt līgavu vai pieņemt bīdinājumu. Neskaidrā situācija ļoti jāpārdomā. Ja situāciju rūpīgi neanalizēs, var izrādīties, ka vēlams ir pieņemt par esošo. Jāiegūst iespējami vairāk informācijas no dažādam pusēm. 9. un 13.janvārī viss veiksies ātri.

VĒRSIS

Vērsis gūs prieku gan savā ģimenē, gan viesojoties pie radiem. Kāda telefona saruna var radīt pārpratumu. Pārāk asa reakcija var radīt materiālu zaudējumu. Nakti uz 12.janvārī jāpārbauda gāzes un elektroiekārtas, iespējams ugunsgrēks. Var sākt jaunu darbu kino un foto nozarēs. Ekstravagance neveicinās panākumus. Ieteicamas fiziskas nodarības.

DVĪNĪ

Dvīņiem jābūt pietiekami čakliem, lai izskaidrotu vēl un vēlreiz savu viedokli. Skolotājiem šī nedēļa var būt īsta pacietības pārbaude. Dvīņi var saņemt patikamu zīnu, labvēlīgi iegādāties jaunu apģērbu vai rotaslietas. Jāizvairās apaukstēties, šajā nedēļā «saķerts» plaušu karsonis būs jāirstē ilgāk nekā parasti. Veiksmīgākās dienas — 9. un 14.janvāris.

VĒZIS

Vēzīm netrūks jaunu ideju, kuras būs iespējams arī realizēt, tikai ne 9.janvārī. 14.janvārī jāatturas no alkohola un okultām lietām. Garīgi ievirzītiem Vēzīem jaunrades panākumi. Labvēlīgi izgatavot rotaslietas, var konstruēt jaunas elektrības ierīces. Gluži ko jaunu varēs izveidot no vecas mantas. Vēlams sākt nodarboties ar maizes cepšanu vai desu ražošanu, kā arī ar cepuru un apģērba modeļošanu.

LAUVA

Lauvam laimīga nedēļa, sevišķi mīlestībā. Neprecēts Lauva saņems atziņas mīlestībā, arī Lauvas bīdinājums tiks uzņemts ar prieku. Var īstenot riskantus pasākumus, izņemot 10.janvārī. Neizdosies lietas, kur dzinējspēks būs azarts vai spītība. Lauva var saņemt pagodinājumu. Naktis uz 12.janvārī ir nelabvēlīgs laiks. Lai Lauva uzvedas rātni un ar mašīnu nakti labāk nebrauc!

JAUNAVA

Uz aklu laimi sevišķi nav jāpalaucas, kaut arī sargeņģelis Jaunavai sagādās patikamu pārsteigumu. 10. un 13.janvārī būs jāpārvar lielākas grūtības. 10.janvārī iemīļotā persona var būt pašaisna un saķītināt Jaunavu. Nedēļā laba intuícija, kas nav jāatstāj neievērota, labas darba spējas un neatlaidība. Milas frontē var traucēt egoisms un apvainošāns.

Nedēļā daudz mīlestības — gan apliecinājumu, gan noraidījumu. Panākumi gara darba strādniekiem. Sevišķa iedvesma mūziķiem un kino māksliniekiem. Parādīsies nesavtības un taisnīguma iezīmes tiesu darbā. Meitenēm jāizvairās izturēties izaicināši un vieglprātīgi, jo iespējama seksuāla uzmācība. Labvēlīgi kārtot mantojuma lietas, sastādīt testamentu, izraudzīties aizbildņus.

SVARI

Svari var sākt jaunu, skaistu dzīvi. Svaru dzīvesprieks un skaistuma izjūta uzlabos omu visiem, kas atradīsies Svaru rūpju lokā. Dzeja, māksla, mūzika, izstādes labvēlīgi ietekmēs Svarus, sagatavojot labvēlīgu likteņa pagrieziena. Nedēļas nogalē var būt tīksnās, kas iespaidos turpmāko dzīvi. 13. un 14.janvāris būs veiksmīgākās dienas.

SKORPIONS

Skorpions būs mazliet pārtērējis līdzekļus, tāpēc var izpelnīties pārmetumus. Intuícija pateiks priekšā, Skorpions atbildēs uz neizteiktiem jautājumiem, tā situācijas vadību paturot savās rokās. Dažiem Skorpioniem būs jāpārvar vēlme uzvarēt par katru cenu. Skorpioniem, kuri dzimuši pēc 15.novembra, sevišķi jā rūpējas, lai savu enerģiju izlietoju pozitīvam mērķim. Visiem Skorpioniem jāsaudzē nervu sistēma.

STRĒLNIEKS

Strēlniekam jāprot novērtēt savu laimi un ar savu acgārno rīcību tā nav jābojā. Ja Strēlnieks rīkosies atbilstoši Dieva likumiem, tad viņu gaida labvēlīgs likteņa pagrieziena. 10.janvārī Strēlnieks var saņemt kritiku no iemīļotās personas, to derētu likt aiz auss. Var rīkot kāzas, atzities mīlestībā. Jaunā iepazīšanās sola ilgstošu laimi. Ieteicams ceļojums. Nakts uz 12.janvārī mazāk veiksmīga.

MEŽĀZIS

Radoša darba un pēkšņu notikumu pārplina nedēļa. Šajā nedēļā nav ne par ko jābrīnās, ne arī jāizrāda sašutums, jābūt neizsīkstošai humora izjūtai. Kezas un ķibeles būs vairāk jocīgas nekā bēdīgas. Mežāža takts un asā rīcība defektu pārvērtīs par efektu. Sekmes mūziķiem, aktieriem, karavīriem, izmeklētājiem. 10. un 11.janvārī izdosies visgrūtākie darbi.

ŪDENSVĪRS

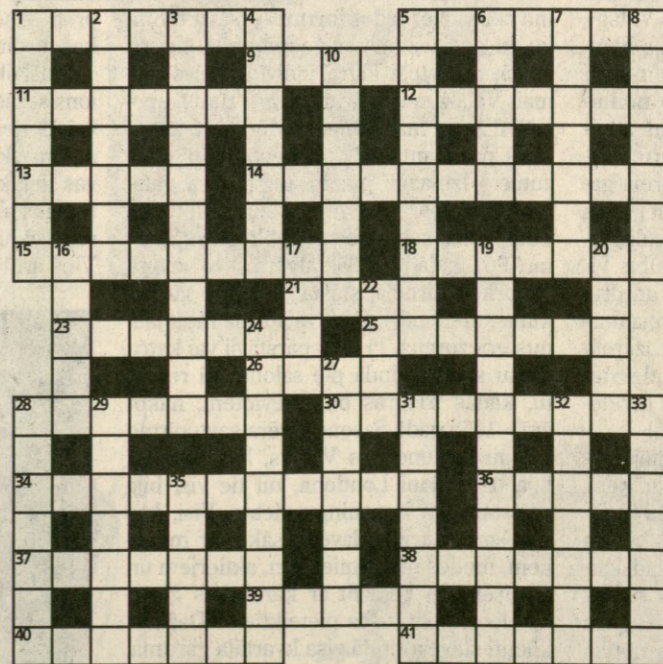
Ūdensviram mīlestības pilna nedēļa. Iemīļotā persona var izteikt ļoti patikamu piedāvājumu. Nevajag laist garām izdevību. Ūdensvīra asprātības būs mīlas un patīkamas, būs arī laba ziņa no tālienes. Labvēlīgi rakstīt vēstules, slēgt līgumus. Nakti uz 12.janvārī Ūdensvīru apdraud trauma, brauciet uzmanīgi!

ZIVS

Šajā nedēļā galvenās rūpes veltījams ģimenei — vecākiem un bērniem. Jābūt iecietīgam pret vecu cilvēku nīķiem un kaprīzēm — varbūt tie ir neveselības radīti. Bērni ar mīlu viltīgiģu mēģinās no vecākiem «izspiest» aizliegto augli. Darbā labvēlīgi turpināt iesāktu, jauninājumi negūs atsaucību. 12.janvāris būs neveselīgākā diena.

Krustvārdu mīkla

Aleksandrs Maizuks

Horizontāli. 1. Metāla pūšamais mūzikas instruments. 5. Apbalvojums. 9. Čehu automobiļu marka. 11. Apgabala centrs Čehijā. 12. Noplauts labības lauks. 13. Negausīgi izēst. 14. Zemes rokamā mašīna. 15. Ātrs satiksmes līdzeklis. 17. Ātrs samazināts pieturu skaits. 18. Ar zāli apaudzis laukums. 21. Ēkas. 23. Aizcirst. 25. Viedoklis. 26. Stāvoklis šaha spēlē. 28. Latviešu rakstniece (1897 — 1978), literāri filozofiskā esejas žanra iedibinātāja. 30. Slavens krievu avantūrists (1872 — 1916), favorīts cara Nikolaja II galmā. 34. Redakci-

jas raksts, kas ievada periodisku izdevumu. 36. Apdzīvota vieta Krāslavas rajonā. 37. Upe Burjatijā. 38. Latviešu gelznokas (1925 — 1983). 39. Tentveida formas tērpa uzšuve. 40. Amerikāņu izgudrotājs (1847 — 1931). 41. Holandiešu jūrasbraucējs (1603 — 1659). **Vertikāli.** 1. Kara flotes vienība. 2. Nosmulētas. 3. Riskantu deķu meklētāji. 4. Zemākais diplomātiskais rangs. 5. Cilvēks, kas izdara sākas zādzības. 6. Pilsēta Krāslavas rajonā. 7. Ļaundabīga asins slimība. 8. Tēls R. Blaumaņa lugā *Skroderdienas Silmačos*. 10. Štats

ASV. 16. Latviešu rakstniece (dz. 1924.g.). 17. Pilsēta Komū. 19. Kādas Eiropas valsts pamatiedzīvotājs. 20. Pirms neilga laika. 22. Viens no matērijas galvenajiem fizikālajiem raksturlielumiem. 24. Ierīce, kas nodrošina ierīces mehānisma vienmērīgu kustību. 27. Graudzāļu dzimtas cerotāja apakšzāle. 28. Tīvs, nodarināts zars. 29. Apģērbs. 31. Pacelt stāvus, sastātīt. 32. Darba stāža pavēds. 33. Slīņķis. 35. Suņu ģints dzīvnieks. ♦

Iepriekšējā SestDienā publicētās krustvārdu mīklas atrisinājums

E F E K V I T I A A O D E R E T I
G M E S T E T E S U R
L A I D E S L S T A B A K A
O T I I T A N U
N E E S M E R A L D I A D K
S A M I K T I T I T I S N E S
P S K A U P O R K
A K V I L O N S E S K A D R A S
A I U I N U
A L F A B E T S A M U D A R J A
N R S K I P A I A
A S I N I S K E T A N N U S E
L V S P R I D I T I S N E S
E K A A V I T S S
E S O T I E T T E L E J A
S K L O R N E T E Y V
S K A L B E U S Y I B E T A

SestDiena
Laikraksta Diena pielikums
Redaktors
Andrejs Kaufmanis
Dizains Sarmīte Māliņa
Makets Anita Reke
Adrese: Pils ielā 12
Tālrūnis — 323538